

FRA SUBORDINATION TIL STRAF

FREMSTILLING OG DELING AF DEEPFAKEPORNOGRAFI SOM OFFENTLIGE KRÆNKELSER

Amalie Zinck Thellufsen, studienummer: 20204081

Kandidatspeciale (30 ECTS)

Anvendt filosofi, 10. semester, Aalborg Universitet

Speciale, anslag inkl. mellemrum og fodnoter: 191986 (79,99 normalsider)

Engelsk resumé, anslag inkl. mellemrum og fodnoter: 4361 (1,82 normalsider)

Vejleder: Jens Damgaard Thaysen

Afleveringsdato: 02/06/2025

English summary

There has been a rapid boom in the technology of artificial intelligence over the last decade. This development comes with possibilities but also with certain dangers – one of them being a risk of becoming a victim of so-called deepfake pornography, produced (and potentially shared) without consent. This risk is, based on the evidence that is currently available, significantly higher if you are a woman. This thesis describes deepfake pornography as sexually explicit material that realistically depicts the likeness of some real person, generated without consent and with the use of AI, often in the form of either pictures or video.

This master's thesis is centered around the question of *whether the state should criminalize and punish both the creation and distribution of deepfake pornography*.

It is argued that the state has good reason to criminalize and punish both the creation and distribution of deepfake pornography. In its answer to the question, the thesis relies on the Danish state as a grounding example but makes general statements that might apply to any democratic state.

The thesis draws on philosophical works across different branches of philosophy. This includes theory on gender and subordination by feminist philosophers such as Judith Butler, Kate Manne, and Sandra Lee Bartky, as well as theory on relational equality and the justification of democracy by Niko Kolodny, alongside theory on the justification of punishment and criminalization by Antony Duff. The theory is applied to case material that includes reports, news articles, law and empirical studies as well as direct quotes from real women who have been victimized and digitally altered to appear in AI-generated pornographic material.

What the thesis argues at its core is that the creation and the distribution of deepfake pornography might plausibly constitute or contribute to subordination of women, when women are the target of such deepfake pornography. It is argued that the basic lack of consideration and respect involved with the creation and distribution of deepfake pornography places any victim, regardless of gender, as subordinate to the offender. When

the target *is* a woman the asymmetry of the unequal relation between offender and victim is however potentially further skewed. The wrong committed in such an instance might also, for example, have a structural effect on gender subordination.

The thesis aims to show that we, as democratic citizens living in a society that values (and might even justify our democracy through) relational equality, have reason to care about subordination. It further argues that a democratic state, such as Denmark, which claims values such as *trust* and *gender equality* as part of its national self-understanding must have reason to care about relations of subordination. Such values surrounding social equality make it relevant for the whole polity to express censure of behavior that threatens these values. It is argued that such censure is best expressed through the criminal law. Here the thesis draws from a communicative theory of punishment, through which it argues that creation and distribution of deepfake pornography can justly be criminalized and punished as public wrongs.

The thesis goes further than this and argues not only that it would be just to criminalize and punish the creation and distribution of deepfake pornography, but also how punishment might be implemented in practice. It discusses how Danish criminal law currently addresses such wrongs and how it could more properly communicate censure of them. Some weight is placed on the fact that the section of the Danish Criminal Code that these wrongs are sentenced under call for private prosecution. The thesis critically addresses whether this marks a sufficient communication of censure as well as reassurance for victims. The thesis also suggests that if it can be proven that an offender's deepfake pornography-related crime was partly motivated by the victim's gender, this might be seen as an aggravating circumstance. This could be addressed through applying § 81, nr. 6, from the Danish Criminal Code to the sentence. This is not standard practice as of now, but the thesis suggests that such use might appropriately communicate censure of gendered aspects of the crime, if such aspects are present.

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	1
1. Caseredegørelse	3
1.1 At blive offer for deepfakes.....	3
1.2 Teknologisk udvikling og baggrundsviden	4
1.3 Deepfakekrisen og det online rum.....	7
1.4 Kvinder og politik.....	9
1.5 Væk fra søgelyset	10
1.6 Lovperspektivet	12
2. Teori.....	15
2.1 <i>Køn og subordination af kvinder</i>	16
2.1.1 Den heteroseksuelle matrice og køn som performativt	16
2.1.2 En patriarkalsk orden, misogyni og kønnede goder	20
2.1.3 Internalisering af det patriarkalske blik	23
2.2 <i>Relationel lighed og demokrati</i>	28
2.2.1 Om relationel, social lighed.....	28
2.2.2 Tempererende faktorer	31
2.2.3 Politiske beslutninger	32
2.2.4 Lige formel og uformel mulighed for indflydelse	33
2.2.5 <i>The Reliability Thesis</i> og <i>The Bridging Problem</i>	35
2.2.6 Social lighed som demokratiets retfærdiggørelse.....	37
2.3 <i>Kriminalisering og strafs kommunikative funktion</i>	39
2.3.1 Grundlæggende om straf	39
2.3.2 Strafs kommunikative funktion	39
2.3.3 <i>Public wrongs</i> og <i>private wrongs</i>	41
2.3.4 De tre R'er	42
2.3.5 Betydningen af hhv. bødestrafte og fængselsstraffe	45
2.3.6 Forsikring af ofre	46
2.3.7 Retributivisme og generel afskrækkelse	47

2.3.8 Særligt om kriminalisering	50
3. Analyse og diskussion	53
3.1 <i>Deepfakepornografi og subordination af kvinder</i>	54
3.1.1 Når kvinder tager maskulint-kodede goder	54
3.1.2 Når kvinder ikke giver feminint-kodede goder	56
3.1.3 Selvoervågning og risiko	58
3.1.4 Skam og patriarkatet	60
3.1.5 Kapring af kønsperformance	62
3.1.6 Forskellige modaliteter af subordination af kvinder	64
3.2 <i>Demokrati og public wrongs</i>	65
3.2.1 Hensyn til ens moralsk ligestillede	65
3.2.2 Social lighed og demokrati	67
3.2.3 <i>Public wrongs</i> og Danmarkskanonen	68
3.3 <i>Kriminalisering af deling og fremstilling af deepfakepornografi</i>	71
3.3.1 Deling af deepfakepornografi versus fremstilling af deepfakepornografi	71
3.3.2 Fremstilling af deepfakepornografi som offentlig krænkelse	72
3.4 <i>Straf og deepfakepornografi</i>	77
3.4.1 Justitsministeriets forslag	77
3.4.2 Privat påtale	78
3.4.3 Straftyper	79
3.4.4 Anvendelse af § 81, nr. 6	81
Konklusion	84
Litteraturliste	86

Indledning

Kunstig intelligens avancerer på en måde, der medfører nye risici (Bengio et al., 2025, s. 25, 26, 46). Én sådan risiko opstår ved, at der nu, ved hjælp af AI, kan skabes visuelt og auditivt materiale af virkelige personer, hvor det fremstår som, at de agerer på måder, de ikke faktisk har gjort. Sådant materiale er kendt som *deepfakes*. Gennem deepfaketeknologi kan man fremstille nogen nogen eller i færd med en seksualakt, uden at de har givet samtykke hertil. Dette er hvad, der kaldes deepfakepornografi¹. Evidens peger på, at de fleste deepfakes er pornografiske og forestiller kvinder og piger (Bengio et al., 2025, s. 62-64). Almindelige kvinder oplever at blive 'afklædt' digitalt, ligesom bl.a. kvindelige politikere bliver ofre for deepfakepornografiske smædekampanjer (Bach et al., 2023; Roos; 2024). Ofre giver udtryk for, at deres mulighed for bl.a. at udfolde sig professionelt og deres mentale helbred er på spil (Kraft, 2024; Turnbull, 2025).

Flere lande har skærpet, eller vil skærpe, de strafferetlige rammer om deling² og fremstilling³ af deepfakepornografi (Kim, 2024; Davies-Jones & Ministry of Justice, 2025). I Danmark er der netop blevet fremsat et lovforslag, som skal ændre og tilføje til de paragraffer, som vedrører deepfakepornografi, således at også fremstilling og ikke kun deling af deepfakepornografi vil være strafbart (Justitsministeriet, 2025, s. 8-10).

Disse forhold gør det aktuelt og relevant at undersøge statens rolle i forhold til deepfakepornografiske krænkelser. Dette specialeprojekt vil derfor have følgende spørgsmål som centralt omdrejningspunkt:

*Bør staten kriminalisere og straffe både fremstilling og deling af deepfakepornografi?*⁴

¹ Nogle kaldes det også 'manipuleret, seksuelt materiale', hvilket her skal forstås som synonymt med 'deepfakepornografi' (Digitalt Ansvar, 2024)

² 'Deling' vil blive anvendt synonymt med 'distribution', 'udbredelse' og 'videregivelse'.

³ 'Fremstilling' vil blive anvendt synonymt med 'produktion', 'kreering', 'skabelse' og 'generering'.

⁴ Man kunne også undersøge, hvorvidt *besiddelse* af deepfakepornografi bør kriminaliseres og straffes. Dette vil, af pladsmæssige hensyn, ikke blive gjort i dette speciale.

For at kunne besvare dette spørgsmål, vil der i det følgende blive fremført en case, som vil afdække selve problemfeltet omkring deepfakepornografi. Dernæst vil der være tre teoriafsnit. Det første teoriafsnit vil dække over forskellig feministisk teori med særligt fokus på subordination⁵ af kvinder. Her vil Judith Butlers forståelse af køn som værende noget performativt, som dette fremgår i *Gender Trouble* (1990/2006), blive udlagt. Kate Mannes værk *Down Girl* (2019) vil blive inddraget med fokus på hendes forståelse af misogyni. Sandra Lee Bartkys tanker om især selvovervågning, som disse fremgår i *Femininity and Domination* (1990), vil blive udfoldet. Det andet teoriafsnit vil dykke ned i Niko Kolodnys forståelse af et ideal om social lighed og hans argument for, at demokrati kan retfærdiggøres som en konstituerende del af et samfund, hvor folk relaterer til hinanden som socialt lige – ud fra hans udlægning heraf i bl.a. *Rule over None I* (2014a) og *Rule over None II* (2014b). Det sidste teoriafsnit vil berøre Anthony Duffs kommunikative retfærdiggørelse af straf, som fremlagt i bl.a. *Punishment, Communication and Community* (2001). Der vil blive lagt vægt på, hvad der udgør en *public wrong*, som, for Duff, er den type af moralsk krænkelse, der giver grund til at kriminalisere og straffes.

Efter teoriafsnittene vil casematerialet blive analyseret og diskuteret under inddragelse af den fremlagte teori. Kombinationen af feministisk teori, demokratiteori samt kriminaliserings- og straffeteori har til formål at danne rammen for en grundig besvarelse af, hvordan staten passende bør handle, når det drejer sig om fremstilling og deling af pornografiske deepfakes. Der vil i nogen grad blive taget udgangspunkt i særligt den danske stat. Afrundende vil der være en konklusion, hvor det vil blive fremsat, at staten *bør kriminalisere og straffe både fremstilling og deling af deepfakepornografi*.

⁵ 'Subordination' vil blive anvendt synonymt med 'underordning', mens 'undertrykkelse' vil dække over det engelske 'oppression'.

1. Caseredegørelse

De følgende afsnit vil afdække, hvad *deepfakepornografi* er – og empiri herom. Fokus vil være på, at kvinder rammes som ofre for produktion og deling af deepfakepornografi, og hvilke konsekvenser dette kan have. Der vil blive dykket ned i, hvordan den aktuelle lovgivning ser ud og kan komme til at se ud, primært på nationalt plan. Casematerialet vil senere, i samspil med den udvalgte filosofiske teori, blive anvendt som grundlag for specialets analyse og diskussion.

1.1 At blive offer for deepfakes

I 2023 blev generalsekretær i Red Barnet og tidligere folketingsmedlem, Johanne Schmidt-Nielsen, offer for produktion og deling af 22 *fake nudes*. I et Facebook-opslag beskrev hun, hvordan kränkelsen havde påvirket hende (Schmidt-Nielsen, 2023). Hun forklarede, at mængden af materiale, samt hvor realistisk og velproduceret det var, havde haft betydning for, hvor ubehageligt det havde været for hende at se materialet. Gerningspersonen havde gjort sig umage med bl.a. at finde gamle billeder af hende fra hendes privatliv. I noget af materialet indgik der mærker efter pisk og blod. Hun forklarer således:

“Det er grænseoverskridende at tænke på, at en masse mennesker kan have set billeder af mig uden tøj på og i seksuelle situationer [...]. Uanset om de har tænkt, at billederne var ægte eller manipulerede. Og det føles truende, at en del af materialet er voldeligt. At et menneske udsætter ‘min’ krop for vold. Og at andre har set på det. Derudover er det ude af min kontrol. Det er billeder af mig, der fremstår ganske intime, men som jeg ikke har haft indflydelse på eller har haft mulighed for at stoppe. Som nævnt har jeg været meget i tvivl, om jeg skulle skrive denne opdatering [...] [S]elvom jeg er 39 år og voksen, så føles det alligevel lidt pinligt, fordi materialet er pornografisk. [...] Dertil kommer selvfølgelig risikoen for at få at vide, at jeg bare skal tage mig sammen og droppe offerkortet, og hvor slemt kan det i øvrigt være.” (Schmidt-Nielsen, 2023)

Der er altså flere ting ved oplevelsen, hun har oplevet som krænkende: Den voldelige karakter af materialet, mængden af mennesker der har set ‘hendes krop’ nøgen uagtet ægtheden af billederne, og at produktionen og delingen har været ude af hendes kontrol.

Johanne Schmidt-Nielsen står ikke alene. Flere kvinder oplever at blive ofre for produktionen af deepfakepornografi. En del af disse begår sig indenfor politik, journalistik eller underholdningsbranchen (Bengio et al., 2025, s. 64; Roos, 2024; Women Press Freedom, 2024), men også almindelige kvinder bliver ufrivilligt gjort til hovedrolle i pornografiske deepfakes (Cornish, 2024a; Bach et al., 2023). Dette omtales flere steder som en art krise (Women Press Freedom, 2024; Sungshin, 2024). Før der dykkes yderligere ned i implikationerne af dette, må en række tekniske og empiriske forhold dog afdækkes.

1.2 Teknologisk udvikling og baggrundsviden

Rapporten *International AI Safety Rapport* (Bengio et al., 2025) har til formål at fungere som global håndbog om AI-sikkerhed. Den er udarbejdet af et panel af eksperter, nomineret af 30 forskellige regeringer, FN, EU og OECD (Bengio et al., 2025). Blandt de farer, som rapporten understreger ved AI, er et utal af risici ved *deepfakes*. Som det fremgår i rapporten, er *deepfakes*: “A type of AI-generated fake content, consisting of audio or visual content, that misrepresents real people as doing or saying something that they did not actually do or say.” (Bengio et al., 2025, s. 220). I dette speciale forstås deepfakepornografi ud fra dette som et sådant deepfake, som specifikt fremstiller en given, virkelig person på en nøgen, intim eller seksuel måde, som de *ikke har samtykket til*.

Deepfakes skabes ved hjælp af avancerede *deep learning*-teknikker, hvor store mængder af data og computermæssige ressourcer bruges til at træne kunstige neurale netværk, inspirerede af menneskehjernen (Bengio et al., s. 31). Falske nøgenbilleder kunne, også før nylig udvikling indenfor AI, produceres. Kendte kvinders ansigter er forhen, ved hjælp af bl.a. Photoshop, manuelt blevet redigeret over på nøgne kroppe. Hvad der derimod *er* nyt er lethed, hvormed store mængder af falsk billed- og videomateriale kan skabes, hvor svært dette materiale er at skelne fra tilsvarende ægte materiale, samt den almene befolknings adgang til generativ AI (Ofcom, 2024b, s. 4). For relativt få år siden kunne produktionen af falske nøgenbilleder ikke let udføres af enhver. Nu, i 2025, ser verden anderledes ud. Gennem bl.a. såkaldte *nudify apps* er det blevet let tilgængeligt og brugervenligt at bruge AI til at kreere deepfakepornografi med få klik. Sådant teknologi

kræver typisk blot, at man uploader billeder af den person, man ønsker at se nøgen, hvorefter denne gør resten af arbejdet for en (Ofcom, 2024b, s. 3-5, 15). Teknologien kan manipulere offerets ansigt ind på en krop, der ikke er deres, eller 'fjerne' beklædning fra det uploadede materiale.

Som det påtales flere steder, er det dog svært at opgøre både mængden og hyppigheden af deepfakepornografi i tal. I den førnævnte *International AI Safety Rapport* beskrives det med hensyn til deepfakes, at "limited progress has been made in scientifically capturing the extent of the problem" (Bengio et al., 2025, s. 62), men at "some new evidence has suggested a significant increase in the prevalence of AI-generated deepfake content online" (Bengio et al., 2025, s. 62, 65). Det britiske Office of Communications, eller Ofcom, har f.eks. udspurgt britiske borgere – 2000 over 16 år og 1000 på 8-15 år, alle nationalt repræsentative – og fundet, at:

"[...] 43% of people aged 16+ say they have seen at least one deepfake online in the last six months [...] Among adults who say they have seen deepfake content, one in seven (14%) say they have seen a sexual deepfake. [...] Of those who say they have seen a sexual deepfake, two thirds (64%) say it was of a celebrity or public figure, 15% say it was of someone they know, while 6% say it depicted themselves. [...] Fewer than one in ten (9%) of people aged 16+ say they are confident in their ability to identify a deepfake." (Ofcom, 2024a)

Når der dog, uagtet sådanne fund, tales om et *key evidence gap* omkring både omfang og effekt af deepfakes, er det bl.a. på baggrund af hvor ny problematikken er. Samtidig er deepfakemateriale designet til at ligne noget virkeligt, og en ukendt mængde materiale dokumenteres derfor ikke, når det ikke opdages, at materialet er AI-genereret. I nogen grad foreligger der altså primært anekdotisk evidens, når der tales om en stigning i deepfakepornografisk materiale. Internettet er stort, deling af deepfakes kan foregå i lukkede fora, og forskellige undersøgelser dækker ofte kun bestemte sites eller søgeord. Det er begrænset, hvor meget man kan generalisere ud fra den data, der findes på området (Ofcom, 2024b, s. 14-15; Bengio et al., 2025, s. 62-65, 262-263).

Hvad der kan siges er, at der peges på, at den mest almindelige form for deepfakes, der deles, er af pornografisk karakter – 96% af deepfakevideoer i 2019 ifølge hollandske Sensity, dengang Deepttrace. Herudover indikerer den tilgængelige empiri også, at det i *overvældende* grad er kvinder, der er ofre. Sensity fremhæver, at 100% af materialet på de fem største deepfakepornohjemmesider forestillede kvinder (Ajder et al., 2019, s. 1-2; Bengio et al., 2025, s. 64).

Af mangel på relevant litteratur om effekten af specifikt deepfakepornografi, er det værd at beskrive, hvad man ved om ikke-AI-genererede nøgenbilleder. I en systematisk oversigtsartikel om de implikationer, deling af nøgenbilleder uden samtykke har på unges mentale helbred og sociale liv, beskrives:

“For boys, receiving and sharing intimate images can often be seen as “trophies” and positively increasing popularity or power [...]. For girls whose image is shared, they are at risk of social reputational damages, being called a ‘slut,’ or ostracized from friend groups [...]. Similarly, there are fewer negative repercussions for boys whose images were shared, but for girls there are lasting reputational damages [...]” (Schmidt et al., 2024, s. 2167).

Det kan altså have særligt store konsekvenser for unge kvinder og piger, når deres nøgenbilleder deles. Selvom artiklen beskriver konsekvenser for deling af ‘almindelige’ nøgenbilleder, kan man overveje, at der potentielt ikke er stor forskel på konsekvenserne for et offer, hvis andre ikke kan skelne, hvilke billeder der er ægte. Det var f.eks. kun 9% af de adspurgte briter over 16, der rapporterede, at de følte sig sikre på deres evne til at identificere et deepfake (Ofcom, 2024a). Herudover er det interessant, at modtagelse og deling af nøgenbilleder angiveligt kan have en positiv påvirkning på drenges sociale status – sammenholdt med at deepfakepornografi nu kan produceres ganske let. Medier i flere lande har allerede afdækket historier om særligt teenagedrenge, der bruger *nudify apps* til at afklæde jævnaldrende piger (Bengio et al., 2025, s. 64; Cooper, 2024).

Det er svært at være sikker på, hvem der står bag deepfakepornografi. Et *scoping review* om udøvere af *image-based sexual abuse*⁶ beskriver dog, at det generelt i højere grad er mænd end kvinder, der krænker ved at dele eller fremstille nøgenbilleder af andre (Henry & Beard, 2024, s. 3981). I Danmark dømmes deling af deepfakepornografi (og deling af nøgenbilleder generelt) under freds- og æreskrænkelser (Justitsministeriet, 2025, s. 8-9). Dette er en bred kategori, der dækker andet, men det kan nævnes, at mænd i højere grad end kvinder figurerede som dømte for freds- og æreskrænkelser i 2024 (Danmarks Statistik, 2024). Nyhedsartikler fra diverse lande refererer i overvældende grad til mænd og drenge, der dømmes for deling af deepfakepornografi. En DR-artikel beskriver f.eks. fire sager om deling af deepfakepornografi – herunder Johanne Schmidt-Nielsens – hvor alle gerningspersoner var mænd (Snedker et al., 2023).

1.3 Deepfakekrisen og det online rum

Nogle lande har aktuelt stort fokus på deepfakepornografi. I Sydkorea taler man om en *deep fake crisis* (Sungshin, 2024), hvor sager om Telegram-grupper med tusinder af deltagere, der deler deepfakepornografi indbyrdes, er blevet afdækket. En af disse grupper blev anslået til at have over 220.000 medlemmer (Lim & Ng, 2024). Indholdet i grupperne stammer bl.a. fra personer, som kender ofrene – alt fra klassekammerater til kolleger – og som har hentet billeder fra deres profiler på sociale medier. Kvinder i Sydkorea er således begyndt at slette deres tilstedeværelse på sociale medier, og de giver udtryk for, hvordan de er blevet bange for at begå sig online. En ung sydkoreansk kvinde udtaler: “I no longer post photos on social media, whether it’s my own pictures or pictures of my friends and family [...]” (Lim & Ng, 2024).

I Australien har en sag fået opmærksomhed. En mand, Andrew Hayler, havde delt hundredvis af deepfakepornografiske billeder af 26 kvinder, som specifikt havde voldtægtsfantasier i fokus. Kvinderne var alt fra tidligere rumboer til kolleger (Cornish, 2024a). Et anonymt tip sendt til et af hans ofre, Hannah Grundy, afslørede hans adfærd (Cornish, 2024b). Hannah var tætte venner med Andy, som hun kaldte ham – de havde bl.a. været på ferie sammen (Turnbull, 2025). I et online forum, kaldet *The Destruction of*

⁶ *Image-based sexual abuse* dækker, ifølge studiet, bl.a. over videredeling af nøgenbilleder og fremstilling af nøgenbilleder – ægte og AI-generede (Henry & Beard, 2024, s. 3981).

Hannah, var der over manipulerede 600 fotos af hende, annoteret med kønnede skældsord og beskrivelser af, hvad Hayler ønskede at udsætte hende for – samt online afstemninger om, hvordan Hannah burde ‘destrueres’, som andre kunne deltage i. “One image showed a woman with Hannah’s face lying naked on a bed with a man’s fist in her mouth. In another, a hand was wrapped around her throat” (Cornish, 2024b). Hannah har beskrevet, at Haylers adfærd medførte, at hendes verden ændrede sig: Hun var konstant på vagt og trak sig ind i sig selv. Et andet af Haylers ofre beskrev i retten, hvordan Hayler havde knust hendes sikkerhedsfølelse og hendes tillid til andre. Hayler selv angav i retten, at ofrene var kvinder, han havde fundet attraktive, og hvordan det at dele billederne havde føltes ‘*empowering*’ (Turnbull, 2025; Cornish 2024a; Cornish, 2024b).

I Danmark findes også grupper, der deler deepfakepornografi af danske kvinder samt viden om, hvordan man skaber billederne. Som en bruger, ifølge DR, skriver i en Discord-gruppe: “Den person, som sender mig en side eller noget andet, som man kan bruge til at lave deepfakes/deepnudes, får en mappe fyldt med kendte” (Bach et al., 2023).

Billedmaterialet bag produktionerne stammer igen ofte fra kvindernes profiler på f.eks. Instagram (Bach et al., 2023). Man kan frygte, at risikoen for at blive udsat for at blive krænket, lig hvordan kvinder i Sydkorea beskriver det, kan få danske kvinder og piger til at trække sig fra sociale medier.

En rapport fra Plan International om piger og unge kvinders oplevelse af at være på nettet i 2020 lægger vægt på, at piger ofte oplever at blive udsat for krænkende adfærd online, som specifikt har deres køn i fokus (Plan International, 2023, s. 7). Det beskrives, at chikane får dem til at begrænse eller ændre deres deltagelse online. “18 percent of girls who face very frequent harassment stop posting content that expresses their opinion. 16 percent of girls who face very frequent harassment change the way they express themselves in order to avoid harassment” (Plan International, 2023, s. 31). Rapporten lægger vægt på, at unges sociale liv, videnssøgning og vidensdeling i tiltagende grad er online. I rapporten fremhæves internettet som et sted, hvor piger og kvinder kan bruge deres stemmer, men hvor de aktuelt kan opleve, at dette ikke kan lade sig gøre uden kønnet chikane:

“Internet access, and safety online, is fundamentally a human rights issue and an important indicator of gender equality. Social media platforms can afford girls and young women a space for debate, an opportunity to make their voices heard, but increasingly, as they speak out, they are threatened and demeaned.” (Plan International, 2023, s. 8)

Hertil kan det nævnes, hvordan FN's *Universal Declaration of Human Rights* under artikel 19 beskriver, at det er en menneskeret at kunne “hold opinions without interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers” (United Nations, 1948). ‘Any media’ kan i bredeste forstand siges at inkludere det online rum, som internettet udgør. Nogen vil sige, at internettet har ændret så meget på den måde, hvorpå vi i en moderne verden kommunikerer, at det er en nødvendighed ikke at være begrænset i ens adgang hertil, hvis ikke det skal reducere ens mulighed for at indgå i det politiske fællesskab og at ytre sig (Reglitz, 2019, s. 320).

Plan Internationals rapport udlægger at kønnet, online chikane kan gøre, at unge kvinder trækker sig fra internettet, hvilket i så fald kan begrænse dem fra at bruge deres stemme i en moderne verden. Det kan fremstilles, at deepfakepornografi, produceret og delt online, kan fungere som én art chikane, der primært retter sig mod kvinder. Det er ikke muligt at henvise til et direkte kausalt forhold mellem deepfakepornografi og kvinders tilbagetrækning fra den offentlige debat, men man kan altså nævne, at der i bl.a. diverse artikler og rapporter er fokus på samspil mellem online, kønnet chikane af piger og kvinder og det, at de trækker sig fra offentlig debat.

1.4 Kvinder og politik

En undersøgelse fra Institut for Menneskerettigheder om trusler og chikane under valgkampen i 2022 viser, at kandidaterne generelt oplevede lige meget chikane uagtet køn, men at den ellers tog sig forskelligt ud:

“[...] Karakteren og konsekvenserne af chikanen og truslerne rammer kønnene forskelligt. [...] Hver tredje tilfælde af chikane og trusler blandt kvinder er rettet mod deres køn, mens det kun gælder 2 procent for de mandlige kandidater. Kvinder

ændrer i højere grad adfærd og bliver mere varsomme med, hvad de siger i valgkampen [...]” (Holck, 2023)

Direktør Louise Holck kalder det et demokratisk problem, at kvinder viger fra offentlig debat, og understreger, at kvinder fortsat er underrepræsenterede i demokratiet. Hun refererer også til danskeres debatadfærd på Facebook, hvor kvinder igen i langt højere grad end mænd mødes med kommentarer om deres udseende og køn. Flere kvinder end mænd svarer, at de afstår fra at deltage i Facebook-debat grundet tonen (Holck, 2022).

Johanne Schmidt-Nielsen er ikke den eneste kvinde med en politisk karriere, som er blevet offer for deling af deepfakepornografi. Foruden flere danske kvinder, såsom Ida Auken og Pernille Vermund (Herskind, 2024), kan Italiens premierminister Giorgia Meloni, Storbritanniens vicepremierminister Angela Rayner og Tysklands forhenværende udenrigsminister Annalena Baerbock nævnes som ofre for “sexualised deepfake campaigns.” (Roos, 2024). I The Guardian nævnes i øvrigt en række kvindelige, britiske politikere (Waterson, 2024). En amerikansk undersøgelse har fundet deepfakepornografi af 25 kvindelige kongresmedlemmer – og til sammenligning ‘kun’ af ét mandligt (Li et al., 2024, s. 3). I EU-magasinet The Parliament beskrives det, at deepfakekampagner ofte overlapper med valgkampe, hvilket kan have kritisk betydning for den enkelte politiker – både i relation til deres professionelle muligheder og mentale helbred (Roos, 2024). Amerikanske Alexandra Ocasio-Cortez har udtalt, at det at se voldelig deepfakepornografi af hende selv fik traumer fra fysiske overgreb til at genopblusse. Hun understreger: “People are going to kill themselves over this” (O’Neil, 2024).

1.5 Væk fra søgelyset

En sag om deepfakepornografis påvirkning på en ung, kvindelig lokalpolitikers karriere kan fremhæves. Sabrina Javellana blev i 2018 valgt til at sidde i bykommision i Hallandale Beach i Florida (Kraft, 2024). Efter en rum tid i virket blev hun opmærksom på, at der fandtes online tråde, hvor der blev delt deepfakepornografi af hende – produceret ud fra billeder, hun selv havde delt, men hvor hun originalt havde været påklædt. Billederne blev delt med annoteringer som “‘I would breed her’; ‘no sane person would date such a stupid

creature.” (Kraft, 2024). Personerne bag hentydede til at kende hende eller have eftersøgt hendes personlige oplysninger.

Javellana stoppede med at gå ud om aftenen og tjekkede konstant låsen på sin dør. Hun gjorde sin Instagram-profil privat og slettede billeder af sig selv i badedragt. Hun begyndte at handle anderledes i sit professionelle liv også: Hun ville ikke have taget pressefotos og begyndte at bære mere tildækkende påklædning. Javellana delte kun oplevelsen med få venner og slet ikke sin religiøse familie. Når hun kom hjem fra arbejde, græd hun alene. Politiet kunne ikke hjælpe hende⁷, hvilket satte gang i en tiltagende panik:

“She had worked hard to create a career in politics for herself and earn the respect of her older colleagues. Now she felt a surge of dread as she imagined people at City Hall scrutinizing the pictures. And what about her family, her friends, her neighbors? [...] Would the people in her life ever look at her the same way? Would she ever have professional prospects again? [...] [S]he had decided to sign up for that spring’s state teaching-certification exam [...] [S]he imagined herself explaining to future employers — or members of the school board — that someone had created fake explicit images without her consent, and that the images were openly accessible [...]” (Kraft, 2024)

Javellana brugte et år i en tilstand af vrede og følelsesløshed. Hun fortalte ingen kolleger om billederne af frygt for at blive kendt som ‘pigen med nøgenbillederne’ og fravalgte at få et undervisningscertifikat. Da hun endelig fortalte åbent, i forbindelse med et lovforslag om deepfakes, ramte en ny bølge af AI-genererede billeder. Jo mere hun talte om sin oplevelse, jo mere tog chikanen til. Hvad der særligt er værd at tage med fra Javellanas fortælling er, at hun har valgt ikke at genopstille til bykommissionen:

“For the past year and a half, Javellana has worked as an aide to the Democratic mayor of Broward County. She decided not to run for re-election to the city commission (even though she felt confident that she would win). [...] [S]he feels

⁷ Da amerikanske retsforhold ikke kan dækkes fyldestgørende her, må det blot nævnes, at der ingen lov var, som på daværende tidspunkt angav, hvad Javellana var udsat for, som en ulovlighed (Kraft, 2024).

safer out of the public eye. Sometimes she wonders what would have happened if she had remained on the city commission; a second term could have positioned her to eventually run for higher office. But she felt that stepping down was her only option. [...] [T]he online harassment had pushed her over the edge.” (Kraft, 2024)

Javellana tilskriver selv de deepfakepornografiske krænkelser massiv betydning for hvilke karrieremæssige valg, hun efterfølgende har taget. Et sådant eksempel understreger, hvor væsentligt det er, at der findes svar på, hvad statens rolle er overfor produktion og deling af deepfakepornografi.

1.6 Lovperspektivet

Som AI-teknologi avancerer, har regeringer over hele verden travlt med at følge med. Flere lande – fra Sydkorea til Storbritannien – har revideret deres straffelov, eller er i færd med det, så deepfakepornografiske krænkelser kan straffes (Kim, 2024; Davies-Jones & Ministry of Justice, 2025). Ligeledes har Justitsministeriet i Danmark nu, i marts 2025, fremsat et lovforslag, som skal styrke bl.a. indsatsen omkring deepfakepornografi (Justitsministeriet, 2025).

Det er i Danmark allerede ulovligt at viderelede deepfakepornografi, ligesom det ellers er ulovligt at dele nøgenbilleder af andre uden deres samtykke. Det er ikke ulovligt at fremstille deepfakepornografi og besidde det⁸ (Bach et al., 2023). Justitsministeriets lovforslag vil kriminalisere fremstilling af deepfakepornografi, samt tydeliggøre at deling af deepfakepornografi er ulovligt. I lovforslaget beskrives om gældende ret, at deling af deepfakepornografi kan straffes som overtrædelse af straffelovens § 264 e om identitetstyveri (Justitsministeriet, 2025, s. 8):

“For identitetsmisbrug straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder den, der uberettiget

1) anvender oplysninger om en anden person, herunder cpr-nummer, navn og billede, til på utilbørlig vis at udgive sig for at være denne person eller

⁸ Der kan dømmes i sager om fremstilling og besiddelse af AI-genereret overgrebsmateriale mod børn, da overgrebsmateriale mod børn er ulovligt at fremstille og besidde i Danmark (Svendsen et al., 2025). Dette speciale forholder sig til forhold om voksne.

2) videregiver materiale, hvor der er gjort brug af oplysninger om en anden person, herunder cpr-nummer, navn og billede, til på utilbørlig vis at manipulere denne persons fremtræden.” (Straffeloven, 2024)

Brugen af ordet ‘uberettiget’ markerer, at der ikke er tale om et strafbart forhold, hvis der er givet samtykke hertil. At der skal være tale om en ‘utilbørlig’ manipulation af en persons fremtræden, før forholdet er strafbart, indebærer, at der vil være tilfælde, som ikke er strafbare, selvom der ikke foreligger samtykke – f.eks. sager omhandlende parodi, satire eller kunst. En konkret vurdering af den enkelte sag skal afgøre, om der er tale om en utilbørlig manipulation. Dømmes man skyldig ud fra § 264 e, straffes der i førstegangstilfælde typisk med bødestraf på 10.000 kr., i gentagelsestilfælde med en højere bødestraf og i grove tilfælde potentielt med fængselsstraf. § 267 om ærekrænkelser kan også appliceres i sager om deling af deepfakes (Justitsministeriet, 2025, s. 8-9). § 267 angiver, at den “der fremsætter eller udbreder en udtalelse eller anden meddelelse eller foretager en handling, der er egnet til at krænke nogens ære, straffes for ærekrænkelser med bøde eller fængsel indtil 1 år [...]” (Straffeloven, 2024).

Det må nævnes, at straffelovens § 275 angiver, at sådanne sager om både identitetstyveri og æreskrænkelser er undergivet privat påtale. Dette vil sige, at de i udgangspunktet føres som private straffesager. Der kan, efter forurettedes anmodning, blive tale om offentlig påtale – en betinget offentlig påtale (Straffeloven, 2024; Justitsministeriet, 2025, s. 9). I øvrigt kan det, samtidig med domsfældelse på baggrund af § 264 e og § 267, efter § 271 bestemmes, at “en udtalelse, en meddelelse eller et billede m.v. skal slettes, hvis det er muligt.” (Straffeloven, 2024).

Dermed er der mulighed for at *straffe deling* af deepfakepornografi. Såfremt der er tale om fremstilling af deepfakepornografi med tydelig hensigt om videredeling, kan sagen ligeledes føres som forsøg på overtrædelse af § 264 e (Justitsministeriet, 2025, s. 9). Justitsministeriet ønsker dog med lovforslaget at *kriminalisere fremstilling* uagtet intention om videredeling og påpeger:

“Det er Justitsministeriets opfattelse, at virkelige personer ikke bør udsættes for, at deres billeder m.v. manipuleres, så det fremstår som om, at den afbildede person har indgået i en seksuel aktivitet eller lignende, som vedkommende i virkeligheden ikke har indgået i. Fremstilling af manipuleret seksuelt materiale vil desuden altid indebære en risiko for utilsigtet deling af materialet, uanset at det ikke har været intentionen med fremstilling af materialet.” (Justitsministeriet, 2025, s. 9).

Herefter nævnes det, at kriminalisering, på denne baggrund, kan styrke beskyttelsen mod utilsigtet videredeling af deepfakepornografi samt sende et “klart signal om, at det er uacceptabelt at fremstille sådant materiale uden den afbildedes samtykke” (Justitsministeriet, 2025, s. 9). Justitsministeriet forklarer ikke yderligere, hvorfor deres holdning er, at personer ikke bør udsættes for sådan fremstilling, hvad der er uacceptabelt herved, og hvorfor det er vigtigt at sende et signal, men dette er altså holdningen. Der er en kort henvisning til både Institut for Menneskerettigheder og Digitalt Ansvars anbefalinger – uden afdækning af hvad anbefalingerne dækker over, og hvor Justitsministeriet finder dem relevante i relation til en kriminalisering⁹.

Som ændring af straffeloven nævnes en justering af § 264 e, stk 1, nr. 2, således at ordlyden inkluderer ‘seksuelt materiale’. Herudover foreslås det, at “der i straffelovens § 264 e indsættes et nyt stk. 2, hvorefter den, der uberettiget fremstiller seksuelt materiale som nævnt i stk. 1, nr. 2, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder” (Justitsministeriet, 2025, s. 9-10). Dette vil betyde, at fremstilling er strafbart, uagtet gerningspersonens hensigt hermed – f.eks. egenbrug. Overtrædelser vil være undergivet privat påtale, medmindre forurettede anmoder om andet, ligesom § 271 også her vil kunne appliceres (Justitsministeriet, 2025, s. 10).

Da Danmark (såvel som andre lande) står på kanten af nye strafferetlige tiltag om deepfakepornografi, er det relevant at undersøge, hvorvidt staten bør agere således som lovforslaget lægger op til – og på hvilket grundlag i så fald.

⁹ Andre steder fremgår mere tydelige grunde fra organisationerne selv, men disse reflekteres ikke i lovforslaget (Akhtar, 2024; Digitalt Ansvar, 2024).

2. Teori

I de følgende afsnit vil den filosofiske teori, som vil danne grundlag for besvarelsen af specialets hovedspørgsmål, blive udlagt. Teoriafsnittene vil være delt ind under tre overskrifter, som vil have hhv. 1) *køn og subordination af kvinder*, 2) *relationel lighed og demokrati* samt 3) *kriminalisering og strafs kommunikative funktion* i fokus.

Tilsammen vil disse teoriafsnit danne en ramme, der vil gøre det muligt senere – i en lignende rækkefølge – at undersøge: 1) hvordan deepfakepornografiske krænkelser underordner særligt kvinder, 2) hvordan sådan underordning må anses som et offentligt anliggende for et demokratisk fællesskab (som kan retfærdiggøres gennem et ideal om relationel lighed og er konstitueret af egalitære værdier), og 3) hvordan et sådant fællesskab har god grund til på passende vis, gennem straffeloven, at kommunikere en fordømmelse af sådanne krænkelser.

De følgende afsnit udgør således de teoretiske byggesten for specialets argumentation, som leder frem mod konklusionen, at både fremstilling og deling af deepfakepornografi bør kriminaliseres og straffes.

2.1 Køn og subordination af kvinder

Dette teoriafsnit vil dække over en udlægning af forskellig feministisk teori – med et overordnet fokus på underordning af kvinder. En forståelse af de mekanismer, der sætter og fastholder kvinder i relationer præget af ulighed, er afgørende for senere at kunne påvise, hvordan deepfakepornografi kan siges at være del af og forstærke disse.

2.1.1 Den heteroseksuelle matrice og køn som performativt

Judith Butler argumenterer i *Gender Trouble* (1990/2006) for, at vi optræder i en *heteroseksuel matrice*, hvori en *binær kønsforståelse* gør sig gældende. Om dette beskriver Butler, at den heteroseksuelle matrice er:

“[...] [A] hegemonic discursive/epistemic model of gender intelligibility that assumes that for bodies to cohere and make sense there must be a stable sex expressed through a stable gender [...] that is oppositionally and hierarchically defined through the compulsory practice of heterosexuality.”
(Butler, 2006, s. 208)

Butler beskriver den heteroseksuelle matrice som en form for kulturelt gitter eller net, hvor køn, seksualitet og kroppe kun er forståelige, når subjekter optræder ‘korrekt’ i overensstemmelse med matricens heteronormative logik – og derigennem ligeledes opretholder en stabil, binær forståelse af køn. En ‘binær kønsforståelse’ kan ses som forståelse af køn, hvor køn opdeles i to kategorier, *mand* og *kvinde*. Indenfor en sådan forståelse af køn opfører *manden* og *kvinden* sig tilsvarende *maskulint* og *feminint*, og de rettes mod hinanden i en obligatorisk, heteroseksuel begærsrelation (Butler, 2006, s. 30-31). Det er denne heteroseksuelle matrice, som Butler gennem værket udforsker og udfordrer (Butler, 2006, s. 9). De¹⁰ udfordrer idéen om køn som noget, der er naturligt givet og foreslår, at køn kan ses som noget performativt; at det er noget der *gøres*, fremfor noget, som man på et mere statisk plan *er* eller *har* (Butler, 2006, s. 191).

¹⁰ Butlers foretrukne pronominer er *de/dem*.

Før der kan dykkes ned i Butlers begreb om performativitet, må bestemte forhold først kort klarlægges. For at forstå, hvad Butler kritiserer, kan en skelnen mellem biologisk køn og socialt køn – eller hvad der på engelsk kaldes hhv. *sex* og *gender* – stilles op. Biologisk køn kan forstås som noget, der beror på fysiske kendetegn, der resulterer i, at man indenfor den heteroseksuelle matrice vil blive klassificeret som enten mand eller kvinde, mens socialt køn refererer til den sociale kønsrolle, som man indtager (Butler, 2006, s. 8-9). Indenfor den heteroseksuelle matrice vil det sociale køn følge af det biologiske køn.

Butler argumenterer for, at grænsen mellem socialt køn og biologisk køn – eller *gender* og *sex* – er ikke-eksisterende i den forstand, at vores forståelse og fortolkning af det biologiske køn samt de ting, vi tilskriver det, ligeledes er kulturelt betingede. Man kan ikke tale om biologisk køn som noget prækulturelt, der ikke også defineres, som det gør, og tillægges en bestemt værdi, på baggrund af normer og historiske forhold. Butler stiller sig kritisk overfor, hvad biologisk køn overhovedet kan siges at være. Man kan kalde det anatomisk, hormonelt, kromosomalt eller ‘naturligt’, men også f.eks. disse begreber afhænger af videnskabelig diskurs (Butler, 2006, s. 10).

“[...] [P]erhaps this construct called ‘sex’ is as culturally constructed as gender; indeed, perhaps it was always already gender, with the consequence that the distinction between sex and gender turns out to be no distinction at all. [...] [G]ender is also the discursive/cultural means by which [...] ‘a natural sex’ is produced and established as ‘prediscursive [...]’”(Butler, 2006, s. 10)

Butler nægter ikke, at kroppe eksisterer. Der er tale om, at de argumenterer for, at vores sprog for det materielle også er kulturelt betinget, og at vi dermed ikke kan tilgå det materielle uden allerede at have gjort diskursive manøvrer omkring det. Butler fremhæver, at biologisk køn – gennem forståelsen af det sociale køn – konstrueres som noget prædiskursivt og uafhængigt af kultur. Dette vil sige, at man slet ikke kan få lov at se på biologisk køn i et ‘objektivt’ vakuum på den måde, det ellers ofte fremstilles. Når kategorier som ‘mænd’ og ‘kvinder’ fremhæves som urokkelige, naturlige kategorier, peger Butler på, at vi risikerer at fastholde subjekter i en position, der bygger på en bestemt forståelse af disse ord (Butler, 2006, s. 3, 6-7).

I modsætning til hvordan køn kan ses som noget biologisk givet med en tilhørende, passende social kønsrolle, beskriver Butler køn som noget, der udføres – noget der aktivt igen og igen konstrueres gennem handling. Når de beskriver køn som performativt, er der tale om, at det kommer til udtryk, skabes og konsolideres gennem gentagen handling:

“ [...] [T]he action of gender requires a performance that is *repeated*. This repetition is at once a reenactment and reexperiencing of a set of meanings already socially established; and it is the mundane and ritualized form of their legitimation.

Although there are individual bodies that enact these significations [...] this ‘action’ is a public action. [...] [T]he performance is effected with the strategic aim of maintaining gender within its binary frame—an aim that cannot be attributed to a subject, but, rather, must be understood to found and consolidate the subject.”

(Butler, 2006, s. 191)

Man kan forestille sig en kvinde, der ifører sig høje hæle og bevæger sig ud i verden med disse hæle på. Såfremt hun lever i et samfund, lig vort eget, hvor høje hæle typisk forbindes med femininitet, kan man sige, at hun konsoliderer sit køn, når hun på denne måde *gør* sit køn indenfor den eksisterende, binære forståelsesramme for køn. Samtidig kan man pege på, at hun ligeledes er med til at konsolidere selve rammen. Hun performer aktivt – omend måske ikke fuldt bevidst – sit køn, og igennem denne performance opretholder hun en norm, som hun ligeledes handler ind i. På én gang er handlingen en gentagelse af allerede eksisterende normer, som hun ikke selv har forfattet eller været i kontrol over, mens hun alligevel selv som individ bliver bidragende til en fastlægning og formning af normerne på ny. På denne måde kan man se hendes kønsperformance som en social og offentlig handling, noget der strækker sig ud over hende selv, og som er med til både at konsolidere hende som subjekt, men som også er med til at sætte rammen for en konsolidering af andre tilsvarende subjekter – ligesom hendes handling også er påvirket af, hvordan andre subjekter har performet og performer deres køn.

Butlers forståelse af køn som performativt danner grundlag for senere i specialet at kunne analysere deepfakepornografi som en måde at *hijacke* et offers kønsperformance – noget der kan bidrage til at fastholde dennes kønsperformance indenfor en bestemt, forståelig

ramme for køn. Det vil blive fremstillet, at også sådant materiale har diskursiv magt, som kan være med til at definere 'kvinder' som kategori. En underordning af kvinder hviler i nogen grad på, at der i det hele taget er en forståelig kategori, man kan kalde kvinder, som kan underordnes. En sådan forståelig kategori leverer den heteroseksuelle matrice.

Det, der falder udenfor den heteroseksuelle matrices binaritet, kan beskrives som non-binært. Subjekter, hvis biologiske køn, sociale køn og begærspraksisser ikke følger af hinanden på den måde, som den heteroseksuelle matrice kræver, at de skal, og som dermed ikke kan placeres indenfor matricens rammer og binære kønsforståelse, kan ikke 'eksistere' indenfor matricen, der afhænger af gentagen, binært forståelig kønsperformance – og fremstår som en art "developmental failures or logical impossibilities from within that domain." (Butler, 2006, s. 24). Butler lægger dette til grund for, at man risikerer at blive mødt med vold, isolation eller modstand, såfremt man performer sit køn non-konformt (Butler, 2006, s. 24, xx-xxi).

Gennem gentagen performance, hvor subjekter indtræder i en binær kønsperformance, opretholdes den heteroseksuelle matrice (Butler, 2006, s. 191) – og man kan overveje, om det dermed også er muligt at destabilisere matricen gennem en performance, som falder udenfor normerne. Butler kalder det for en kritisk opgave for feminismen at lokalisere, hvordan subversion af kønsnormerne kan foregå indenfor den etablerede heteroseksuelle matrice (Butler, 2006, s. 201), men fremstår tvivlende omkring, hvordan dette projekt i praksis skal foregå, i hvert fald i tiden omkring *Gender Trouble*¹¹ (Butler, 2006, s. 202-203).

Butlers teoretiske ramme forklarer især den modstand, som en transperson eller en homoseksuel person kan møde, men den kan også forklare udslag mod mere subtil nonkonformitet, hvor socialt køn f.eks. ikke performs på en måde, der åbenlyst følger af biologisk køn, sådan som den heteroseksuelle matrice kræver det. Netop hvad der hænder kvinder, der ikke handler i overensstemmelse med kønnede normer for femininitet og maskulinitet, kan præciseres gennem Kate Mannes forståelse af misogyni.

¹¹ Selv peger Butler på, hvordan matricens 'logik' kan eksponeres ved f.eks. imitation af normerne gennem drag performance (Butler, 2006, s. 186-187, 200).

2.1.2 En patriarkalsk orden, misogyni og kønnede goder

Kate Manne beskriver en patriarkalsk orden som en art “*man’s world*” (Manne, 2019, s. 34). Hun definerer et socialt miljø som patriarkalsk, når forskellige former for sociale strukturer og institutioner grundlæggende bidrager til, at alle eller de fleste kvinder, på baggrund af deres køn, positioneres som underordnede i relation til en eller flere mænd. Ligeledes positioneres mænd omvendt, på samme vis, ‘over’ kvinder (hvor enhver mand igen ikke behøver at stå i en dominant position overfor enhver kvinde). I Mannes terminologi figurerer der en forståelse af subordination, hvor den ikke altid behøver at ‘lykkes’, før man kan tale om en patriarkalsk orden, men hvor der er tale om “a matter of social pressures that *tend* to relegate women to this position” (Manne, 2019, s. 45-46). Hun lægger vægt på, at kønsbaseret subordination kan overlappe med, modsvares af eller forstærkes af andre typer af ‘*social pressures*’, såsom klassebaseret eller racebaseret undertrykkelse (Manne, 2019, s. 46).

Mannes projekt i *Down Girl* (2019) er en afdækning og redefinering af misogyni som fænomen. Hun afviger fra en typisk forståelse af ordet *misogyni*, hvor begrebet dækker over et grundlæggende had til kvinder på baggrund af, at de er kvinder. I stedet udlægges misogyni som et hovedsageligt strukturelt og politisk problem, der rammer kvinder, og som kan defineres gennem sin sociale funktion. Hun bevæger sig væk fra en definition, som har at gøre med udøvende individers psykologiske motivation – som når man taler om ekstreme individer, der foragter kvinder og gør dem ondt – og definerer misogyni ud fra funktionen og effekten, som misogyni har i relation til at opretholde et patriarkalsk samfund (Manne, 2019, s. 32-33).

Som hun selv beskriver dette: “I argue that misogyny ought to be understood as the system that operates within a patriarchal order to police and enforce women’s subordination and to uphold male dominance” (Manne, 2019, s. 33). Man kan sige, at gennem Mannes teoretiske linse kan misogyni forstås som noget, der *rammer kvinder*, og ikke som noget, der på et psykologisk plan *findes i bestemte, individuelle (afvigende) mænd* (Manne, 2019, s. 32-33). Dette er ikke at sige, at der ikke findes individer som oftere end andre handler på misogyn vis. Her foreslår Manne, at såfremt nogen skal kaldes en ‘*misogynist*’, skal det

være på basis af, at de i relativt høj grad og på konsistent vis udøver misogyni (Manne, 2019, s. 74). Når misogyni skal forstås som noget, der rammer kvinder, ridser Manne således op: “[M]isogyny should be understood primarily as the ‘law enforcement’ branch of a patriarchal order, which has the overall function of *policing* and *enforcing* its governing norms and expectations” (Manne, 2019, s. 78). Men hvilke normer og forventninger dækker dette så over?

Manne fremsætter, hvordan en patriarkalsk orden, i det mindste i vestlig sammenhæng, kan siges at bygge på en “uneven, gendered economy of *giving and taking* moral-cum-social goods and services” (Manne, 2019, s. 107). I denne økonomi forventes kvinder at give det, som hun kalder *feminint-kodede goder*, ligesom mænd er berettigede til at modtage disse (Manne, 2019, s. 110). Det er, når disse goder ikke gives, eller når kvinder forsøger at tilegne sig såkaldte *maskulint-kodede goder*, at de særligt risikerer at blive udsat for misogyni (Manne, 2019, s. 111, 114). Der kan opremses en længere liste af feminint-kodede goder op, som man forventer, at kvinder giver, der dækker over både socialt og emotionelt arbejde såsom “affection, adoration, [...] nurturing, [...] care, concern, soothing [...]” (Manne, 2019, s. 111). Manne lægger vægt på, at seksuel tilfredsstillelse kan opleves som et gode, som mænd forstås som berettigede til at modtage (Manne, 2019, s. 106-107), hvilket kan ses som særligt relevant for dette speciales problemstilling.

Af maskulint-kodede goder, som først og fremmest tilfalder mænd, og som mænd ses som berettigede til i en patriarkalsk orden, mens kvinder ikke gør, nævner Manne bl.a. “social positions of leadership, authority, influence, money, [...] power, prestige”¹² (Manne, 2019, s. 113). For en mand kan det fremstå som et uretfærdigt tab, når han oplever sig som berettiget til at modtage et gode, som han ikke får, eller når han oplever sig som berettiget til et gode, der tages ‘fra ham’ af en, der ikke er berettiget på samme vis (Manne, 2019, s. 107, 117). Dette kan forklare, hvad der f.eks. kan igangsætte en negativ, misogyn reaktion. Manne opremses en længere, ikke-udtømmende liste over, hvordan misogyni kan se ud, afhængig af kontekst: “[...] [I]nfantilizing and belittling, [...] sexualizing or, alternatively,

¹² Som eksempel på en sådan ‘rollefordeling’ i hvilke goder, mænd og kvinder typisk giver og tager, kan man tage en undersøgelse fra Rockwool Fonden, som viser, at danske kvinder bruger omtrent en time mere på husholdningsarbejde på en almindelig ugedag end mænd, mens mænd tilsvarende bruger ca. en time mere på erhvervsrelateret arbejde dagligt (Bonke & Christensen, 2018, s. 27, 32).

desexualizing, silencing, shunning, shaming [...]. Then there is violence and threatening behavior; including ‘punching down’—that is, deferred or displaced aggression.” (Manne, 2019, s. 68).

Misogyni kan i overført forstand ses som en måde, hvorpå kvinder konstant fortælles ‘*down girl*’ – lig hvordan man kan kommandere en hund på plads (Manne, 2019, s. 30, 68). Misogyni, i verbal såvel som fysisk form, fungerer som en form for negativ forstærkning, som har til formål at få kvinder, der er ‘på afveje’ til at finde tilbage til deres designede plads i den patriarkalske orden. Manne peger også på, at kvinder kan møde positiv forstærkning i form af ros og beundring, når de opfører sig korrekt. Dette kan være del af en forklaring på, at kvinder indordner sig – og ligeledes selv kan blive udøvere af misogyni¹³ (Manne, 2019, s. 19-20). Det er ganske enkelt lettere at rette ind, både som resultat af den negative og positive forstærkning. En pointe er også, at en kvinde ikke nødvendigvis behøver at opføre sig forkert, for at hun kan blive offer for misogyni. Misogyni kan jf. citatet ovenfor se ud som ‘*punching down*’, hvor en tilfældig kvinde kan blive *stand-in* for en anden kvinde eller andre kvinder i flertal (Manne, 2019, s. 68).

Manne argumenterer ikke for, at kvinder faktisk *anses* for at være seksuelle objekter eller ikke-mennesker, når der nævnes, at misogyni kan se ud som seksualisering eller dehumanisering. Tværtimod kategoriserer Manne misogyni som noget, der rammer kvinder i kraft af, at de genkendes som mennesker, der har kapacitet til bl.a. at vælge, hvad de vil give og tage – og som sanktioneres, når de ikke ud fra patriarkalske normer giver, hvad de bør give, eller når de tager, hvad de ikke bør tage (Manne, 2019, s. 22, s. 142, s. 150). Der er for Manne tale om at misogyni udgør dynamiske manøvreringer, der har til formål at placere kvinder som bestemt type ‘*human givers*’ (Manne, 2019, s. 22, 69, 132).

Overfor misogyni stiller Manne *sexisme*, som ikke må forveksles med misogyni – hvilket ellers ofte gøres i daglig tale. Hun skriver: “[S]exism should be understood primarily as the ‘justificatory’ branch of a patriarchal order, which consists in ideology that has the overall function of *rationalizing* and *justifying* patriarchal social norms.” (Manne, 2019, s. 79).

¹³ Det er dog i sidste ende primært mænd, der høster frugterne heraf, da misogyniens funktion er at opretholde en patriarkalsk orden, som strukturelt gavner mænd (Manne, 2019, s. 77).

Sexisme er det ideologiske rammeværk for en patriarkalsk orden, hvorigennem traditionelt patriarkalske forventninger til kvinder retfærdiggøres og naturaliseres, således at de fremstår uundgåelige. Som Manne kort opridser det: “Sexism wears a labcoat; misogyny goes on witch hunts.” (Manne, 2019, s. 80). Manne påpeger, at misogyni og sexisme ofte optræder samtidig og ligeledes understøtter hinanden, men at de er konceptuelt forskellige og kan finde sted uafhængigt af hinanden. Man kan f.eks. forestille sig et individ, der handler misogynt, uden at det selvsamme individ godtager sexistisk ideologi.

Mannes udlægning af misogyni beskriver altså, hvordan kvinder kan holdes i en underordnet position i et patriarkalsk samfund gennem ‘*down girl*’-manøvreringer. Dette vil blive anvendt som et element i specialets analytiske del, når det vil blive fremstillet, hvordan deepfakepornografi, der afbilder kvindelige ofre, kan tolkes som noget misogynt, der udgør eller bidrager til underordning af kvinder. Man kan forstå misogyni som en form for ekstern disciplinering af kvinders adfærd. Som det næste i denne teoretiske fremstilling vil det være relevant at udforske, hvordan disciplinering kan internaliseres og blive til selvovervågning i det feminine subjekt, sådan som Sandra Lee Bartky fremstiller dette.

2.1.3 Internalisering af det patriarkalske blik

Sandra Lee Bartky trækker i *Femininity and Domination* (1990) på Foucaults tanker om magt og disciplinering (Foucault, 1975/2020) og fremhæver Benthams Panoptikon, når hun beskriver, hvordan kvinder lærer at overvåge sig selv (Bartky, 1990, s. 65). Panoptikon er et fængselsdesign, hvor et enkelt vagttårn står i midten af en cirkulær bygning med isolationsceller placeret langs ydersiden. Cellerne, såvel som tårnet, er udstyret med vinduer på en måde, der gør, at indersiden af cellerne er fuldt synlige fra tårnet, men at fangerne i cellerne ikke kan se ind i tårnet. Idéen er, at selvom der ikke nødvendigvis er en reel, konstant overvågning fra tårnet, vil fangerne konstant føle sig potentielt overvågede. De vil dermed, selv på tidspunkter, hvor de ikke reelt overvåges, opføre sig ‘ordentligt’. De bliver på sin vis deres egne fangevogtere, da de internaliserer blikket fra vagttårnet (Bartky, 1990, s. 65; Foucault, 1975/2020, s. 200-201).

Foucault fokuserer på, hvordan kroppen disciplineres til at være føjelig på den måde, vi ser i det moderne samfund, hvilket Bartky bygger videre på. Hun skriver: “Where is the

account of the disciplinary practices that engender the ‘docile bodies’ of women, bodies more docile than the bodies of men?” (Bartky, 1990, s. 65). Hun påpeger, at den type disciplinering, som kønner og konstruerer den feminine krop som værende noget stiltiende og magtesløst på en særlig måde, overses (Bartky, 1990, s. 65).

Bartky hævder, at man fødes som mand eller kvinde, men at maskulinitet og femininitet er noget, som konstrueres¹⁴. Hun omtaler femininitet som et modus, hvor bestemte kønsnormer udledes gennem kroppen, og undersøger de disciplinære praksisser, der producerer en krop, som kan genkendes som ‘feminin’ (Bartky, 1990, s. 65). Disciplinære praksisser kan forstås som en art udøvelse af pålagte regler eller teknikker, som producerer og regulerer subjektet til at være noget bestemt. Der kan være tale om en regulering af alt fra kroppens appetit til dens gestik (Bartky, 1990, s. 80).

Bartky ser tre kategorier af disciplinære praksisser, der producerer et feminint subjekt: Dem som producerer en krop, der 1) har en bestemt størrelse og form, 2) frembringer et bestemt sæt af positioner, gestusser og bevægelser og 3) fremvises som en ‘ornamenteret overflade’ (Bartky, 1990, s. 65). Det fremgår ikke, at dette nødvendigvis skulle være en udtømmende liste. Hun fremsætter at “these disciplinary practices must be understood in the light of the modernization of patriarchal domination [...]” (Bartky, 1990, s. 65-66), hvor den patriarkalske dominans og magtudøvelse er blevet mere anonym og ikke hviler på direkte, voldelige sanktioner fra, hvad der historisk f.eks. har været et mandligt familieoverhoved (Bartky, 1990, s. 78).

Om den første kategori af disciplinære praksisser, beskriver Bartky, hvordan moderne, vestlig kultur opererer med et ideal om en slank kvindekrop, som kræver, at kvinder går på diæt og træner på bestemte måder. I modemagasiner kan man læse ‘kommandoer’: “Jump into shape for summer! Shed ugly winter fat with the all-new Grapefruit Diet!”¹⁵ (Bartky, 1990, s. 66). Bartky forklarer, hvordan det at være på diæt kan ses som en disciplinering af

¹⁴ Bemærk her en kontrast til Butler, som udgiver *Gender Trouble* (1990/2006) samme år, og som ville argumentere for, at også det biologiske køn er kulturelt konstrueret – og ikke udgør en ‘neutral flade’, som kultur kan indskrives på (Butler, 2006, s. 10).

¹⁵ Færre kvinder i dag læser nok dameblade, men et væld af disciplinære påbud kan ses på sociale medier, hvor kvinder stadig opfordres til bl.a. at tabe sig og opretholde hudplejerutiner (Park et al., 2023, s. 32).

kroppens naturlige sult. Kvinder udsættes for påbud fra alle sider om at mindske ting ved dem selv – lige fra appelsinhud til rynker til steder på kroppen, der defineres som 'problemområder'. Den naturlige appetit kan således f.eks. gøres til en oplevet fare for kvinden, der må holdes under streng kontrol (Bartky, 1990, s. 67).

I forhold til den anden kategori af disciplinære praksisser, omhandlende bevægelse, beskriver Bartky, hvordan kvinder tillæres at gøre sig selv små og harmløse. De holder lemmerne tæt ved kroppen, hvorimod mænd breder sig og tager plads med både ben og arme¹⁶. Bartky peger på, at kvinder bl.a. trænes til at give flere smil end de får retur¹⁷. Tre imperativer rettes ofte mod kvinders bevægemønstre, ifølge Bartky. "Feminine movement, gesture, and posture must exhibit not only constriction, but grace as well, and a certain eroticism restrained by modesty: all three." (Bartky, 1990, s. 68). Det kan siges at være et meget lille mål, som må rammes. En kvinde må f.eks. på én gang gå elegant og forførende med svajende hofter, men heller ikke *for* forførende, ligesom hun må passe på, at hun ikke fremviser for meget, hvis hun f.eks. bukker sig (Bartky, 1990, s. 69).

Om den tredje kategori af disciplinære praksisser, peger hun på regler om applicering af makeup og valg af beklædning. Hun fremhæver, at kvinders hud fremstilles som noget, der må holdes hårfri og glat. Kvinder påbydes at have en hudplejerutine, som ofte involverer mange skridt, smertefulde procedurer, redskaber og produkter – som i øvrigt ikke bare må 'klaskes' i ansigtet, men som også bør påføres efter et sæt af regler. Udover hudplejerutiner, er der bl.a. rutiner om hårpleje, makeup og neglepleje. Sådanne rutiner bidrager til at diktere kvindens tidsplan. Hun må f.eks. sætte tid af til at pleje sin hud på bestemte tidspunkter på døgnet (Bartky, 1990, s. 69-70).

Bartky beskriver disse disciplinære praksisser som del af den proces, som kreerer en ideelt feminin krop. Der er tale om en kulturel konstruktion, når feminine kroppe ser ud og opfører sig som de gør. Bartky fremhæver dog, at der er tale om et uopnåeligt ideal:

¹⁶ Et fænomen, der sidenhen er blevet døbt 'manspreading' (Lattouf, 2016).

¹⁷ Se evt. også nyere debatter om '*resting bitch face*' og kvinders protest mod oftere at være underlagt påbud om at 'smile mere' (Grossman, 2019; Smith, 2016).

“The disciplinary project of femininity is a ‘set-up’: It requires such radical and extensive measures of bodily transformation that virtually every woman who gives herself to it is destined in some degree to fail. Thus, a measure of shame is added to a woman's sense that the body she inhabits is deficient: she ought to take better care of herself; she might after all have jogged that last mile. Many women are without the time or resources to provide themselves with even the minimum of what such a regimen requires [...]” (Bartky, 1990, s. 72)

Lykkes man ikke med projektet om femininitet – hvilket man ofte ikke vil kunne grundet de mange krav, der i øvrigt kan indeholde en vis modsatrettethed – kan dette føre til skam. Skam spiller, for Bartky, en rolle i produktionen af kvinden som føjeligt subjekt og i undertrykkelsen af kvinder. Man skammer sig typisk, når man tror på, at man har gjort noget moralsk forkert¹⁸, hvilket kan bevirke at man isolerer sig. Bartky pointerer, at skam således kan afholde undertrykte individer fra at organisere sig. Et tegn på, at skam ofte går hånd i hånd med undertrykkelse, er, at modbevægelser til undertrykkelse ofte kalder på en form for *pride*: “It was not for nothing that the movement for black empowerment called not only for black civil rights and economic advancement, but for ‘black pride’” (Bartky, 1990, s. 97). Det, at undertrykte subjekter vender skam indad over, at de ikke møder diverse disciplinære krav (som de reelt ikke kan forventes at møde) er med til at holde dem underordnede og føjelige. Skam kan således ses, ikke bare som et resultat af ikke at leve op til de disciplinære krav, men også som en del af, at disciplineringen lykkes.

Og hvor kommer kravene fra? På én gang fra alle og ingen: “[T]he disciplinarian is everyone and yet no one in particular” (Bartky, 1990, s. 74). Disciplineringen, som internaliseres, kan komme fra medier, samtaler med andre og institutioner, som en kvinde måtte komme i kontakt med. Bartky beskriver, hvordan kvinden, som enten ikke kan eller vil underkaste sig idealet om femininitet og den dertilhørende disciplinering, måske ikke udsættes for formelle sanktioner men udsættes for sociale sanktioner¹⁹ (Bartky, 1990, s.

¹⁸ Bartky afviser ikke, at skam kan have en positiv, produktiv funktion, når man *faktisk* har handlet moralsk forkasteligt (Bartky, 1990, s. 96).

¹⁹ Mannes beskrivelse af misogyni (Manne, 2019, s. 68), synes at ligge tæt op ad det, Bartky beskriver som sanktionering af kvinder, der forsøger at unddrage sig kravene for femininitet – krav der har til formål at holde dem føjelige på en særlig, underordnet måde i en moderne, patriarkalsk verden (Bartky, 1990, s. 75)

76-77). Hun udlægger, hvordan alle de enkelte disciplinerende påbud, som får kvinder til at indlære og udøve femininitet, må ses som en del af et “an oppressive and inegalitarian system of sexual subordination” (Bartky, 1990, s. 75).

Bartky beskriver, at det er kvinden selv, der ender med at overvåge sig ud fra de tillærte normer: “In contemporary patriarchal culture, a panoptical male connoisseur resides within the consciousness of most women: They stand perpetually before his gaze and under his judgment. Woman lives her body as seen by another, by an anonymous patriarchal Other.” (Bartky, 1990, s. 72). På denne måde bliver kvinden sin egen fangevogter. Hun internaliserer et blik, der spejler det undertrykkende system, og ud fra gennem dette blik opretholder hun disciplineringen af sig selv (Bartky, 1990, s. 77).

I dette speciale vil Bartkys tanker om både selvovervågning især blive inddraget med henblik på at forsøge at svare på, hvordan det kan være, at kvinder selv i nogle tilfælde trækker sig fra den offentlige, online sfære af frygt for at blive ‘brugt’ i deepfakepornografi.

2.2 Relationel lighed og demokrati

Dette afsnit vil afdække Niko Kolodnys argument for, at demokrati kan retfærdiggøres gennem et ideal om social lighed. Hans artikelserie *Rule Over None I* (2014a) og *Rule Over None II* (2014b), som omhandler dette, vil blive inddraget. Der vil være en forklaring af hans ideal om social lighed, hvor der også vil blive trukket på *The Pecking Order* (2023). Kolodnys pointer vil blive brugt senere i specialet til at fremstille bl.a., at såfremt produktion og deling af deepfakepornografi udgør et problem for kvinders lige mulighed for at deltage i demokratiet, så er dette et offentligt problem, som staten bør forholde sig til.

2.2.1 Om relationel, social lighed

Kolodny fremlægger, at mennesket intuitivt forstår, hvad social ulighed er, og lægger op til, at socialt ulige relationer vækker en følelse af ubehag, når vi møder dem:

“We know the paradigms. The servant is ‘subordinate’ to the lord of the manor, the slave ‘subordinate’ to the master, and so on. If asked to place various social groups in a hierarchy, we do this with ease. [...] Social inequality—the presence of social inferiority and superiority—is what social scientists would describe as ‘stratification,’ or what might otherwise be described as ‘distinctions in rank or status,’ ‘hierarchy,’ or ‘subordination.’ [...] I take it that whereas human beings are instinctively conscious of relations of social inferiority and superiority, we, at least here and now, are not simply conscious of these relations, but are moreover disquieted by them [...]” (Kolodny, 2014b, s. 292)”

Kolodny bygger sin teori på denne antagelse, og han fremsætter, at vi bør overveje, at vi har grund til at undgå relationer af social superioritet og inferioritet “for their own sake, not simply as a symbol of, or means to, something else.” (Kolodny, 2014b, s. 299). For at følge Kolodny, må man godtage, at vi på et intuitivt niveau finder noget moralsk forkert ved f.eks. en ‘kindly master’ – ud fra dette argumenterer Kolodny for, at en sådan intuition grunder i en grundlæggende bekymring om sociale relationer af inferioritet og superioritet. Kolodny argumenterer for, at vores politiske tænkning i høj grad formes af en grundlæggende, intuitiv modstand mod sociale hierarkier og et krav på ikke at blive

underordnet andre – et krav der ikke blot handler om “rights against invasion and interests in improvement” (Kolodny, 2023, s. 3).

Relationel, social lighed findes, ifølge Kolodny, når moralsk ligestillede individer relaterer til hinanden uden nogen *utempereret, uberettiget* asymmetri i magt, autoritet eller hensyn²⁰ (Kolodny, 2023, s. 98). Social lighed reflekterer en gensidig genkendelse mellem borgere, der anerkender hinanden som moralsk ligestillede. Kolodny peger på, at vi har grund til at bekymre os om social lighed ud fra dette:

“[I]nsofar as we are to have ongoing social relations with other moral equals, we have reason to relate to them as social equals—that is, in a way that deliberately avoids whatever asymmetries in power, authority, and consideration would constitute relations of social superiority and inferiority, motivated by a concern to avoid these relations as such.” (Kolodny, 2014b, s. 300).

Kolodny definerer socialt lige relationer gennem fraværet af socialt ulige relationer. For at man overhovedet kan tale om, at man indgår i en social relation af inferioritet, stiller Kolodny tre nødvendige betingelser op: Først skal man faktisk indgå i en eller anden form for ægte relation – en form for “comembership in a common society” (Kolodny, 2023, s. 89). Herudover skal relationen involvere en ulige rangering, hvor en er rangeret ‘over’ og en anden er rangeret ‘under’ i et hierarkisk forhold. Sidst skal der være tale om en relation mellem individuelle, naturlige personer – ikke mellem f.eks. en person og et kollektiv, et naturfænomen eller lignende (Kolodny, 2023, s. 89-90).

Når Kolodny skal afdække, hvad det er, der gør os utilpasse ved sociale hierarkier, og hvad sociale hierarkier er, er en væsentlig pointe for ham, at det ikke blot kan handle om fordeling af ressourcer²¹. Han pointerer, at sociale relationer, hvor nogen er *superior* og

²⁰ Hvad en *utempereret* asymmetri er vil i et kommende underafsnit blive afdækket. Det kan bemærkes her, at Kolodny ikke vil definere *al* asymmetri i magt, autoritet eller hensyn som noget, der intuitivt vækker ubehag (Kolodny, 2023, s. 91, 97).

²¹ Se evt. også Andersens udlægning af, at lighed bør forstås relationelt og ikke som et spørgsmål om fordelingsretfærdighed i *What Is the Point of Equality* (1999).

inferior, ikke forekommer “*just when some have more, or better, cooperatively produced means, like liberty and wealth, to pursue their individual plans of life*” (Kolodny, 2014b, s. 292-293), eller når der er en uretfærdig behandling af deres krav på sådanne midler. Kolodny udlægger, at selv i et samfund, hvor folks krav på en retfærdig eller ‘fair’ fordeling af materielle midler respekteres, kan der eksistere betydelig social ulighed (Kolodny, 2014b, s. 293-294). Her kan man forestille sig, at selv hvis midler fordeles retfærdigt, kan efterfølgende beslutninger have en kumulativ effekt, der medfører stratifikation, hvor nogle opnår en status, som gør, at de på uberettiget vis f.eks. vil blive mødt med større hensyn (Kolodny, 2014b, s. 293). Hans indikerer også, at ulige materiel fordeling ikke nødvendigvis underminerer social lighed, hvis ikke dette skaber eller opretholder relationer af social superioritet og inferioritet (Kolodny, 2023, s. 259). De førnævnte begreber om magt, autoritet og hensyn kommer i spil, når Kolodny vil forklare, hvad der kan være til stede af social ulighed, selv i samfund, der f.eks. fordeler midler retfærdigt.

Kolodny identificerer tre centrale forhold, som kan markere socialt ulige relationer: Asymmetrier i 1) *power*, 2) *authority*, 3) *consideration* (Kolodny, 2014b, s. 295-296). Sagt forsimplet, kan der, selv i et samfund, der fordeler midler på retfærdig vis, eksistere socialt hierarki i kraft af, nogle mennesker, relativt i forhold til andre, har mere *magt* til at få andre til at gøre ting – gennem love, institutioner eller mere subtile midler. Ligeledes kan nogle mennesker have en større *autoritet* i form af, at deres ordrer, i højere grad end andres, adlydes. Sidst kan der være en asymmetri i, hvor meget *hensyn* der tages til eller vises for en person *a* over en person *b* af en person *c*, hvilket er noget, der kan knyttes til bestemte attributter, såsom f.eks. en bestemt race – eller ligeledes et bestemt køn, i dette speciales kontekst (Kolodny, 2014b, s. 296). At vise nogen hensyn dækker over bl.a. at udvise høflighed, respekt, at bekymre sig for en andens interesser mm. (Kolodny, 2023, s. 109-111). Kolodny peger på, at denne “account simply tells us where to look: not at who has what, but instead at who enjoys power or authority over, or greater consideration in comparison with, whom.” (Kolodny, 2014b, s. 299). Det må kort nævnes, at i Kolodnys senere værk er forholdet om hensyn, *consideration*, udvidet til *regard*, hvor *consideration of persons* figurerer som en art underkategori eller form for *regard* (Kolodny, 2023, s. 106, 108).

For Kolodny er det at indgå i indbyrdes forhold som socialt lige individer, der ikke udøver uberettiget, utempereret autoritet, magt eller mangel på hensyn, en måde at respektere, at vi er moralsk ligeværdige. Kolodny peger bl.a. på, at den bekymring vi har om at undgå social ulighed ikke blot fremstår instrumentel. Selv hvis man f.eks. peger på noget instrumentelt som, at vi undgår social ulighed, fordi det at forstå sig som underordnet andre har negative effekter på ens mentale helbred, så kræver dette stadig, at der er noget dårligt ved social underordning i sig selv (Kolodny, 2014b, s. 300-301).

2.2.2 Tempererende faktorer

I *The Pecking Order* (2023), anerkender Kolodny, at nogle vil påpege, at hierarki mellem mennesker ikke altid fremstår som en dårlig ting. Et eksempel kan være, at en underviser udøver autoritet over studerende i et klasseværelse. Der er mange erhverv, hvor nogen 'bestemmer' over andre, og hvor vi anerkender, at en professionel f.eks. må udøve autoritet over andre – i nogle tilfælde finder vi det direkte værdifuldt (Kolodny, 2023, s. 97).

Her introducerer Kolodny det, som han kalder *tempering factors*, som kan inddeles i *primary tempering factors* (Kolodny, 2023, s. 97) og *secondary tempering factors* (Kolodny, 2023, s. 125). Disse forklarer, hvorfor socialt hierarki kan accepteres i nogle tilfælde. De primære tempererende faktorer dækker bl.a. over, at hierarkiet kun finder sted kortvarigt, er kontekstspecifikt og at man let kan undgå eller frasige sig det (Kolodny, 2023, s. 98-100). De sekundære tempererende faktorer er sekundære i den forstand, at de kan fungere til at adressere socialt ulige relationer, som ikke allerede er tempereret af primære tempererende faktorer (Kolodny, 2023, s. 125). Her er altså tale om, at man kan implementere en yderligere faktor for at temperere et ellers ulige, hierarkisk forhold, der eksempelvis ikke er begrænset af tid eller let kan undsiges.

Kolodny pointerer, at vi primært lægger mærke til de tempererende faktorer, når de *ikke* er til stede – at det er i sådanne tilfælde, vi støder på en socialt ulige relation, som vi kan have en invending mod (Kolodny, 2023, s. 98). Det, som konstituerer en problematisk social relation der underordner nogen, er dermed “not asymmetries of power and authority and disparities of unmerited regard but rather such asymmetries and disparities when

untempered.” (Kolodny, 2023, s. 98). Han fremhæver, at ideen ikke er, at de tempererende faktorer opvejer eller kompenserer for “the bad of inferiority” (Kolodny, 2023, s. 98). I stedet er idéen, at når de tempererende faktorer er til stede, så er asymmetrien ikke forkert eller lige så forkert i første omgang (Kolodny, 2023, s. 98).

Tag eksemplet, hvor en underviser bestemmer over sine studerende indenfor bestemte rammer. En sådan relation er ulige i kraft af lærerens udøvede autoritet, men relationen er tempereret af, at den er kontekstspecifik, og er begrænset til kun at foregå på en bestemt lokalitet og i en begrænset periode – og dermed er den ikke i udgangspunktet af problematisk karakter (Kolodny, 2023, s. 99). Et ekstremt eksempel på en socialt ulige relation, der ikke er tempereret, kan være en slaverelation, hvor der er konstant asymmetri i både magt og autoritet mellem herre og slave. Et andet sådant eksempel kan være, at man er født i en bestemt kaste, som betyder, at man kan komme til at stå i en social position af inferioritet, der ikke er til at undslippe, hvor man konsekvent på tværs af interaktioner bl.a. mødes med mindre hensyn end andre (Kolodny, 2023, s. 91).

2.2.3 Politiske beslutninger

Kolodny markerer også i artikelserien om demokratiets retfærdiggørelse, at ulighed kan være mindre bekymrende, hvis det er noget, som man f.eks. frit kan fjerne sig fra eller undgå (Kolodny, 2014b, s. 304) – noget han i sit senere værk klassificerer som en primær tempererende faktor (Kolodny, 2023, s. 100). Man kan forestille sig, hvordan man, i et hypotetisk scenarie, kan sige op og dermed fjerne sig selv fra en hierarkisk arbejdsplads, der fordrer ulige, sociale relationer mellem kolleger, uden alt for store omkostninger. Politiske beslutninger har i modsætning til dette en særlig tyngde, hvor beslutninger er nogen, man som borger ikke blot kan undsige sig, og hvor de i sidste ende ofte bakkes op af fysisk magt som en slags ‘*final power*’ – gennem f.eks. politiets tvang (Kolodny, 2014b, s. 307).

Fordi vi ikke bare kan fjerne os fra de politiske beslutninger – eller i hvert fald ikke uden store personlige omkostninger – bliver lige mulighed for indflydelse i relation hertil særligt vigtig for Kolodny (Kolodny, 2014b, s. 305). Lige mulighed for indflydelse kan i et sådant tilfælde forstås som en sekundær tempererende faktor (Kolodny, 2023, s. 125). Hvis et

individ har mere at skulle have sagt i politiske beslutninger end et andet, vil der netop blive tale om en asymmetri i autoritet, som sætter dem i et 'over/under'-forhold, der er uforeneligt med social lighed.

Dette markerer også, hvad tesen for Kolodnys argument om, at demokrati retfærdiggøres af et ideal om social lighed bliver. Han lægger særligt vægt på, at demokrati, forstået som en lige mulighed for *contributory influence*²² på politiske beslutninger, er den styreform, der bedst bidrager til, at intet individ regerer over en anden på en socialt ulige måde. Dette vil snarligt blive vendt tilbage til.

2.2.4 Lige formel og uformel mulighed for indflydelse

Kolodny fremhæver, at en politisk beslutning er taget på demokratisk grundlag, når den er resultat af en proces, som giver alle, der er underlagt beslutningen "equal or both equal and positive, formal or both formal and informal opportunity for informed influence either over it or over decisions that delegate the making of it" (Kolodny, 2014a, s. 197).

Men hvad vil det sige at have hhv. lige formel og lige uformel mulighed for en informeret indflydelse på en politisk beslutning? En formelt lige mulighed for indflydelse dækker her bl.a. over, at der ikke har været nogen ulige lovmæssige eller strukturelle barrierer, der hindrer at man f.eks. kan indhente den relevante information, der skal til for at træffe den politiske beslutning. "This would be violated, for example, by 'viewpoint' restrictions on political speech or unequal restrictions on political association." (Kolodny, 2014a, s. 198). Herudover kræver det universel valgret – dette kunne f.eks. undermineres af bestemte krav til den enkelte for at få lov til at stemme, som er uproportionalt svære for bestemte borgere at leve op til. Derudover kræver det, at stemmer vægtes ligeligt (Kolodny, 2014a, s. 198). En uformelt lige mulighed for informeret indflydelse på den politiske beslutningsproces, handler om "the availability of resources, such as wealth and leisure, to apply to the legal

²² *Contributory influence* kan "be understood on a model of applying a vector of force, which combines with other vectors to determine a result." (Kolodny, 2014a, s. 200). Det kan ses som, at hvert individs indflydelse har en bestemt retning og størrelse, og at det er summen af disse, der former den endelige politiske beslutning. Kolodny foreslår, at man kan visualisere det som at placere vægte på en vægtskål eller kraft i et tovtrækkeri (Kolodny, 2014b. 320).

or procedural structure to acquire information, to vote oneself, or to influence the votes of others (or the decisions of delegates)” (Kolodny, 2014a, s. 198).

Kolodny fremsætter, at “social equality, taken on its own, would require very little of formal procedures,” (Kolodny, 2014b, s. 326) mens han samtidig peger på, at “it demands a great deal, perhaps impossibly much, of informal conditions.” (Kolodny, 2014b, s. 332). Han udlægger, at uligheder i indflydelse over politiske beslutninger, som er resultat af uformelle betingelser, ikke er mindre problematiske end uligheder i indflydelse, som er indlejret i formelle procedurer (Kolodny, 2014b, s. 332). Han understreger, at selv når alle formelt set kan f.eks. stemme ligeligt, er det stadig væsentligt at bekymre sig om misforhold i uddannelse, information, fritid eller andre sociale ressourcer. Sådanne forskelle kan påvirke, hvor informeret og effektivt folk kan udøve deres politiske indflydelse – både i forhold til at forstå og handle i overensstemmelse med egne interesser og i forhold til at overbevise andre (Kolodny, 2023, s. 383, 391). På denne måde kan nogle ende med uformelt at have mindre mulighed for indflydelse på politiske beslutninger end andre, og således kan et ulige, utempereret socialt hierarki eksistere i et formelt lige system.

Kolodny anerkender, at det kan være noget nær umuligt at opnå uformel lighed i praksis og på alle parametre, men han insisterer på, at lige uformel mulighed for indflydelse i sin grundform er noget, der er værd at forfølge, hvis man bekymrer sig om social lighed. “[I]nfluence is influence, whether formal or informal.” (Kolodny, 2023, s. 383). For Kolodny er begge dimensioner af lige mulighed for indflydelse væsentlige for at undgå et samfund, hvor nogen underordnes en anden.

Denne forståelse af, at også lige uformel mulighed for indflydelse er noget, som et demokratisk samfund, der retfærdiggøres gennem et ideal om social lighed, må bekymre sig om, vil vise sig særligt interessant for dette speciales problemstilling. Før dette kan udfoldes, må det fremvises, at et demokrati kan retfærdiggøres på denne måde.

2.2.5 *The Reliability Thesis* og *The Bridging Problem*

Kolodny spørger, hvad der kan retfærdiggøre demokrati, og fremstiller sit eget svar gennem en afvisning af andre gængse retfærdiggørelser for demokrati²³. Såfremt man kan svare på tre væsentlige spørgsmål, som omhandler 1) *institutions*, 2) *authority* og 3) *legitimacy*, kan man, ifølge Kolodny, retfærdiggøre demokrati:

- “1. Institutions: Why should we want, or establish, or maintain democratic institutions? Why do we, in general, have reason to try, over the long run, to make political decisions democratically?
2. Authority: Why does the fact that a political decision was made democratically contribute, *pro tanto*, to my being morally required, as an official or a citizen of the relevant polity, to implement or comply with it?
3. Legitimacy: Why does the fact that a political decision was made democratically contribute, *pro tanto*, to its being permissible to implement it, even despite its treating me, as a citizen of the relevant polity, in distinctively ‘political’ ways that, at least in other contexts, are objectionable, such as using force against me, threatening to use force against me, or coercing me?” (Kolodny, 2014a, s. 197)

Her pointerer Kolodny, at en typisk, instrumentel begrundelse for demokrati kan svare på det første spørgsmål, som omhandler *institutions*. Man kan sige, at demokrati er noget, der kan skabe en form for kollektiv stabilitet, som man kan stole på over tid, når det drejer sig om at imødekomme de manges enkelte substantive interesser (Kolodny, 2014a, s. 201). Med substantive interesser menes der interesser i politiske beslutninger, som ikke direkte er interesser i overensstemmelse eller interesser i indflydelse på de selvsamme beslutninger²⁴. “[O]ne might have substantive interests in whether the political decision brings peace and prosperity, justice and liberty. It is a very broad category.” (Kolodny,

²³ Kolodny afviser andre retfærdiggørelser for demokrati, end den han selv foreslår. Herunder er både en instrumentel begrundelse og ‘the all affected principle’ (Kolodny, 2014a, s. 201, 223). Førstnævnte vil blive inddraget i specialets fremstilling. Der er ikke rum til at udfolde sidstnævnte. Det er ikke en ambition for dette speciale at afvise enhver anden retfærdiggørelse for demokrati end Kolodnys. Hensigten er at vise, at social lighed som ideal kan udgøre én overbevisende retfærdiggørelse.

²⁴ Interesser i *correspondence* kan tilfredsstilles, når den politiske beslutning, der træffes, stemmer overens med det valg, man gerne selv ville have taget. Interesser i *influence* kan i øvrigt opdeles mellem interesser i *absolute influence* og *relative influence* – sidstnævnte kan demokrati tilfredsstille ifølge Kolodny (Kolodny, 2014a, s. 199, 227).

2014a, s. 200). Man kan instrumentelt forsøge at retfærdiggøre demokrati ved at sige, at demokrati er den styreform, der bedst leder til, at sådanne interesser tilfredsstilles. Kolodny stiller sig dog ikke tilfreds med en sådan retfærdiggørelse (Kolodny 2014a, s. 200-201). Her introducerer han det, som han kalder *The Reliability Thesis*:

“Reliability Thesis: As things actually are, or could reasonably be expected to be, some democratic procedure of decision making is more substantively reliable than any nondemocratic procedure. That is, there is some democratic procedure such that if people, in general, try, over the long run, to follow it, then substantive interests will be better served than they would be if people were to try to follow any nondemocratic procedure.” (Kolodny, 2014a, s. 201)

Han pointerer, at man, med grund i denne tese, godt kan forklare, hvorfor man opretter og opretholder demokratiske institutioner, men at dette ikke løser de to andre spørgsmål, der skal besvares for at demokrati kan retfærdiggøres. At demokrati skulle give gode resultater på sigt og i det lange løb forklarer ikke, hvorfor en given borger bør acceptere og handle på en bestemt demokratisk beslutning, som de mener er dårlig. Ligeledes er det heller ikke tydeligt, at dette gør det legitimt at implementere en given politisk beslutning. Som han skriver:

“Why does it follow from the fact that it will have good effects if people, in general, try, over the long run, to follow some democratic procedure that any particular decision that might issue from that procedure is authoritative (roughly, morally binding) or legitimate (roughly, permissible to implement)?” (Kolodny, 2014a, s. 202)

Dette kalder Kolodny for *The Bridging Problem*, og det dækker over en kløft mellem, at det på den ene side er mest langsigtet nyttigt at have demokratiske procedurer, og at dette på den anden side ikke er noget svar på, hvorfor den enkelte i en konkret situation bør indordne sig under flertallets afgørelse, hvis vedkommende er uenig i en specifik beslutning – samt hvorfor man på legitim vis kan implementere en specifik beslutning, selv

hvis dette inkluderer tvang. Dette problem er netop det, som Kolodny mener, at han med en teori om social lighed kan løse, og som en instrumentel begrundelse ikke kan besvare.

Han præsenterer i øvrigt et andet problem ved *The Reliability Thesis*, som er, at man hypotetisk set kunne forestille sig, at en velmenende diktator eller et panel af teknokrater kunne vise sig at være mere ‘substantively reliable’. Her peger han dog på en typisk ‘demokratisk’ indvending, der gøres mod en sådan idé. Denne indvending, som kan kaldes *the Equality Constraint*, dækker over en forståelse af, at såfremt nogen har noget at skulle have sagt, så bør alle have noget at skulle have sagt. Denne kan forklare, hvorfor man ikke kan henvise til en velvillig diktator eller et teknokrati, selv hvis de potentielt kunne træffe tilregnelige og bedre beslutninger end flertallet (Kolodny 2014a, s. 202). Denne *Equality Constraint* er i øvrigt en, som han mener, at hans egen tese understøtter (Kolodny, 2014a, s. 227).

2.2.6 Social lighed som demokratiets retfærdiggørelse

Kolodny fremsætter sin egen løsning på *The Bridging Problem*. Kolodny definerer, som nævnt, social lighed som et fravær af utempererede, hierarkiske relationer, hvor nogen står i et forhold til en anden, som gør denne anden til *inferior* (Kolodny, 2014a, s. 226; Kolodny, 2023, s. 97).

Hans idé om at undgå social underordning er det, der, ifølge Kolodny, løser *The Bridging Problem*. At undgå relationer, som bygger på “social superiority and inferiority with other individuals, with whom we have a claim to stand as equals” (Kolodny, 2014a, s. 227) peger på, at man må have lige mulighed for indflydelse på politiske beslutninger. Dette appellerer ikke til de langsigtede konsekvenser af diverse demokratiske procedurer, men “instead to relations that are instantiated in each application of those procedures” (Kolodny, 2014a, s. 227). Hvis man tilslutter sig et princip om, at ingen skal stå over en anden på et relationelt, socialt plan, har man grund til ikke i en enkeltsag at afvise flertallets afgørelse, selvom man på et personligt plan finder denne afgørelse forkert og mener, at man ved bedre – ja, sågar selv hvis den objektivt set skulle være bedre. Såfremt man gør dette, sætter man sig netop ‘over’ de andre deltagende i den politiske proces. Når man på denne måde unddrager sig fra fællesskabets beslutning, sætter man sig i en

autoritetsposition overfor resten, hvilket kolliderer med en idé om social lighed, sådan som Kolodny fremsætter denne. Dette binder den enkelte moralsk til at adlyde flertallets beslutning, også når udfaldet ikke er godt efter egen vurdering, da alle, ifølge Kolodny, har krav på ikke at blive gjort til *inferiors*, altså underordnede, af andre. Dermed kommer han med svar på de to spørgsmål om *authority* og *legitimacy* (Kolodny, 2014a, s. 197), som en instrumentel retfærdiggørelse havde svært ved at håndtere.

“If I were to disregard the democratic decision, then I would be depriving others of equal opportunity to influence this very decision. [...] If others have a claim on me to avoid relations of social superiority, then they have at least that claim on me to implement the democratic decision. [...] If I, as agent, have positive reason to implement even substantively defective decisions, then so do others. And their reasons weigh against my objections as patient.” (Kolodny, 2014b, s. 315-316)

Hvis ens medborgere har et krav på ikke at blive gjort nogens underordnede, har man også en moralsk grund til ikke at underordne dem ved at afvige fra den demokratiske beslutning. Ligeledes har andre – og dermed staten i det omfang, at den består af disse ‘andre’ (Kolodny, 2023, s. 124-125) – en grund til, i kraft af et sådant krav, at implementere den demokratiske beslutning og kræve, at man følger den. For Kolodny retfærdiggøres demokrati altså som en særligt vigtig, konstituerende del af et samfund, hvor folk relaterer til hinanden som socialt lige. Demokrati fungerer principielt, som Kolodny udlægger det, således, at ingen hersker mere over en anden end denne anden hersker over dem (Kolodny, 2014b, s. 287; Kolodny, 2023, s. 405).

2.3 Kriminalisering og strafs kommunikative funktion

I dette afsnit vil Antony Duffs kommunikative teori om straf blive udlagt. Afsnittet vil udlægge, hvordan straf på retfærdig vis kan udgøre kommunikation af fordømmelse, når samfundets konstituerende, moralske værdisæt overskrides – til både gerningsmand, offer og fællesskabet. Der vil blive trukket på *Punishment, Communication and Community* (2001), suppleret med *Answering for Crime* (2007) såvel som enkelte artikler. Teorien vil blive relevant for specialets senere argument for, at staten bør kriminalisere og straffe produktion såvel som deling af deepfakepornografi.

2.3.1 Grundlæggende om straf

Staten straffer systematisk og intentionelt borgere, når de overtræder loven, uagtet at dette kan have negativ påvirkning på deres liv. Gennem bl.a. magtudøvelse og frihedsberøvelse forhindres borgere i at realisere deres interesser, når de straffes. Borgere risikerer varige mén som resultat af straffen samt økonomiske og sociale tab. Straf, og især hård straf som fængselsstraf, er et massivt indgreb i en borgers liv, og det må derfor retfærdiggøres, at staten har grund til at straffe sine borgere (Duff, 2001, s. xiii). Hvis straf skal være retfærdigt, må straf også være godt eller godt for noget i en eller anden forstand. Hvordan straf kan retfærdiggøres, giver Duff ét svar på, som nu vil blive dykket ned i. I et senere underafsnit vil alternativer til hans svar kort blive drøftet.

Duff karakteriserer grundlæggende straf som noget, der påføres en (formodet) forbryder af nogen, der (formodentligt) har autoritet til dette. Derudover er det typisk intenderet til at være byrdefuldt eller smertefuldt. Sidst er det noget, hvormed man typisk intenderer at udtrykke en eller anden form for fordømmelse²⁵ (Duff, 2001, s. xx-xv). Duff argumenterer for, at det er den offentlige fordømmelse, der i sig selv, når den er fortjent, skal retfærdiggøre straf (Duff, 2001, s. 89, 114)

2.3.2 Strafs kommunikative funktion

Duff fremsætter, hvordan straf har til formål at udtrykke, at den pågældende handling, som en borger bliver straffet for, er i uoverensstemmelse med samfundets fælles, moralske,

²⁵ Se også hvordan Feinberg beskriver, at det generelt anerkendes, at en grundlæggende del af straf er, at den er udtryk for fordømmelse (Feinberg, 1965, s. 401).

konstituerende værdier (Duff, 2001, s. 61, 63). Sådanne konstituerende værdier kan for et givent samfund findes i en nedskrevet forfatning, men ligger også “implicit in the polity’s institutions of government and its citizens’ shared understandings of their civic life.” (Duff, 2019, s. 237).

Praktisk sker dette, når en borger anklages og bringes til at svare for sin forbrydelse, som borgeren så fordømmes for i tilfælde af, at denne dømmes skyldig. Her fremstilles borgeren typisk i retten, modtager en officiel dom – og kaldes herigennem til at angre den krænkende adfærd, reformere sin adfærd og genforene sig med samfundet (Duff, 2001, s. 106-107). Straf kan i praksis se ud på mange måder: F.eks. fængselsstraf, samfundstjeneste eller bødestraf (Duff, 2021, s. 143, 147, 150). Da deepfakepornografiske krænkelser aktuelt straffes med bødestraf eller fængselsstraf (Justitsministeriet, 2025, s. 8-9), vil der i dette speciale primært være fokus på disse typer straf.

Duff argumenterer for, at straf kan være en måde at bringe forbryderen *ind* i en kommunikation med det samfund, som også forbryderen selv er en del af. Det kommunikative aspekt dækker ikke blot over, at der *udtrykkes* noget til forbryderen som passivt subjekt, men også at der kommunikeres med offeret såvel som resten af samfundet, og at forbryderen selv kan indgå i en art ‘samtale’ med dem, som denne har forbrudt sig mod (Duff, 2001, s. 79-80). Når forbryderen stilles til ansvar for sin kriminelle handling og kaldes til at angre den og ligeledes forsøge at reformere sig selv, sætter man dem i en position, hvor de ikke blot kan sone deres straf men også herigennem forsone sig med samfundet igen (Duff, 2001, s. 108-109).

Det er at tage nogen seriøst som medborger, er at fortælle dem, hvad de har gjort forkert, og dermed at adressere dem som en rationel, moralsk aktør, der er del af fællesskabet (Duff, 2001, s. 80). Ligeledes er det at tage offeret seriøst at fortælle dem, at de har været udsat for noget forkert og forsikre dem om, at det konstituerende, moralske værdisæt, man i fællesskab er blevet enige om, *er* blevet overskredet, men at det stadig består (Duff, 2001, s. 114). Som Duff udlægger det, handler straf ikke om en ekskluderende kommunikation mellem et ‘os’ og et ‘dem’, men om en kommunikation, der blot foregår mellem ‘os’ – et ‘os’ der må forstås som fællesskabet i sin helhed inklusiv forbryderen (Duff, 2001, s. 41-

42). Der er ikke tale om ydmygelse eller ekskludering fra fællesskabet – tværtimod. Straf er en praksis, som både forudsætter og stadfæster forbryderens status som borger og medlem af et politisk, moralsk fællesskab – og som en, der kan holdes ansvarlig.

Når der straffes, er der tale om, at staten udgør et samlet fællesskab af moralsk ligestillede, som forsøger at korrigere en af disse ligestillede, som har handlet i strid med de værdier, der konstituerer fællesskabet (Duff, 2001, s. 35, 91-92, 115). I Danmark kan sådanne værdier f.eks. dække over ‘lighed for loven’, ‘frihed’, ‘tillid’ og ‘kønsligestilling’, sådan som disse er beskrevet i Danmarkskanonen, hvor danskere har stemt om værdier, der har formet Danmark (Regeringen, 2016). Krænker man disse værdier, som vedkommer alle i fællesskabet, har man begået en *public wrong*.

2.3.3 *Public wrongs* og *private wrongs*

Straffeloven definerer et katalog over offentlige moralsk forkerte handlinger, eller *public wrongs*, som vedkommer hele fællesskabet. *Public wrongs* kan defineres som krænkelser, alle i fællesskabet har en interesse i. Duff udlægger, at en sådan interesse dækker over, at det handler om sager, som samfundet kan og bør tage stilling til gennem “the authoritative voice of the law” (Duff, 2001, s. 61). Ligeledes handler det om, at typen af krænkelser fortjener et offentligt og samlet svar fra fællesskabet – at det rette svar på dem er et, hvor det er fællesskabet, der kalder forbryderen til at svare for sig. Duff stiller *public wrongs* overfor *private wrongs*, som er den form for moralsk forkerte handlinger, som *ikke* vedrører alle, og som ikke kræver et offentligt svar fra staten.

Hvad der gælder som *public wrongs* og *private wrongs* kommer an på det givne fællesskab, og hvilke værdier, der definerer fællesskabet (Duff, 2001, s. 63). “[A]ny political community will have some set of shared values given which some wrongs will count as public wrongs [...]” (Duff, 2001, s. 63). Her kan det kort nævnes, at Duff dog peger på, at vi kan antage, at de mest alvorlige former for *mala in se*-krænkelser (som er moralsk forkerte præ-legalt), såsom seriøse angreb på personer, typisk er inkluderet i disse *public wrongs* og defineret som kriminelle. *Mala prohibita*-forbrydelser (som er defineret som moralsk forkerte ud fra lov), afhænger mere komplekst af det politiske fællesskabs værdier og opbygning (Duff, 2001, s. 65-66).

Duff fremhæver forskellen ved at føre en straffesag versus en civil retssag som en måde, hvorpå *public wrongs* og *private wrongs* håndteres forskelligt. I en straffesag lægger staten sag an mod forbryderen, ofte på baggrund af en anmeldelse fra offeret, men det er ikke op til offeret at føre sagen eller beslutte, om den skal føres, da sagen ikke kun vedrører offeret. I en civil retssag initieres processen af den krænkede part, ligesom denne har kontrol over, hvorvidt sagen skal føres. Her appelleres der ganske vist også til normer, som fællesskabet har sat, men fællesskabet er ikke på samme vis berørt af krænkelsen, og dermed involverer fællesskabet sig heller ikke på lige vis, da et svar fra fællesskabet ikke vil være et passende svar på krænkelsen (Duff, 2001, s. 61).

Retspraksis omkring deepfakepornografiske krænkelser er aktuelt i Danmark, at de i første omgang adresseres gennem 'privat påtale' og alternativt 'betinget offentlig påtale'. (Straffeloven, 2024; Justitsministeriet, 2025, s. 9). Ofrene for sådanne sager må i udgangspunktet lægge sag an privat. Senere vil dette blive udfoldet, når et spørgsmål om, hvorvidt staten adresserer deepfakepornografiske krænkelser som *public wrongs* i tilstrækkelig grad, tages op.

2.3.4 De tre R'er

Duff foreslår, at vi kan retfærdiggøre straf som en form for sekulær bodsgang gennem det, han kalder “‘*three Rs*’ of punishment” (Duff, 2001, s. 106-107). Han beskriver, hvordan straf, som han forstår dette, retter sig mod tre mål, som han kalder *repentance*, *reform* og *reconciliation* (hhv. anger, reformation og genforening). Det er igennem disse tre R'er, at man må forstå formålet med den kommunikation, en straf er.

Først og fremmest påpeger Duff, at *repentance* er et mål, der er “internal to censure” (Duff, 2001, s. 107). Når vi kommunikerer en fordømmelse eller kritik, en *censure*, af nogens moralsk forkastelige adfærd, er der tale om, at vi håber på, at de vil se den kritik som retfærdig; at de vil anerkende, at de har gjort noget forkert. Duff argumenterer for, at det at genkende – på autentisk vis – at man har gjort noget forkert, må føre en grad af anger med sig (Duff, 2001, s. 107).

“I recognize and own it as mine—I do not deny it or seek to justify or excuse it. But I also disown it, as something that I should not have done and now wish I had not done. Repentance is necessarily painful, since it must pain me to recognize and admit (to myself and others) the wrong I have done. In aiming to induce repentance, punishment thus aims to bring offenders to suffer what they deserve to suffer—the pains of repentance and remorse.” (Duff, 2001, s. 107).

Det at kommunikere fordømmelse er måden hvorpå man bringer nogen til at angre, og det der retfærdiggør fordømmelsen, samt at denne nogen bør angre deres adfærd, er selve det, at det der er blevet gjort er moralsk forkert. Det at fordømme nogens moralsk forkerte adfærd er at regne dem for en moralsk ligestillet, der kan tage ansvar for sin adfærd og forbedre den. Som Duff fremstiller det, er et mål med straf at overbevise forbryderen om, at de må genkende og acceptere, at de har gjort noget moralsk forkert, og at dette må angres (Duff, 2001, s. 107).

Reform, som skal forstås som en selv-reformering er, som Duff fremstiller det, en implikation af anger. Såfremt man faktisk angreder, at man har gjort noget forkert, så følger det af dette, at man også genkender, at der er grund til at undgå en sådan adfærd fremadrettet. “Truly to disown that wrong is also to commit myself to trying to avoid repeating it.” (Duff, 2001, s. 108). Dermed ligger der også i det at fordømme (eller straffe, som udtrykker fordømmelse), at det retter sig mod at tilskynde en reformering i forbryderen. Det at der er tale om *selv*-reformering er vigtigt. Der er ikke tale om, at formålet med fordømmelse er at behandle forbryderen som et objekt, der skal rette sig efter andres ønske. Fordømmelse skal fremkalde en genkendelse i forbryderen af, at den begåede kriminelle handling er moralsk forkert, hvilket fremkalder anger – og heraf følger det så, at forbryderen *selv* overbeviser sig om et behov for reformering (Duff, 2001, s. 108). Det at angre indebærer at overveje, hvordan man kan reformere sig selv, samt en genkendelse af, at det er noget, man er nødt til at gøre. Duff lægger vægt på, at en konstruktiv straffeprocess, som bygger på en kommunikativ teori, må forsøge at hjælpe den,

som har handlet forkert med at forstå, hvad der må gøres, når denne forhåbentlig søger at reformere sin adfærd²⁶ (Duff, 2001, s. 108).

Reconciliation dækker over netop det, som den angrende forbryder må søge – både med sit offer men også med det fællesskab, som forbryderen er del af. For at kunne genforenes med nogen, som man har krænket, er en form for undskyldning på sin plads. Duff fremsætter, at “in cases of serious wrongdoing, the apology itself requires a more than verbal expression.” (Duff, 2001, s. 109). Der må være tale om, at undskyldningen i nogen grad må stå på mål med forbrydelsen. Duff beskriver, at man må give en “suitably forceful apology” (Duff, 2001, s. 109) ved at påtage sig en eller anden form for byrde, der udtrykker genkendelsen af forkertheden ved ens adfærd. Det er netop dette, der kan retfærdiggøre, at en forbryder udsættes for en *hard treatment* og ikke blot kan nøjes med at undskylde verbalt og straks igen vende tilbage til at leve sit liv som før. En genforening med fællesskabet kræver, at også fællesskabet genkender undskyldningen for hvad den er. Her kan en fængselsstraf i nogle tilfælde konstituere en undskyldning, der i passende grad er kraftfuld og offentlig, og som står proportionalt og symbolsk på mål med den begåede forbrydelse (Duff, 2001, s. 119, s. 149-150).

Man kan dog spørge, om der ikke er noget aparte ved en sådan fremstilling. En undskyldning forstås typisk som noget, der er autentisk, hvis man selv tilbyder den, mens en straf typisk pålægges en. Duff spørger også selv: “Criminal punishments [...] are typically *imposed* on the offender against or regardless of his will. How can they serve, as voluntarily undertaken penances can serve, as apologies?” (Duff, 2001, s. 109).

Et muligt svar herpå, som Duff giver, er, at man bør give forbryderen mulighed for – eksempelvis i retten – at udtrykke, at de ikke påtager sig straffen som en form for undskyldning. Han argumenterer, at straffen stadig er retfærdiggjort i og med, at den fungerer som et forsøg på i det mindste at overbevise forbryderen om at angre og reformere sig. I tilfælde af at forbryderen overbevises, kan det komme på tale, at der stadig bliver en undskyldning i sidste ende, som villigt afgives, som kan genforene forbryderen

²⁶ Man kan pointere, at nogle af Duffs pointer ikke nødvendigvis matcher reel straffepraktis. Her kan man overveje, at dette også kan betyde, at der potentielt er mulighed for forbedring indenfor straffepraktis.

med dem, som denne har krænket. Uanset om straffen resulterer i, at forbryderen reelt undskylder, bør forbryderen, ifølge Duff, anses for i kraft af straffen at have 'betalt sin gæld', i og med at straffen har udgjort hvad der ville svare til en passende undskyldning, såfremt forbryderen ville have givet en sådan (Duff, 2001, s. 111). Dette kan ses som, at straffen fungerer som en art invitation til at genforene sig med det moralske fællesskab, men at forbryderen ikke kan tvinges til denne genforening.

2.3.5 Betydningen af hhv. bødestraffe og fængselsstraffe

Når Duff udtrykker, at en straf skal være proportionalt forbundet med, hvad krænkelsen har været, er det ikke for at sige, at straf skal påføre noget, der ligner krænkelsen (Duff, 2001, s. 143). At traumatisere og ydmyge en forbryder på samme måde, som han selv har ydmyget nogen, behandler ikke forbryderen som et ligeligt medlem af det moralske, politiske fællesskab (Duff, 2001, s. 144). Duff peger på, at måden hvorpå man straffer kan have en symbolsk dimension, som kan fungere kommunikativt og konstruktivt, når forbryderen skal forstå, hvordan denne kan angre, reformere sig og genforene sig med fællesskabet. En bestemt form for straf kan være særligt meningsfuld i forhold til at kommunikere til gerningspersonen om, hvor denne har forbrudt sig mod det fællesskabets konstituerende værdier:

“[...] [W]e must [...] ask, not just how different modes of punishment can serve the general aim of communicating censure to offenders, but also how they can help to communicate a more substantive understanding of the wrongfulness and the implications of particular kinds of offense.” (Duff, 2001, s. 145).

Det kan fremstå mindre intuitivt, at en voldtægt kan straffes ved at forbryderen betaler en bøde. Selvom en bøde kommunikerer en formel fordømmelse af voldtægten, peger Duff på, at “[...] a fine does not seriously address the substantive character of, for instance, the rapist’s crime.” (Duff, 2001, s. 147). Bødestraf kan, for Duff, fremstå passende i forhold til kriminalitetstyper, der har med økonomisk grådighed at gøre, da idømmelsen af bødestraf i så fald kan kommunikere noget om, hvorledes en given forbryder har trådt ved siden af fællesskabets normer, og hvor forbryderen kan reformere sig selv. “By making such a payment, the offender who comes to accept her punishment can communicate her own

disavowal of that greed” (Duff, 2001, s. 147). Duff argumenterer for, at bødestraf generelt anvendes oftere, end det er passende for de kriminalitetstyper, der forekommer i Storbritannien – og ville nok mene at dette også er tilfældet i Danmark²⁷.

Fængselsstraf kan ses som foreneligt med Duffs kommunikative teori, så længe fængselsstraf ikke forstås som ren eksklusion. Når nogen fængsles, fjernes de fra at deltage i de forhold og aktiviteter, de ellers indgår i som del af et normalt liv i fællesskab med andre. Alligevel argumenterer Duff for, at fængselsstraf kan være en måde at genforene en forbryder med dem, som denne har krænket, hvilket angiver et inkluderende formål. En fængselsstraf kan, ifølge Duff, tjene et sådant formål, såfremt “[...] its meaning is that the offender has, by his crime, made the maintenance of normal community with him impossible but that community can be restored if he undergoes this penance.” (Duff, 2001, s. 149).

Duff lægger vægt på, at fængselsstraf kun kan ses som et passende svar på de mest seriøse kriminalitetstyper, som lader hånt om samfundets værdisæt (Duff, 2001, s. 150-151). Det er stadig straffens kommunikative funktion og genforenende potentiale – og ikke dens hårdhed i sig selv – der, for Duff, kan retfærdiggøre dens anvendelse. Han udlægger, at betydningen af fængselsstraf er “that the offender has not just damaged or threatened, but has *broken*, the normative bonds of community. He has made it impossible for us to live with him [...] unless and until he has undergone his penitential punishment.” (Duff, 2001, s. 150). Hvad der er et samfunds mest centrale værdier, er dermed også afgørende for, hvad der kan ses som et decideret *brud* på dem. Hvornår en kriminalitetstype passende kan besvares med fængselsstraf afhænger af fællesskabets konstituerende værdisæt (Duff, 2001, s. 151).

2.3.6 Forsikring af ofre

Duff lægger stor vægt på, hvilken rolle straf spiller for offeret for en given krænkelse, og han beskriver, at fællesskabet skylder ofre, at man genkender de *public wrongs*, de udsættes for. “The community certainly owes it to victims to recognize the wrongs they have suffered. That is part of what it is to share those wrongs.” (Duff, 2001, s. 114). En

²⁷ Bødestraf var den hyppigst anvendte strafform i Danmark i 2024 (Danmarks Statistik, 2024).

reel genkendelse af, hvad et offer har været udsat for, inkluderer, at man må tilbyde moralsk support og forsikring til dem. Duff stiller dette således op:

“[I]f a community is, through the legal organs of the state, to take seriously the public wrong done to a citizen, it must not only sympathize with the victim but also censure the offender. It owes it to the victim, whose wrong it shares, and to the offender as a member of the normative community, to try to get the offender to recognize that wrong and to make a suitable apology for it.” (Duff, 2001, s. 114).

På flere plan er straf noget, som staten skylder nogen, og straf bliver en del af at opretholde det moralske fællesskab og værdierne, det består af. Staten har et ansvar for at straffe og dermed fordømme *public wrongs*, som rammer statens borgere. Dette er en måde at tage både offer og forbryder seriøst som moralsk ligestillede medlemmer af fællesskabet. Duff fremsætter, at straf skal ses som “something that is owed as a matter of the state’s duty to its citizens” (Duff, 2001, s. 115). Straf er retfærdiggjort som “a legitimate attempt to protect citizens from crime and to preserve the political community by persuading offenders to repent their crimes.” (Duff, 2001, s. 115). Denne retfærdiggørelse handler ikke om succesraten af et sådant forsøg, ligesom den ikke kræver, at alle statens ressourcer f.eks. bruges på sådanne forsøg (Duff, 2001, s. 115).

2.3.7 Retributivisme og generel afskrækkelse

Retributivisme og *generel afskrækkelse* dækker over to teoretiske grene af straffeteori, som forholder sig anderledes end Duff til, hvorfor man bør straffe. De kan ikke udfoldes helt, men inddrages her for at placere Duffs teori blandt dem og fremhæve, hvor den kommunikative teori kan have nogle fordele, som vil vise sig relevante i relation til at svare på specialets hovedspørgsmål.

Retributivistisk kan man forstå straf som retfærdigt i og med, at det er noget, der udsætter forbryderen for en fortjent lidelse (Duff, 2001, s. 19). Det at straf er ubehageligt eller byrdefuldt er, indenfor en retributivistisk forståelse af straf, et mål i sig selv. Målet er grundlæggende i sig selv at tilføre et ubehag – der svarer til forbrydelsen – til den, der har begået en given forbrydelse. Her står straffen i et bagudrettet forhold til selve forbrydelsen

(Duff, 2001, s. 19-20) i og med, at straffen er det, der skal til for at svare proportionalt på en begået forbrydelse. Dette kan f.eks. se ud som, at forbryderen ses som at have 'taget' en fordel uretmæssigt, som gør det retfærdigt at tilføre forbryderen en 'ekstra' byrde²⁸ (Duff, 2001, s. 21-22). Retributivisme har den fordel, at man grundlæggende ikke kan retfærdiggøre straf af uskyldige, da strafs retfærdiggørelse knytter sig til, at nogen, gennem en faktisk begået forbrydelse, har gjort sig fortjent til det ubehag, der er forbundet med straf. Det er dog værd at pointere, at man kan have reservationer omkring det faktum, at retributivisme definerer ubehag som noget, der kan være godt i sig selv. Herudover er det ikke fuldt ud klart, om der er grænser for hvilke typer af ubehag, man kan retfærdiggøre at tilføre en forbryder. Man kan forestille sig, at nogen ud fra et retributivistisk standpunkt kunne argumentere for, at også voldelig, fysisk afstraffelse kan retfærdiggøres, såfremt den begåede forbrydelse ligeligt er omfattende og voldsom. Sidst kan det nævnes, at det, på baggrund af en klassisk retributivistisk retfærdiggørelse af straf, kan være svært at gennemskue, om det netop er *staten*, der må stå for at straffe nogen, når de fortjener dette (Duff, 2001, s. 20-21). Man kan spørge, hvorfor en privat borger ikke lige såvel på retfærdig vis kan tilføre nogen en lidelse, der svarer til forbrydelsen, som er begået?

En teori om generel afskrækkelse beskæftiger sig med straf som noget, der er retfærdigt i og med, at straf kan afskrække forbrydere (og mulige forbrydere) fra at begå kriminalitet (Duff, 2001, s. 4, 6). Her kan man sige, at der er et fremadrettet mål med straffen – et ekstrinsisk mål om et fald i kriminalitet. Gennem en sådan konsekventalistisk ramme kan man se straf som retfærdigt, når fordelene formår at opveje ulemperne ved straf, uden at disse fordele kunne være opnået på mindre byrdefuld, kostelig vis (Duff, 2001, s. 3). En sådan begrundelse kræver, at straf faktisk forhindrer kriminalitet, da retfærdiggørelsen ellers falder til jorden. Der peges ikke på noget, som kan siges at være intrinsisk godt ved selve det at straffe, og såfremt det instrumentelle mål med straffen ikke kan opnås, er det ikke retfærdigt at straffe. Ligeledes kan man, ifølge Duff, med en teori om generel afskrækkelse, potentielt se det som retfærdigt at straffe nogen, der er uskyldig, hvis det kan bidrage til, at f.eks. befolkningen begår mindre kriminalitet, ligesom det kan være svært at forklare, hvorfor en given straf skal 'stå på mål' med forbrydelsens grovhed. Såfremt målet om generel afskrækkelse bedst opnås gennem en relativt hård straf for en relativt mild

²⁸ Se evt. Morris' *Persons and Punishment* (Morris, 1978, s. 477-478) for en sådan udlægning.

forbrydelse, kan det være svært at se, hvorfor man ikke bør implementere en sådan straf, i og med at det altså er det fremadrettede mål, der er i fokus (Duff, 2001, s. 6).

Duff udlægger sin kommunikative teori som et alternativ til disse klassiske former for retfærdiggørelse af straf. Han placerer den tættest på retributivismen – eller som en særlig form for retributivisme – men håber også på at kunne tilfredsstille et konsekventialistisk krav i nogen grad:

“I offer an alternative account [...]. That account is retributivist: it justifies punishment as the communication of deserved censure. [...] [H]owever, it also gives punishment the forward-looking purpose of persuading offenders to repent their crimes (communicative actions in general typically have a forward-looking purpose). This is not to say, however, that my account is a partly consequentialist one [...] for the relation between punishment and its aim is not, as it is for consequentialists, contingent and instrumental [...] but internal. The very aim of persuading responsible agents to repent the wrongs they have done makes punishment the appropriate method of pursuing it.” (Duff, 2001, s. 30)

Som det er nævnt, skuer retributivistisk straffeteori bagud, mens konsekventialistisk straffeteori skuer fremad. Der er forskel på, om retfærdiggørelsen skal findes i det forhold, der findes mellem straf og en allerede hændt forbrydelse, eller i det forhold, der er mellem straf og de mulige effekter heraf. Duff selv lægger vægt på, at han ikke begrundet straf med en konsekventialistisk tankegang, men at straf, i og med det udtrykker fortjent fordømmelse, har som mål, at forbrydere må angre deres forbrydelser, hvilket kan forstås som et fremadskuende mål. Det grundlæggende mål med straf er, for Duff, af intrinsisk karakter, og selvom hans kommunikative teori adskiller sig fra retributivisme i klassisk forstand, er dette altså et fællestræk hermed. Han lægger op til, at han dermed kan fremstille en slags “unitary justification of punishment”, hvor det fremadskuende mål er en del af, hvad straf intrinsisk er, og som knytter sig bagudrettet til den begåede forbrydelse (Duff, 2001, s. 89).

I modsætning til mere klassisk retributivisme, hvor det kan være svært at se, hvorfor det *kun* er staten, der må påføre den fortjente lidelse (Duff, 2001, s. 20), kan den kommunikative teori lettere svare på, at det netop udelukkende er staten, der kan kommunikere den passende fordømmelse. En forbryder har begået en forbrydelse, når han har begået en *public wrong* – som denne er beskrevet i straffeloven – hvor han har forbrudt sig mod ikke kun sit offer men også hele fællesskabet i og med, at han har overskredet de værdier, som konstituerer fællesskabet. Det passende svar, som udtrykker en passende grad af fordømmelse af en sådan krænkelse, er et offentligt svar fra fællesskabet, altså en statslig kommunikation (Duff, 2001, s. 61). Ligeledes kan det nævnes, at den kommunikative teori, overfor en teori om generel afskrækkelse, ikke risikerer at behandle nogen som middel til at opnå et ekstrinsisk mål. Straf retfærdiggøres, for Duff, ikke af de potentielle effekter heraf. Straf retfærdiggøres af at være et passende svar på moralsk forkert adfærd.

2.3.8 Særligt om kriminalisering

At kriminalisere er at gøre noget strafbart. Dermed giver det mening, at man kun kriminaliserer noget, det også er retfærdigt at straffe. Når Duff skal beskrive, hvad der må gælde, for, at der er god grund til at en adfærd i første omgang kriminaliseres, stiller han følgende tre betingelser op:

“First, the criminalizable conduct must be morally wrong [...] Second, the wrongful conduct must require, or make appropriate a collective response [...] [T]he third condition [...]: that we should make the conduct’s wrongfulness salient in our response, as something that needs to be collectively marked and censured.” (Duff, 2014, s. 229-230).

Han fremstiller, at ikke alle typer af moralsk forkert adfærd retfærdigt kan kriminaliseres, men at det igen er de typer moralsk forkert adfærd, der vedrører offentligheden, og som krænker *vores* værdier – dem der markerer os som os. Duffs tre betingelser for kriminalisering, begrænser sig ikke til moralsk forkert adfærd, der kan kategoriseres som skade, sådan som f.eks. Feinberg definerer dette (Feinberg, 1987, s. 27). Feinberg beskriver *skade* som, at en persons moralsk uforsvarlige adfærd resulterer i et tilbageslag af

en persons interesser (Feinberg, 1987, s. 215), og han fremsætter, at behovet for at hindre skade mod andre konstituerer en grund til at udøve “legal coercion” (Feinberg, 1987, s. 11). En interesse dækker her over noget, som stiller en bedre, og et tilbageslag af ens interesser stiller derfor heraf en værre (Feinberg, 1987, s. 57).

Duff fremhæver, at sager, som ikke primært har med skade at gøre (eller hvor det i hvert fald ikke er let at pege på tilbageslag af nogens konkrete interesser), men som har med det at opretholde institutioner og praksisser, som samfundet opererer på at gøre, kan opfylde de tre betingelser. Herudover er der sager, hvor skade i udgangspunktet spiller en lille rolle, og hvor det er selve det forkerte ved adfærden, der bliver centralt for, at vi kan tænke, at vi må gøre noget ved den – selv hvis den også kan resultere i skade (Duff, 2014, s. 231-232). Duff udlægger, at selv handlinger, der ikke umiddelbart skader et offer, men som undergraver fællesskabets bærende normer, kan kriminaliseres. En *public wrong* kan f.eks., ifølge Duff, se ud som en adfærd, der er udtryk for seriøs overtrædelse af den respekt, som *vi* (som fælles medlemmer af et samfund) skylder hinanden, hvor der er tale om en fornægtelse af at tilskrive medborgere deres korrekte moralske status (Duff, 2014, s. 232; Duff, 2007, s. 133).

Selv beskriver Duff sin position som en “modest, positive Legal Moralism” (Duff, 2014, s. 217). Den adskiller sig ved, at han begrænser hvilken type af moralsk forkert adfærd, der giver positiv grund til kriminalisering – hvorfor han definerer sin legale moralisme som *modest*, eller beskeden²⁹ (Duff, 2014, s. 222). For Duff bør kun *public wrongs* kriminaliseres.

“If we are to criminalize a type of conduct, we must show that it falls within the public realm [...] and that it is therefore of proper interest to all citizens in virtue of their participation in that enterprise; that it constitutes a public wrong within that realm; that it is a wrong that requires the particular kind of response that the criminal law provides [...]. The question of which kinds of conduct constitute public wrongs is then a matter for public political deliberation, which might focus

²⁹ En mere ligefrem legal moralisme, hvor enhver *moral wrong* udgør en grund til kriminalisering, kalder Duff *ambitious* (Duff, 2014, s. 222). Se Moores position for et eksempel på en sådan legal moralisme (Moore, 1997, s. 33, 35).

on whether the conduct in question is a public matter, or on whether and how it is wrong [...]” (Duff, 2014, s. 233).

Duffs forståelse af, hvad der kan danne grundlag for en kriminalisering (og straf), fremstår særligt velegnet til at diskutere den type af adfærd, som specialet her beskæftiger sig med. Duff stiller sig kritisk overfor, om et fokus på skade er rammende. I stedet for at spørge, hvorvidt en moralsk forkert adfærd skader nogen, spørger Duff, hvilken betydning den moralsk forkerte adfærd har – hvad den er udtryk for – og hvordan den potentielt strider mod vores fælles værdisæt (Duff, 2007, s. 128, 131-134). I tilfælde af fremstilling af deepfakepornografi, hvor ingen nødvendigvis skades jf. Feinberg, vil specialet her argumentere for, at der stadig er tale om en krænkelse, der er grund til at kriminalisere. Dette speciale vil forsøge at definere hvordan deling og produktion af deepfakepornografi konstituerer *public wrongs* i kommende afsnit, hvilket, ifølge Duff, vil give staten grund til at kriminalisere og straffe sådan adfærd.

3. Analyse og diskussion

I de følgende afsnit vil casematerialet blive analyseret under inddragelse af den udlagte teori. Det vil blive udforsket, hvordan deepfakepornografi specifikt kan ses som bidragende til en underordning af kvinder. Dernæst vil det blive udlagt, at en sådan subordination er en, som det politiske fællesskab bør bekymre sig om – at de nævnte deepfakepornografiske krænkelser udgør *public wrongs*. Der vil blive argumenteret for, at staten har et ansvar for at reagere og kommunikere herom gennem kriminalisering og straf af fremstilling og deling af deepfakepornografi. Hvordan staten i praksis kan gøre dette, vil blive det sidste afsnittene vil forsøge at svare på.

3.1 Deepfakepornografi og subordination af kvinder

I denne sektion af analysen vil det blive fremvist på hvilke måder deepfakepornografi kan bidrage til eller forårsage underordning af kvinder set gennem den feministisk-teoretiske ramme, der er blevet stillet op i specialets første teoriafsnit.

3.1.1 Når kvinder tager maskulint-kodede goder

I casematerialet fremgår det, at kvindelige politikere bliver ofre for fremstilling og deling af deepfakepornografi som en art smædekampagner mod dem, og at dette særligt overlapper med valgkampe (Roos, 2024). Her kan man inddrage Mannes forståelse af misogyni som noget, der kan være svar på, at en given kvinde, indenfor de rammer en patriarkalsk orden udgør, enten ikke giver feminint-kodede goder eller tager maskulint-kodede goder. Af maskulint-kodede goder nævner Manne bl.a. magt og sociale positioner af lederskab (Manne, 2019, s. 113). Når hun fremhæver disse som særligt maskulint-kodede goder, er det fordi de historisk set har været forbeholdt mænd og i nogen grad stadig er det – i det mindste på uformelt plan (Manne, 2019, s. 112-114).

Manne beskriver misogyni som den udøvende magt i en patriarkalsk orden, der har funktionen at opretholde kvinders subordination og mandlig dominans (Manne, 2019, s. 33). Man kan lægge op til, at deepfakepornografi i denne kontekst kan ses som et misogynt svar på, at en kvinde i overført forstand bevæger sig ind på et territorium, som hun jf. den patriarkalske orden, ikke er berettiget til at være på, eller som andre, specifikt mænd, i det mindste er mere berettigede til at være på. I dansk kontekst handlede chikane og trusler under valgkampen i 2022 i langt højere grad for kvindelige kandidater end for mandlige kandidater om deres køn. Kvindelige kandidater ændrede i højere grad deres adfærd som følge af chikanen (Holck, 2023).

En produktion eller deling af deepfakepornografisk materiale kan forstås som misogyn, hvis den fungerer korrigerende på, at en kvinde tager – eller forsøger at tage – et maskulint-kodet gode såsom en position af lederskab. Den fungerer i så fald som en ‘down girl’-manøvre, der forsøger at afskrække kvinden eller andre kvinder fra at tage sådanne maskulint-kodede goder. Herigennem kan sådanne handlinger bidrage til at opretholde et system, der subordinerer kvinder; særligt når sådanne handlinger faktisk lykkes med at få

en kvinde – eller kvinder – til at indtage eller genindtage den position, som det forventes, at en kvinde indtager i en patriarkalsk orden. Manne beskriver, at såkaldte ‘down girl’-manøvrer sagtens kan se ud som f.eks. seksualisering (Manne, 2019, s. 30, 68). At misogyne reaktioner på, at kvinder forsøger at tage magt eller positioner af lederskab, kan være problematiske for et demokratisk fællesskab vil senere blive vendt retur til. For nu kan det genopridses, at der findes et utal af kvindelige politikere, som er blevet ofre for produktion og deling af deepfakepornografi – både danske, europæiske og amerikanske kvindelige politikere kan nævnes (Herskind, 2024; Roos, 2024; O’Neil, 2024; Kraft, 2024).

Tag sagen om Sabrina Javellana, som var lokalpolitiker i Florida. Javellana beskriver, hvordan hun, på baggrund af en deepfakepornografisk smædekampagne, valgte at trække sig fra offentlighedens søgelys og nu arbejder i en administrativ rolle (Kraft, 2024). Tilbageatrækningen indikerer, at Javellana selv er overbevist om, at hun blev udsat for krænkelse som resultat af hendes offentlige fremtræden. På trods af, at hun selv giver udtryk for, at hun tror på, at hun ville kunne vinde igen, besluttede hun sig for ikke at genopstille til bykommisionen. Som det beskrives i artiklen: “Sometimes she wonders what would have happened if she had remained on the city commission; a second term could have positioned her to eventually run for higher office. But she felt that stepping down was her only option” (Kraft, 2024). Når Javellana valgte ikke at genopstille, var det ikke som resultat af mangel på interesse i at forfølge en karriere i politik. Hendes tanker om, hvad der kunne være sket, hvis hun var stillet op igen, kan læses som, at der *stadig* er en del af hende, der har de samme drømme.

Hun beskriver, at hendes valg var resultat af, at online-chikanen havde skubbet hende over grænsen (Kraft, 2024). At deepfakepornografien på denne måde har afholdt hende fra at forsøge at tage yderligere magt, lægger op til en forståelse af produktion og deling af deepfakepornografi som noget, der har haft en socialt underordnende funktion – at Javellana som kvinde er blevet udsat for misogyni, som Manne anvender dette begreb (Manne, 2019, s. 33). Uagtet de enkelte personer bag deepfakepornografiens motivation, har fremstillingen og delingen på et funktionelt plan ageret som et socialt pres, der har resulteret i, at Javellana har indtaget, hvad man kan kalde en mere subordineret position.

Nogen vil måske her indvende, om der rent faktisk kan være tale om misogyni, når politikere udsættes for deepfakepornografi. Er der ikke blot tale om et udtryk for en generel modstand, man møder som offentlig person – en del af risikoen ved virket? Kan man tale om, at Javellana bare ikke kunne klare mosten? Som også Johanne Schmidt-Nielsen skriver i sit opslag omhandlende de falske nøgenbilleder af hende: “Dertil kommer selvfølgelig risikoen for at få at vide, at jeg bare skal tage mig sammen og droppe offerkortet, og hvor slemt kan det i øvrigt være” (Schmidt-Nielsen, 2023).

Her kan peges på, at en amerikansk undersøgelse f.eks. har fundet 35.545 *hits* på amerikanske kongresmedlemmers navne, fordelt på hjemmesider, der er kendt for at sprede deepfakepornografi. I alt er der fundet materiale af 26 kongresmedlemmer – 25 kvinder og én mand (Li et al., 2024, s. 3). Dette speciale vil, bl.a. på baggrund af et sådant fund, overfor en indvending om, at deepfakepornografi blot må være en del af risikoen ved at være politiker, fremhæve, at det ikke kan ses som rimeligt, at kvindelige politikere i langt højere grad udsættes for en sådan risiko. Dermed er det ikke sagt, at det heller ville være rimeligt, hvis mandlige politikere blev ofre for deepfakepornografi. Når Javellana endte med ikke at genopstille til bykommisionen på grund af deepfakepornografien af hende, kan man imidlertid se det som et resultat af, at hun er blevet offer for en art *backlash* (Manne, 2019, s. 104) i form af deepfakepornografi, som mandlige politikere på samme vis må forholde sig til. Et sådant ekstra socialt pres, der rammer, når en kvinde prøver at tage et gode som magt eller lederskab, kan forstås som misogyni i kraft af, at det netop kan fungere som en måde at holde hende i en underordnet position. Hertil kommer det, at de sociale konsekvenser kan se anderledes ud for en kvinde, når hun udsættes for, at nøgenbilleder af hende deles: At piger f.eks. i højere grad end drenge er i risiko for “social reputational damages, being called a ‘slut’, or ostracized from friend groups” (Schmidt et al., 2024, s. 2167) når deres nøgenbilleder deles.

3.1.2 Når kvinder ikke giver feminint-kodede goder

Det kan påpeges, at det ikke udelukkende er kvinder, der tager maskulint-kodede goder, som bliver ofre for deepfakepornografi. I caseafsnittet er f.eks. nævnt den australske sag, hvor bl.a. Hannah Grundy – og 25 andre kvinder – oplevede, at en nær ven, Andrew Hayler, havde kreeret deepfakepornografisk materiale af hende, som forestillede, at hun

blev underkastet diverse ydmygende, seksuelle handlinger (Cornish, 2024b). Der er ikke noget ved sagen, der antyder, at Hannah skulle have forsøgt tydeligt at tage typiske maskulint-kodede goder, ud fra Mannes definition heraf (Manne, 2019, s. 112-113). Dog kan Haylers adfærd forstås som, at *han*, gennem deepfakepornografien, har taget feminint-kodede goder fra Grundy, som hun ikke har givet frivilligt, men som han har følt sig berettiget til at modtage fra hende. Det er beskrevet, at han var tiltrukket af de kvinder, han producerede materiale af. Manne udlægger, at seksuel tilfredsstillelse kan forstås som noget, kvinder forventes at give i en patriarkalsk orden (Manne, 2019, s. 106-107). Det fremgår, at Hayler selv har beskrevet, at han har opnået en følelse af '*empowerment*' gennem sine handlinger. En psykologisk evaluering har tilskrevet hans adfærd, at han havde en følelse af seksuel inferioritet, han gjorde op for gennem krænkelserne (Turnbull, 2025; Cornish 2024a; Cornish, 2024b).

Dette kan tolkes som, at han – i overensstemmelse med en patriarkalsk logik – har oplevet et eventuelt fravær af seksuel tilfredsstillelse som, at han er blevet forsøgt 'underordnet' andre mænd, og at hans løsning på denne oplevede underordning har været at tage den seksuelle tilfredsstillelse med magt. Manne beskriver, hvordan det for den, der oplever sig som berettiget til at modtage et feminint-kodet gode, kan forstås ud som et uretfærdigt tab, når dette gode ikke gives: At kvinden har frataget ham noget, han havde ret til (Manne, 2019, s. 107, 117). Man kan overveje, at der er tale om en sag omhandlende berettigelse baseret på patriarkalske normer, når Hayler uden samtykke har kreeret seksuelt – og i øvrigt voldeligt – materiale af Grundy og videredelt det for hans egen seksuelle tilfredsstillelse. Sådanne krænkelser kan forstås som misogyne, da de funktionelt fordrer mandlig dominans, jf. Mannes teoretiske forståelse af misogyni (Manne, 2019, s. 33). Selve materialets karakter, som afbilder voldtægt og mandlig dominans, kan forstærke en tolkning om dets underordnende funktion.

Sidst bør det kort nævnes, at misogyni i grunden heller ikke må være en direkte afstraffelse af en given kvindes 'fejl' i forbindelse med at give eller tage goder i overensstemmelse med patriarkalske normer. En tilfældig kvinde kan blive udsat for "displaced aggression" (Manne, 2019, s. 68) og blive stand-in for en anden kvinde eller kvinder. Hermed kan det også forklares, at en hvilken som helst kvinde teknisk set kan blive offer for

deepfakepornografi på en måde, hvor det stadig kan klassificeres som misogynt i tilfælde af, at det på funktionelt niveau opretholder kvinders subordination og mænds dominans.

Pointerne, der fremsættes, er selvfølgelig afhængige af, at der er tale om et samfund med visse sociale normer. Såfremt social status, omdømme og deltagelse i det offentlige liv var upåvirket af køn eller seksualiserede fremstillinger, så ville deepfakepornografi ikke, som dette speciale fremstiller det, have samme karakter af kønnet subordination. Man kunne forestille sig et samfund, hvor nøgenhed og seksuel afbildning ikke havde samme kulturelle betydning – og dermed et hvor kvinder ikke i højere grad end mænd mødte sociale sanktioner for eksempelvis deling af nøgenbilleder af dem (Schmidt et al., 2024, s. 2167). I et sådant samfund ville fremstilling og deling deepfakepornografi ikke have samme kønsmæssige, underordnende karakter. Argumentet her er dermed knyttet til bestemte sociale forhold, som bl.a. caseafsnittet har forsøgt at fremvise faktisk er til stede i vores samfund.

3.1.3 Selvoveryvågning og risiko

Bartky udlægger, at kvinder på baggrund af internaliseringen af patriarkalske normer træder ind i en selvoveryvågning, der producerer en føjelig, feminin krop – at de trænes til at overvåge og kontrollere deres egen fremtoning (Bartky, 1990, s. 65, 71-72, 80). Man kan overveje, at selvoveryvågningen kan komme til at inkludere, hvordan man 'sikrer sig' mod selve det, at man ikke kan få lov til at kontrollere sit eget kropslige udtryk, når nu risikoen for at blive ufrivillig hovedrolle i deepfakepornografi er opstået. Det fremgår, som det allerede er nævnt, at det generelt har større sociale konsekvenser for piger, når deres nøgenbilleder deles, og at de risikerer at møde udskammende, kønnede skældsord ord som 'luder', der hentyder til, at de har været for seksuelt løsslupne i deres adfærd (Schmidt et al., 2024, s. 2167). Bartky ville nok fremstille dette som, at de sanktioneres for ikke at have ramt det korrekte mål for femininitet, hvor der må være en grad af beskedenhed til stede. Hvis ikke der kan skelnes mellem, om en given pige eller kvinde selv har produceret et nøgenbillede, eller en anden har fremstillet det ved hjælp af AI, er det ikke utænkeligt, at hun vil møde sanktioneringen uanset. Dermed kan man tænke sig, at et fænomen som deepfakepornografi kan lægge op til et yderligere lag af selvoveryvågning.

Ud fra en sådan fremstilling vil det være forståeligt, hvis en given kvinde, af frygt for at blive udsat for deepfakepornografi kaster et panoptisk, patriarkalsk blik ned over sin egen adfærd på sociale medier, og beslutter at risikoen ved at dele billeder er for stor. Det fremgår af casematerialet, at kvinder i Sydkorea beretter, at de eksempelvis sletter deres fremtoning fra sociale medier (Lim & Ng, 2024) i et forsøg på at mindske risikoen for, at der produceres og deles manipulerede nøgenbilleder af dem online – med de dertilhørende sociale konsekvenser, der kan knyttes til ikke at ramme det korrekte mål for femininitet, som kræves i et patriarkalsk samfund. Der er ingen ekstern aktør, der direkte tvinger dem til at slette deres billeder fra sociale medier. De handler selv på en måde, hvor de overvåger egen adfærd og begrænser dem selv. På en sådan måde kan man agere som sin egen fangevogter, jf. Bartkys beskrivelse heraf (Bartky, 1990, s. 65, 77)

Det er beskrevet i casen, hvordan meget af vores liv er rykket online, og at fri og sikker adgang til internettet kan ses som alt fra en menneskeret til en nødvendighed for at være del af det politiske fællesskab (Plan International, 2023, s. 8; Reglitz, 2019, s. 320). Hvis ikke kvinder i samme grad som mænd kan føle sig sikre i det offentlige, online rum, som internettet er, risikerer man en skævvridning af, hvis stemmer der får lov at diktere debatten i dette rum. Som det udtrykkes i casen, er det aktuelt sådan, at kvinder i Danmark allerede i højere grad end mænd afstår fra at deltage i Facebook-debatter på baggrund af 'tonen'. Det beskrives, at de oftere møder truende kommentarer om deres køn og udseende (Holck, 2022). Selv hvis man ikke mener, at det at fremgå *med billede* på nettet er noget, nogen decideret har ret til, og man mener, at det er muligt at deltage for en almen borger uden at poste billeder af sig selv, kan man spørge, om det er muligt at være succesfuld politiker i dag uden aktivt at optræde med sin fysiske fremtoning på diverse sociale medier. Dette speciale vil mene, at der er et punkt, hvor politisk aktivitet, såfremt den skal være på lige fod med andres, i en moderne verden kan forbindes med en nødvendig og omfattende deltagelse online³⁰.

Kravet om at positionere sig online for at have en politisk karriere bidrog til, at Sabrina Javellana trak sig fra rampelyset. "Javellana felt she had no choice but to maintain a

³⁰ Sociale medier har fået stor betydning for hvor politisk kommunikation foregår. Mette Frederiksen er f.eks. blevet kritiseret for at kommunikere til borgerne via sociale medier og ikke være tilgængelig for traditionelle medier (Hansen, 2023).

professional Instagram account with highlights from her time in office, even after she knew her images were being stolen and manipulated” (Kraft, 2024). Bl.a. på baggrund af risikoen for at blive krænket ved fortsat at dele billeder af sig selv, ændrede hun karrieremæssig kurs.

3.1.4 Skam og patriarkatet

Yderligere kan man pointere, at deepfakepornografien skubbede til en yderligere selvmonitorering for Javellana omkring bl.a. hendes påklædning (Kraft, 2024). I hendes fortælling ligger antydninger af en bevidsthed om i forvejen at måtte leve op til visse normer om ‘anstændighed’, som hun tillagde ekstra vægt, efter opdagelsen af eksistensen af deepfakesene. Hun iførte sig bl.a. højhalsede trøjer og var hyperopmærksom i situationer, hvor hun skulle fotograferes i arbejdsøjemed:

“[P]ress events was part of her job, but now she felt anxious every time someone lifted their camera. She worried that public images of her would be turned into pornography, so she covered as much of her body as she could [...]. She knew she wasn’t acting rationally [...] — but changing her style made her feel a sense of control. [...] [N]o one could look at how she dressed and think that she had invited this harassment.” (Kraft, 2024)

Bartky beskriver, at kvinder påbydes at ramme et ufatteligt lille mål for femininitet, hvor de på én gang må udtrykke beherskethed, elegance og “a certain eroticism restrained by modesty” (Bartky, 1990, s. 68). I Javellanas tilfælde kan man sige, at hun, gennem produktionen af deepfakes af hende – som for enhver kunne fremstå som yderst erotiske, ægte billeder af hende – tabte kontrollen over en del af hendes måde at præsentere sig på. Javellanas eget udsagn er, at de højhalsede bluser var en måde at forsøge at genvinde kontrol, uagtet at dette ikke fremstod ‘rationelt’.

Men i en verden, hvor kvinder, ifølge Bartky, ikke må være *for* erotiske (Bartky, 1990, s. 68), følger det at én forudsigelig respons på at være blevet gjort erotisk uden samtykke velsagtens kan være en overdreven monitorering af hvad som helst, der ellers kunne opfattes som erotisk. Javellana blev fremstillet i en erotisk situation, som sagtens kunne få

en påvirkning på den opfattelse, andre kunne få af hende. At hun i øvrigt var bange for, at nogen ville se det som, at hun selv havde inviteret til, at deepfakematerialet var blevet lavet, hvis de vurderede, at hun ellers viste for meget hud, kan ses som, at hun var bevidst om en risiko for *victim blaming*³¹ – og en risiko for, at man ikke nødvendigvis som offer for en krænkelse kan regne med at blive tilskrevet den rette troværdighed³². Dermed kan man også overveje, at deepfakepornografi kan ses som noget, der kan væve sig ind i et kompliceret net af den bredere disciplinering, kvinden undergår.

Ifølge ser kvinder sig selv gennem blikket af en mandlig, panoptisk *connaissanceur* (Bartky, 1990, s. 72). Med dette menes det, at der internaliseres et patriarkalsk blik, hvorigennem en given kvinde selv kan disciplinere sig ud fra patriarkalske normer. Et interessant aspekt af sagen om Sabrina Javellana, er, at der i udtalelserne fra hende, som også er direkte citeret i specialets casemateriale, er et stort fokus på, hvordan andre *ser* hende. Hun beskuer sig selv gennem andres øjne – fra perspektivet af folk på hendes arbejdsplads, familiemedlemmer og potentielle arbejdsgivere (Kraft, 2024). Javellana lader til at føle skam, uagtet at hun ikke selv har taget de pornografiske billeder. Som Bartky beskriver det, er der en patriarkalsk forventning om, at hun kropsliggør feminitet på en særlig, behersket måde. Samtidig er det også klart, ud fra Bartky, at denne forventning, eller dette disciplinære projekt, er et ‘set-up’, og at resultatet heraf er en installation af skam i kvinden. Som Bartky beskriver skam, er den, når den ikke reelt er berettiget, en grundlæggende isolerende og undertrykkende mekanisme, der bidrager til disciplineringen af det føjelige subjekt (Bartky, 1990, s. 72, 97). Den dækker over oplevelsen af, at man selv burde have gjort noget anderledes, og den afholder undertrykte individer fra at træde frem og organisere sig.

Konstant kaster Javellana et blik ned over sig selv, hvor hun vurderer, om hendes tøj er passende. Det er ikke tydeligt, at hun *mener*, at en nedringet trøje berettiger krænkelsen, men de internaliserede normer, som også inkorporerer sig i selvet, overskygger dette, og

³¹ Dette kan defineres som: “[S]omeone saying, implying, or treating a person who has experienced harmful or abusive behaviour [...] like it was a result of something they did or said, instead of placing the responsibility where it belongs: on the person who harmed them.” (SACE, s.d.)

³² For teori om utilstrækkelig tilskrivning af troværdighed, se *Epistemic Injustice* (Fricker, 2007) – som kan læses i overensstemmelse med Kolodnys forståelse af uberettiget mangel på hensyn (Kolodny, 2023, s. 110-111).

hun disciplinerer sig selv ud fra disse normer. Det er Javellana, der vælger ikke at forfølge undervisningscertifikatet, hun ellers gerne ville have, og det er ligeledes Javellana selv, der vælger ikke at genopstille som kandidat til bykommission. For en patriarkalsk orden, der jf. Mannes beskrivelse heraf hviler på, at kvinder bl.a. ikke tager bestemte maskulint-kodede goder, der ikke er forbeholdt dem (Manne, 2019, s. 45-46, 107, 113), kan det ses som en disciplinær succes, når kvinder således på denne måde 'skubber sig selv' ud af agoraen.

Fremstilling og deling af deepfakepornografi kan, ud fra dette afsnits udlægning, forstås som noget, der, gennem teknologiske midler, kan føje til kvinders selvovervågning og bidrage til en eksisterende, underordnende disciplinering af kvinders kroppe i et patriarkalsk samfund, hvor disse kroppe produceres til at være føjelige på en særligt feminin måde.

3.1.5 Kapring af kønsperformance

Butlers teori om kønsperformativitet foreslår, at køn konstrueres gennem gentagne handlinger, der ligeledes kan bidrage til en konsolidering af, hvilke normer der er for kønsperformance (Butler, 2006, s. 191).

Man kan overveje, at man gennem deepfakepornografi, kan anvende en given persons ansigt eller krop på en måde, der udgør en art *hijacking*, eller kapring, af dette subjekts kønsperformance – i og med, at personen fremstilles som værende i færd med at udføre handlinger, de ikke faktisk har udført. Tag som eksempel igen Andrew Haylers produktioner af 26 forskellige kvinder, hvis kroppe og ansigter han havde arrangeret ind i diverse submissive, føjelige, heteroseksuelle kontekster (Cornish 2024a). I et sådant tilfælde kan man udlægge, at der med AI-teknologi kan genereres materiale, som kan forstærke bestemte normer om submissivitet og heteroseksualitet som en del af en forståelig, kvindelig kønsperformance, som subjekterne, hvis køn performs, pludselig ikke længere har nogen indflydelse på.

Noget deepfakepornografi består af 'simpel' afklædning gennem *nudify apps*, hvor materialet ikke afbilder en direkte heteroseksuel akt, men blot viser en given kvinde nøgen, produceret ud fra et billede, hvor hun originalt var påklædt (Bengio et al., 2025, s. 64;

Cooper, 2024). Her kan man argumentere for, at der stadig er en konstruktion på spil omkring, hvad 'kvinde' er. Billederne produceres og deles i en kulturel kontekst – ind i en heteroseksuel matrice, som Butler kalder det (Butler, 2006, s. 30, 31, 201) – og de kan forstærke f.eks. en diskursiv konstruktion af kvinder som nogen, der afklæder sig for bekræftelse, mænds tilfredsstillelse eller andet. Med lån fra Mannes terminologi kan man sige, at man med deepfakepornografi kan kreere en kunstig kønsperformance, hvor det fremstår som om kvinder villigt giver feminint-kodede goder – uagtet om de reelt ville have gjort det. Det er beskrevet i caseafsnittet, at modtagelse og intern udveksling af nøgenbilleder af piger kan have en positiv påvirkning på unge mænd og drenges sociale status i mandefællesskaber, hvor de kan udgøre en art trofæer (Schmidt et al., 2024, s. 2167). Såfremt en given ung mand oplever sig berettiget til at modtage et nøgenbillede, kan han nu selv let skabe et – og et ganske realistisk et.

Således kan man overveje, at deepfakepornografi er en måde, hvorpå subjektets mulighed for at performe køn på en subversiv facon reduceres³³, i kraft af at subjektet ikke længere har kontrollen over en andel af summen af dennes (i det mindste udadtil opfattede) kønsperformance. Selv i tilfælde af, at en given kvinde i offentligheden optræder på en nonkonform måde, kan det tænkes at påvirke, hvordan hendes køn og seksualitet forstås, hvis der samtidig florerer utallige billeder af hende online, hvor hun optræder i overensstemmelse med de normer, der gør sig gældende indenfor en heteroseksuel matrice – og især hvis også de, der ser de pågældende billeder, ikke kan skelne dem fra ægte billeder. Det fremgår, hvordan ganske få briter, når de blev adspurgt, følte sig sikre på at genkende et deepfake (Ofcom, 2024).

Man kan bekymre sig for, hvordan det på strukturelt plan vil påvirke den kulturelle, diskursive konstruktion af køn, når det er blevet muligt at generere store mængder af billed- og videomateriale af kroppe, der ikke kan skelnes fra faktiske kroppe, og som aktivt fremviser kroppe, der er i færd med at *gøre* deres køn. Såfremt det – som det fremgår af casematerialet – primært er kvinder, der er ofre for deepfakepornografi, kan man overveje, at der på problematisk vis vil blive produceret en strøm af kvindelig kønsperformance, der

³³ En sådan mulighed er i forvejen begrænset af, at subversion altid må foregå indenfor matricens rammer (Butler, 2006, s. 201) – men det, at en mulighed er lille, betyder ikke, at den ikke er vigtig.

fastholder og genindskrives det kvindelige køn til at være noget bestemt, og som fratager de virkelige subjekter deres indflydelse på kønsnormerne, i og med den 'producerede' kønsperformance vil reproducere eller udvikle normer, som ikke har direkte rod i nogens faktiske kønsperformance.

At det ikke blot vil være en krænkelse af den enkelte, at deres kønsperformance kaptures, men at det også vil have en strukturel effekt på kønsnormerne, afhænger selvkært af omfanget af fænomenet. Jf. caseafsnittet er det svært aktuelt at pege på dette omfang, men AI-teknologi avancerer på en måde (Bengio et al., 2025, s. 25, 62-65), hvor man kan overveje, om deepfakeproduktion- og deling vil blive mere almindeligt.

3.1.6 Forskellige modaliteter af subordination af kvinder

De forskellige underafsnit i denne analysesektion har forsøgt at fremvise, hvordan produktion og deling af deepfakepornografi kan forstås som noget, der kan placere kvinder i en underordnet position, på flere forskellige plan – individuelt, disciplinært og diskursivt. Gennem anvendelsen af Manne har det været muligt at vise, hvordan produktion og deling af deepfakepornografi kan fungere som en individuel afstraffelse af en given kvinde, som samtidig har den funktion, at en patriarkalsk orden opretholdes. Brugen af Bartky har fremhævet, hvordan deepfakepornografi kan fordre yderligere selvovervågning i kvinden, når hun forsøger at leve op til de disciplinære krav fra et moderne patriarkat, som kan føre til ændring i adfærd eller tilbagetrækning fra det offentlige rum. Med Butler har det været muligt at udlægge, at gentagen produktion og deling af deepfakepornografi, kan reducere vægten af bestemte subjekters egen kønsperformance i kraft af, at en del af deres kønsperformance kaptures gennem deepfakepornografi. Det er blevet overvejet, at 'kvinder' gennem deepfakepornografi kan konstrueres eller genindskrives til at være noget bestemt, der er forståeligt i den heteroseksuelle matrice.

3.2 Demokrati og *public wrongs*

Det vil nu blive undersøgt, hvordan produktion og deling af deepfakepornografi konstituerer *public wrongs*, som fællesskabet med rette bør forholde sig til. Der vil blive trukket på Kolodnys retfærdiggørelse af demokrati og forståelse af social lighed, ligesom de danske værdier, som disse er fremstillet i Danmarkskanonen, vil blive fremhævet. I senere afsnit vil der være en mere detaljeret sondring mellem fremstilling og deling af deepfakepornografi. For nu vil de blive betragtet samlet.

3.2.1 Hensyn til ens moralsk ligestillede

Kolodny definerer, som det allerede er beskrevet, social lighed gennem fraværet af utempererede hierarkiske relationer (Kolodny, 2014a, s. 226; Kolodny, 2023, s. 98). Kolodny beskriver, hvordan social ulighed kan se ud som en uberettiget mangel på *consideration*, og påpeger, hvordan man – i det mindste i egalitært indstillede kulturer – i udgangspunktet har et ideal om at give sådan *consideration* ligeligt, og at et fravær af hensyn derfor som oftest i grunden vil være uberettiget (Kolodny, 2023, s. 113). At behandle nogen med *consideration*, at tage hensyn til dem, dækker over at behandle dem med bl.a. høflighed, bekymre sig for deres interesser, og at genkende dem som individer og som moralske aktører (Kolodny, 2023, s. 109-111). Det at vise lige hensyn til sine medborgere inkluderer ikke at intimidere dem og at behandle dem med ligelig respekt (Kolodny, 2014b, s. 297). Jf. Kolodnys beskrivelse af primære tempererende faktorer, kan det nævnes, at mere 'hverdagslige' asymmetrier i bl.a. hensyn, som f.eks. er af tilfældig og episodisk karakter, kontekstafhængige, begrænsede i deres indhold, eller som let kan undgås, kan ses som mindre problematiske end mangel på hensyn, der ikke har sådanne tempererende faktorer (Kolodny, 2023, s. 99-100). Det vil blive fremsat, at fremstilling og deling af deepfakepornografi konstituerer en uberettiget og utempereret mangel på hensyn.

Der kan ikke være tvivl om, at ofre for fremstilling og deling af deepfakepornografisk materiale har været udsat for en mangel på hensyntagen til dem. Johanne Schmidt-Nielsens opslag på Facebook beskriver, hvordan hun oplevede det som krænkende, at et andet menneske udsatte 'hendes' krop for vold, og at hun blev fremstillet på en måde, der var udenfor hendes kontrol, og som mange mennesker kunne være vidne til (Schmidt-Nielsen, 2023). Grundlæggende kan man forstå, at hun er blevet udsat for en mangel på

consideration på en måde, hun ikke har gjort sig fortjent til. Gerningspersonen har ikke vist et hensyn til hendes interesser, ligesom det næppe kan beskrives som høfligt at afklæde nogen uden samtykke eller at eksponere dem nogen til skue for andre – uagtet at materialet er kunstigt fremstillet. Schmidt-Nielsen forklarer, at det føltes truende, at materialet var voldeligt (Schmidt-Nielsen, 2023), hvilket man kan forstå som, at hun i nogen grad også har følt sig intimideret af gerningspersonen. Manglen på hensyn kan næppe kaldes episodisk og tilfældig eller let undslippelig.

Dette speciale vil mene, at produktion og deling af deepfakepornografi – i kraft af både materialets intime, ydmygende karakter og manglen på samtykke fra ofret – sætter offeret i en position, hvor de gøres til nogens underordnede, da krænkeren ikke behandler sit offer med den *consideration*, som de grundlæggende fortjener. Denne del af argumentet hviler ikke på hverken offeret eller gerningspersonens køn. Pointen er her at påpege, at man gennem deepfakepornografi helt grundlæggende kan gøre en hvilken som helst anden til sin underordnede, når man ikke tildeler dem det ligelige hensyn, som de fortjener som ens moralsk ligestillede (Kolodny, 2023, s. 113).

Hvad der dog yderligere kan udgøre en uberettiget mangel på hensyn er, hvis den knytter sig til det, som Kolodny kalder for et *basing trait*, som f.eks. kan være køn (Kolodny, 2023, s. 104, 108). I tilfælde af Johanne Schmidt-Nielsens sag – såvel som de resterende sager i casematerialet – har det således en betydning, hvis deepfakepornografien helt eller delvist er blevet kreeret, fordi hun er kvinde. En *basing trait*, såsom køn, kan gøre, at en kvinde f.eks. møder mere eller mindre hensyn på tværs af interaktioner i et givent samfund, som gør asymmetrien “ongoing, inescapable, pervasive and not cabined to any one time, place or context” (Kolodny, 2023, s. 185). Det gør altså fremstilling og deling af deepfakepornografi værre, hvis den på denne måde spiller ind i en allerede strukturelt etableret ulighed³⁴. Alle borgere i et samfund, der bestræber sig på at være egalitært, fortjener i udgangspunktet at blive mødt med lige *consideration* fra sine medborgere (Kolodny, 2023, s. 113). ‘Alle borgere’ inkluderer kvinder.

³⁴ Man kan evt. her se en parallel til kaste, som udgør et eksplicit eksempel på social ulighed, som nævnt i specialets teoridel (Kolodny, 2023, s. 91).

3.2.2 Social lighed og demokrati

Hvis det godtages, at demokrati kan retfærdiggøres som værende en konstituerende del af et samfund, hvor folk relaterer til hinanden som socialt lige, sådan som Kolodny fremstiller dette (Kolodny, 2014b, s. 287), må man overveje, at et sådant samfund også i det hele taget må bekymre sig om, når borgere indgår i relationer, hvor én part underordnes en anden. Som minimum kan man påpege, at hvis vi skal bekymre os om demokrati af hensyn til social lighed, så har vi også en grund til at mene, at statushierarkier undergraver demokratiets værdi. Hvis retfærdiggørelsen for, at vi alle må have lige medindflydelse på politiske beslutninger, netop ligger i en appel til social lighed, mister denne retfærdiggørelse værdi, hvis vi samtidig tillader social ulighed. I *The Pecking Order* (2023) skriver Kolodny selv: “One can’t consistently worry about the state’s encroachment on the rugged individual, for example, without also worrying about the imbalances of power between husband and wife [...]. The concerns that underlie them are continuous.” (Kolodny, 2023, s. 406). Det er allerede blevet fremstillet, at deepfakepornografi kan være en måde at krænke nogen på og gøre dem til ens underordnede. Hvis det har betydning for demokratiets retfærdiggørelse, at folk (og herunder kvinder) ikke underordnes andre uden at dette er berettiget eller tempereret, kan man også argumentere for, at det er en art demokratisk problem, når en sådan underordning foregår.

Oveni den grundlæggende mangel på *consideration*, der kan siges at ligge i det at producere og dele et deepfake af en enhver anden, kan det – på baggrund af det allerede fremlagte casemateriale og de forrige analyseafsnit – mere eksplicit fremhæves, at produktionen og delingen af deepfakepornografi kan skabe en situation, hvor kvinder *særligt* kan opleve en underordning. Ud fra den tilgængelige empiri, er det primært kvinder, der faktisk udsættes for deepfakepornografiske krænkelser (Ajder et al., 2019, s. 1-2; Li et al., 2024). Det kan ses i casematerialet, hvordan kvinder giver udtryk for at føle sig intimiderede af det at være offer eller potentielt offer for fremstilling og deling af deepfakepornografi (Kraft, 2024; Cornish, 2024a; Turnbull, 2025; Lim & Ng, 2024). Ligeledes peger forskellige kilder på, at der er kvinder, som trækker sig i deres offentlige deltagelse (Lim & Ng, 2024; Holck, 2023; Holck, 2022; Plan International, 2023) – et faktum som deepfakepornografi potentielt kan sættes i forbindelse med. På

vidnesbyrdsniveau er Javellanas fortælling en, hvor en sådan forbindelse trækkes (Kraft, 2024).

Man kan koble alt dette til det, at Kolodny påpeger, at '*rule over none*' kræver, at ingen på utempereret vis sætter sig over andre gennem intimidering – hvilket ville konstituere en mangel på *consideration* (Kolodny, 2014b, s. 297). Såfremt kvinder som resultat af – eller af frygt for – at blive ofre for deepfakepornografi trækker sig fra offentligheden og det politiske fællesskab, kan man overveje, at netop den sociale lighed, der ifølge Kolodny er demokratiets bærende retfærdiggørelse, lider. I et sådant scenarie, kan man se det som, at deres uformelle mulighed for indflydelse potentielt mindskes, hvilket Kolodny klassificerer som et problem (Kolodny, 2014b, s. 332). Dermed kan f.eks. lovgivning mod produktion eller deling af deepfakepornografi ses som forsøg på at sikre, at ingen borgere oplever en reduktion i deres mulighed for ligelig deltagelse i demokratiet. Ud fra Kolodnys argument om, at social lighed retfærdiggør demokrati, kan man således spørge, om staten sågar har en pligt eller i det mindste et stærkt incitament til at forebygge, at deepfaketeknologi anvendes på måder, der skaber eller genkonsoliderer problematiske, sociale hierarkier – som f.eks. et hvor særligt kvinder gøres til *inferiors* af, hvad der primært er mænd – og som truer især visse borgeres lige deltagelse i demokratiet.

3.2.3 *Public wrongs* og Danmarkskanonen

Duff fremhæver, hvordan en *public wrong* – som er den type krænkelse, han mener udgør en god grund til kriminalisering – er en moralsk krænkelse, der vedrører ikke kun offeret selv men hele fællesskabet, og som derfor passende bedst besvares af fællesskabet (Duff, 2001, s. 61, 63; Duff, 2014, s. 233). Ud fra hvad der allerede er fremsat om, hvad produktion og deling af deepfakepronografi kan have af potentiel indflydelse på social lighed og demokratiets værdi – hvilket må siges at vedrøre alle i det demokratiske fællesskab – kan man pege på, at der er tale om *public wrongs*.

Såfremt man ikke finder en sådan fremstilling tilstrækkelig til at klassificere deepfakepornografiske krænkelse som *public wrongs*, kan man yderligere pege på, hvordan Danmarkskanonen refererer til en række værdier, som det danske fællesskab definerer sig igennem (Regeringen, 2016). I den benævnes 10 grundværdier værdier, der

har formet Danmark, og som man ønsker at tage med ind i fremtiden – valgt af danskerne selv. Under disse værdier nævnes bl.a. *tillid*, som beskriver, at man i Danmark har en tillidskultur, som inkluderer troen på både medborgere og de offentlige institutioner. Herudover nævnes *kønsligestilling* som noget, det danske samfund bygger på – at mænd og kvinder skal have samme rettigheder og muligheder (Regeringen, 2016). Netop disse to værdier er interessante, hvis man skal argumentere for at deepfakepornografiske krænkelser kan defineres som *public wrongs* i det mindste i dansk kontekst.

At en medborger kreerer et kunstigt fremstillet, pornografisk billede af en uden samtykke, kan ses som et brud på *tillid*, hvis man altså accepterer en præmis om, at medborgere generelt må behandle hinanden med en vis ligelig *consideration*, jf. Kolodny (Kolodny, 2023, s. 113). Det kan ses som, at denne medborger overskrider tilliden, der skal til, når man skal indgå i en ligelig relation som borgere i et fælles samfund. En af kvinderne, der var offer for australske Andrew Hayler, udtrykte i retten, at krænkelsen netop havde knust den tryghedsfølelse, hun ellers havde haft, og at hun ikke længere har tillid til nye relationer (Turnbull, 2025).

Herudover kan værdien om *kønsligestilling* fremhæves. Hvis kvinder må agere varsomt i højere grad end mænd på grund af truslen om at blive offer i deepfakepornografisk materiale, kan dette stride imod det danske fællesskabs værdi om *kønsligestilling*. Såfremt deepfakepornografiske krænkelser særligt påvirker kvinders mulighed for at bevæge sig i offentligheden – uanset om dette offentlige rum er på internettet eller i virkeligheden – kan dette ses som et ligestillingsproblem³⁵. Danmarkskanonen udtrykker specifikt, at kvinder bør have samme rettigheder og muligheder som mænd (Regeringen, 2016).

Flere værdier fra Danmarkskanonen, der peger på et egalitært indstillet samfund, såsom *velfærdssamfundet* og *lighed for loven*, kan kort nævnes (Regeringen, 2016). Man kan altså se Danmark som et specifikt demokrati, der i sine konstituerende værdier vægter social lighed på flere plan.

³⁵ Det må igen nævnes, at det ikke er fuldt ud muligt at påvise en kausal sammenhæng mellem deepfakepornografi og kvinders tilbagetrækning. Caseafnittet viser tendenser, som underbygger en plausibel bekymring for en sådan effekt.

Fremstilling og deling af deepfakepornografi kan også ud fra dette grundlæggende ses som *public wrongs* i kraft af, at en sådan adfærd markerer en måde, hvorpå en medborger på hensynsløs måde kan sætte sig over en anden, hvilket udgør et problematisk forhold i et demokratisk fællesskab, der hviler på et ideal om social lighed – og som bl.a. er konstitueret ud fra en værdi om *tillid* mellem medborgere. Herudover kan det, at særligt kvinder risikerer at blive gjort underordnede, i et samfund, der eksplicit definerer sig ud fra en værdi om *kønsligestilling*, yderligere ses som et argument for, at fremstilling og deling af deepfakepornografi udgør *public wrongs*. En sådan *public wrong* “is a wrong that requires the particular kind of response that the criminal law provides” (Duff, 2014, s. 233).

3.3 Kriminalisering af deling og fremstilling af deepfakepornografi

Der vil på baggrund af forrige afsnits konklusioner blive argumenteret for, at staten bør kriminalisere både deling og fremstilling af deepfakepornografi. Det er værd at dykke ned i, hvor deling af deepfakepornografi og fremstilling af deepfakepornografi adskiller sig – og hvorfor der er grund til at kriminalisere begge.

3.3.1 Deling af deepfakepornografi versus fremstilling af deepfakepornografi

Jf. dansk lovgivning er det allerede ulovligt at dele deepfakepornografi, og aktuelt kan det dømmes som en form for identitetstyveri eller æreskrænkelse. I Justitsministeriets lovforslag fremgår det dog, hvordan ordet 'seksuelt materiale' vil blive tilføjet i den allerede eksisterende formulering i § 264 e stk 1, nr. 2, for at tydeliggøre, at der kan straffes i sager om videredeling af specifikt deepfakepornografi (Justitsministeriet, 2025, s. 9). Fra et kommunikativt perspektiv som Duffs, kan dette ses som relevant, i og med, at en given forbryder vil blive straffet i overensstemmelse med den ordlyd, der er i paragraffen. Således markerer man med tilføjelsen et element af tydelighed omkring, hvad det er, der bør være incitament til anger, og hvor der er anledning til selv-reformering, sådan som Duff lægger op til, at en dom bør gøre dette (Duff, 2001, s. 108). Yderligere pointer om straf – af både produktion og deling af deepfakepornografi – og hvad der aktuelt kommunikerer, samt kan kommunikerer hermed, vil blive taget op i næste afsnit, som bevæger sig videre fra spørgsmålet om kriminalisering.

Tidligere afsnit har allerede defineret nogle måder, hvorpå både fremstilling og deling af deepfakepornografi kan ses som *public wrongs*. Det kan ovenpå dette opridses, specifikt om *deling* af deepfakepornografi, at der er tale om mangel på hensyn og respekt samt et seriøst tillidsbrud, når en medborger deler et pornografisk billede af en, uagtet dets ægthed, uden samtykke. Dette ses tydeligt i udtalelser fra ofre – tag igen, hvordan et af Haylers ofre i retten gav udtryk for, at han på det kraftigste havde påvirket hendes evne til at have tillid til andre i alle aspekter af hendes liv (Turnbull, 2025). I et samfund, der er konstitueret på en værdi om tillid, og som kræver grundlæggende respekt mellem medborgere, kan dette ses som en grund til at krænkelser vedkommer fællesskabet. At deling af nøgenbilleder i

øvrigt, som det allerede er beskrevet, har større sociale konsekvenser for kvinder end mænd (Schmidt et al., 2024, s. 2167), og at en sådan krænkelse potentielt kan hænge sammen med, at kvinder ændrer eller mindsker deres demokratiske deltagelse, bør yderligere gøre det tydeligt, at deling af deepfakepornografi vedrører fællesskabet. Jf. tidligere afsnits argumentation må lige mulighed for deltagelse i demokratiet – formel som uformel – anses som vigtig, hvis demokrati er retfærdiggjort gennem et ideal om social lighed. Et specifikt demokrati som Danmark, der har markeret kønsligestilling som konstituerende værdi, kan siges at have grund til at bekymre sig om adfærd, der underminerer eller strider mod en sådan værdi. Ud fra disse pointer, kan *deling* af deepfakepornografi ses som en *public wrong*, staten har god grund til at kriminalisere i overensstemmelse med Duffs krav om, hvad der udgør en sådan god grund (Duff, 2014, s. 229-230, 233).

3.3.2 Fremstilling af deepfakepornografi som offentlig krænkelse

Produktion af deepfakepornografi er ikke kriminaliseret i dansk straffelov.

Justitsministeriet har i sit lovforslag lagt op til, at fremstilling af deepfakepornografi kriminaliseres, men begrundelsen herfor er ikke synderligt informativ. Kort nævnes det, at Justitsministeriets opfattelse er, at ingen bør udsættes for at blive ofre for fremstilling af deepfakepornografi uden samtykke, ligesom det forklares, at der i praksis altid vil være en risiko for deling, som altså i forvejen er ulovlig (Justitsministeriet, 2025, s. 9). Det vil her blive fremsat, at også fremstilling af deepfakepornografi er en *public wrong*, som konstituerer en god grund til, at fællesskabet bør kriminalisere en sådan adfærd.

Man kan forestille sig, at det for nogen er mere intuitivt, at deling af deepfakes udgør noget, som bør være kriminelt. I casematerialet fremgår flere ofres fortællinger, hvor det, at materialet er blevet delt, har medført, at de har følt sig intimiderede. Tag Johanne Schmidt-Nielsen, Sabrina Javellana og Hannah Grundy, som alle beskriver, at det har været grænseoverskridende og haft negativ effekt på dem at opdage, at de er blevet 'brugt' i deepfakepornografi, som er blevet delt med flere mennesker (Schmidt-Nielsen, 2023; Kraft, 2024; Turnbull, 2025). I forbindelse med fremstilling uden deling, vil offeret i udgangspunktet dog ikke vide, at materialet er blevet produceret. Nogen vil derfor kunne mene, at de kan fortsætte med at leve deres liv på samme måde, som de ellers har gjort. Til

dette kan man dog spørge, om det, at et offer for en krænkelse ikke *ved*, at krænkelsen er sket, betyder at krænkelsen ikke er hændt?

Man kan forestille sig flere scenarier, hvor et offer ikke er bevidst om, at de er blevet krænkede, som dette speciale vil antage, at de fleste på et intuitivt plan vil finde krænkende i en eller anden grad. Her kan man eksempelvis forestille sig et offer, som voldtages i bevidstløs tilstand, og som derfor ikke ved, at dette er sket³⁶. Betyder dette, at voldtægten ikke har fundet sted? Nej – og endnu mindre åbenlyst er det, at staten ikke kan kommunikere, at en sådan form for voldtægt er en krænkelse principielt, uanset om offeret nogensinde finder ud af, at den er hændt. Ligeledes kan man tænke sig til et eksempel, hvor en mand tager billeder af kvinder i intime situationer gennem deres vinduer, mens de sover – eller i gadebilledet, mens de er distraherede³⁷. Lad os for eksemplets skyld sige, at denne mand gør det til en art hobby – at han ofte bevæger sig ud for at tage sådanne billeder og har utallige billeder liggende af diverse kvinder på sin computer. Uagtet om han herefter deler disse billeder med nogen, er det nok de færreste, der vil mene, at dette ikke i en eller anden grad er grænseoverskridende og moralsk forkasteligt. Kvinderne har ikke samtykket til på denne måde at blive fotograferet. Her kan man sige, at han hverken har behandlet dem hensynsfuldt eller respektfuldt, uanset om kvinderne selv ved dette eller ej.

Igen kan det fremhæves i denne kontekst, at et politisk, egalitært fællesskab hviler på, at man kan omgås hinanden med et grundlæggende niveau af hensyn og respekt (Kolodny, 2023, s. 109-111; Duff, 2014, s. 232). Et sådant eksempel om fotografering af kvinder i intime situationer uden samtykke, fremstår som noget, der langt hen ad vejen fungerer som en parallel til deepfakepornografi, hvor krænkelsen blot foregår i det online rum, og hvor en kvindes billeder typisk tages fra sociale medier og omdannes til noget seksuelt, hun aldrig har samtykket til. Man kan sågar overveje, at produktion af deepfakepornografi i nogen forstand kan blive yderligere krænkende – i det omfang at det f.eks. udgør en

³⁶ Ud fra Feinbergs skadesprincip vil der i et sådant tilfælde ikke være tale om grund til kriminalisering, da der ikke er tale om et tilbageslag i nogens interesser (Feinberg, 1987, s. 215). Se evt. *Answering for Crime* (Duff, 2007, s. 128-129) eller *The Wrongness of Rape* (Gardner & Shute, 2000) for yderligere herom.

³⁷ Her kan såkaldt *upskirting* fremhæves, som dækker over, at der tages billeder op under f.eks. en kvindes nederdel – noget der ses, når kvinder bevæger sig i menneskemængder og på offentlig transport (Safeline, s.d.).

decideret *hijacking* af en kvindes krop og kønsperformance, som det tidligere er fremsat, hvor hun kan fremstilles på måder, hun aldrig reel har ageret.

Der er tale om et ultimativt kontroltab af en performance, som kvinder, jf. Bartkys pointer om selvovervågning, i forvejen trænes til konstant at holde i et stramt og disciplineret greb. Johanne Schmidt-Nielsen kan læses som at give udtryk for netop en sådan anke i sit Facebook-opslag: “Det er billeder af mig, der fremstår ganske intime, men som jeg ikke har haft indflydelse på eller har haft mulighed for at stoppe” (Schmidt-Nielsen, 2023). Det kan selvfølgelig ikke ses som rimeligt at sige, at Schmidt-Nielsen havde ‘haft indflydelse på’, om nogen f.eks. havde taget et billede af hende afklædt, gennem hendes vindue, blot fordi hun *faktisk var* afklædt bag vinduet – at et sådant billede dermed ville fremvise en ‘virkelig’ situation og være mindre krænkende. Det man kan pointere – uagtet den uomtvistelige urimelighed af dette – er, at det i praksis er den grad af kontrol, som kvinder kan *føle*, at de har: Om man har husket at rulle gardinerne for, når man går i seng, eller om man har taget undershorts under sin nederdel, inden man går ud af huset³⁸. Med risikoen for fremstilling af deepfakepornografi er en sådan illusion om ‘kontrol’ borte. Eksisterer der et billede af dig tilgængeligt for offentligheden, er du et muligt offer.

Det må antages at fællesskabet ikke kan tolerere, at kvinder f.eks. ikke kan tage offentlig transport uden risiko for at blive fotograferet på en seksuel måde. I så fald må man også antage, at fællesskabet ikke kan tolerere, at kvinder ikke kan begå sig i det offentlige, online rum uden at risikere, ved hjælp af kunstig intelligens, at blive manipuleret ind i et intimt billede – i hvert fald såfremt man godtager, at en del af det at deltage på lige fod i fællesskabet også er at kunne begå sig online, på tryk vis, jf. hvordan dette fremstilles i caseafsnittet (Plan International, 2023, s. 8; United Nations, 1948; Reglitz, 2019, s. 320). Selv hvis man ikke skulle godtage dette, kan det påpeges, at deepfakepornografi i virkeligheden ikke kun er en risiko ved at begå sig online, da man også kan forestille sig, at nogen blot kan tage et billede af en persons ansigt eller krop – og herefter danne et pornografisk billede ud fra dette. I øvrigt lever vi i en tid, hvor man næppe kan undgå at

³⁸ Også en sådan adfærd må ses som en internalisering af at patriarkalsk blik, der stiller urimelige krav. Se evt. den tidligere analyse af sagen om Javellana i afsnit 3.1.4 og hendes regulering af sin påklædning.

blive opfanget på diverse overvågningskameraer, og hvor man potentielt vil blive fotograferet uden ens vidende eller i professionelt øjemed.

Dette speciale vil mene, at der er tale om en mangel på *consideration* – jf. Kolodnys definition (Kolodny, 2023, s. 109-111; Kolodny, 2014b, s. 297) – hvor en person positionerer en anden som sin underordnede, også når der ‘kun’ er tale om produktion af deepfakepornografi. Duff beskriver, hvordan ikke kun krænkelser, der direkte skader nogen, men også krænkelser, der f.eks. underkender den respekt, som vi – der er fælles medlemmer af et samfund – skylder hinanden, kan forstås som *public wrongs*, der passende kan besvares med kriminalisering (Duff, 2014, s. 232). Ikke at have samtykke til at fremstille materiale af en medborger i en seksuel situation og alligevel gøre det, kan ses som grundlæggende respektløst. Selve produktionen af deepfakepornografi kan altså siges at udgøre en mangel på hensyn, som ellers bør være til stede mellem moralsk ligestillede, hvilket placerer offeret i en underordnet position, uagtet om offeret selv ved, at de er blevet det. Dette kan, som dette speciale fremstiller dette, forstås som at konstituere en *public wrong*.

Herudover kan man sige, at blot videnen om, at man (særligt som kvinde) risikerer at blive udsat for en sådan krænkelse, kan tage sig ud som en følelse af en overhængende trussel, man må forsøge at afværge eller konstant være opmærksom på, hvilket kan ses som en urimelig byrde, der positionerer kvinder på en måde, hvor de ikke på lige vis kan være forsikrede om, at de kan begå sig frit uden konsekvenser. Således er kvinder presset ud i potentielt slet ikke at tillade, at andre kan have adgang til et billede af dem i et forsøg på at have en basal ‘kontrol’ over deres fremtoning – noget der f.eks. kan ses, når hvordan sydkoreanske kvinder beskriver, at de ikke uploader billeder på sociale medier (Lim & Ng, 2024). Her kan man med fordel kort igen henvise til, hvordan dette speciale allerede har fremstillet væsentlige pointer om kvinders selvovervågning, sådan som Bartky definerer dette begreb (Bartky, 1990, s. 72).

Det at staten kommunikerer et passende svar, når nogen bliver offer for en *public wrong*, kan forsikre offeret om, at de *er* blevet krænket – ligesom de kan vide sig sikre på, at fællesskabet har et værdisæt, der ikke tillader den slags krænkelse (Duff, 2001, s. 114).

Omend dette ikke nødvendigvis kan beskytte kvinden fra at blive udsat for krænkelsen i første omgang, kan det i det mindste forsikre hende om, at staten ikke hverken tolererer eller billiger den, og at hun er en del af et fællesskab, der også forstår krænkelsen som deres problem. Man kan påpege, at *ingen* kommunikation også er en kommunikation, og såfremt staten ikke kommunikerer en fordømmelse af produktion af deepfakepornografi, kan dette ses som en tolerance heraf. Et åbent spørgsmål kan få lov at afrunde denne pointe: Skal kvinder sidde i møder eller klasselokaler og ikke være sikre på, om fællesskabet faktisk fordømmer det, hvis en anden i rummet, uden deres samtykke, fremstiller seksuelt materiale af dem?

Man kan spørge, om det er nødvendigt med kriminalisering. Kan staten ikke kommunikere på anden vis? Man kunne tænke sig, at staten i stedet kom med en art pressemeddelelse. Når der fremsættes, at kriminalisering må være et passende svar, er det fordi, det udgør en måde at markere en vedvarende og definitiv fordømmelse af en *public wrong*, som staten skylder især (men ikke kun) ofrene herfor (Duff, 2001, s. 114). Der må være en tydelig kommunikation om, at produktion af deepfakepornografi strider mod det konstituerende værdisæt – direkte til både den krænkede part, den krænkende part og resten af fællesskabet. Baseret på de fremsatte argumenter, er det meningsfyldt, at staten kommunikerer med en sådan tyngde om både deling og fremstilling af deepfakepornografi.

3.4 Straf og deepfakepornografi

Dette afsnit vil nu berøre statens mulighed for på passende vis at straffe både produktion (såfremt det kriminaliseres) og deling af deepfakepornografi. Der vil blive kastet et kritisk blik på forholdet om privat påtale i forbindelse med deepfakepornografiske krænkelser. Derudover vil strafftyper blive drøftet – såvel som muligheden for at anvende den strafskærpende omstændighed § 81 nr. 6 i sager, hvor der beviseligt er et kønsrelateret motiv.

3.4.1 Justitsministeriets forslag

Som allerede beskrevet er Justitsministeriet aktuelt i færd med at forsøge at kriminalisere fremstilling af deepfakepornografi samt understrege, at identitetstyveri, som involverer deling af 'seksuelt materiale' er ulovligt (Justitsministeriet, 2025, s. 8-10). På sin vis matcher dette, hvad specialet her vil mene, at staten bør gøre, omend vejen frem til denne konklusion har involveret overvejelser, der ikke fremgår af Justitsministeriets lovforslag.

Det kan opridses, at der er blevet argumenteret for, at både fremstilling og deling af deepfakepornografi udgør *public wrongs*, hvilket lægger op til at kriminalisere og straffe både produktion og deling af deepfakepornografisk materiale – i hvert fald jf. Duffs teoretiske ståsted (Duff, 2014, s. 229-230; Duff, 2001, s. 61, 63). Ved at kriminalisere og straffe disse krænkelser, kommunikerer staten tydeligt omkring, at en borger krænker fællesskabets konstituerende værdisæt, hvis de handler på en sådan måde. Dette er, ifølge Duff, at tage den, der forbryder sig mod værdisættet seriøst som del af fællesskabet – i kraft af, at denne inviteres til at angre, reformere sig og genforene sig med fællesskabet. Det er også at tage offeret seriøst i og med, at de forsikres om, at de *er* blevet krænket (Duff, 2001, s. 80, 108-109, 114). Ligeledes kommunikerer der med og til det resterende samfund, som også er blevet krænket, ved at der er begået en *public wrong*, som også vedrører dem (Duff, 2001, s. 79-80).

Selvom dette speciale derfor erklærer sig enig i den retning, som Justitsministeriet tager, er der en række andre forhold ved den aktuelle lovgivning, som man passende kan tage op, når det alligevel overvejes, hvad der kan konstituere et passende svar på en deepfakepornografisk krænkelse.

3.4.2 Privat påtale

Deling af deepfakepornografi dømmes aktuelt under straffelovens del om freds- og æreskrænkelser (Justitsministeriet, 2025, s. 8-9). Såfremt fremstilling af deepfakepornografi kriminaliseres ud fra Justitsministerets forslag, vil dette også høre under disse paragraffer. Paragrafferne er undergivet privat påtale, hvilket vil sige, at et givent offer i første omgang kan anlægge en privat straffesag, medmindre offeret ved f.eks. at rette anmeldelse til politiet selv anmoder om offentlig påtale – hvad der kaldes betinget offentlig påtale (Justitsministeriet, 2025, s. 9-10). Hermed er det kun på offerets begæring, at den offentlige anklagemyndighed varetager retsforfølgelsen.

Duff beskriver, hvordan det er en bærende del af det, at noget markeres som kriminelt – i kraft af, at en kriminel handling er en *public wrong* – at det ikke kun er offeret men fællesskabet, som krænkes af den moralsk forkastelige adfærd (Duff, 2001, s. 61, 63). Når den danske stat i disse tilfælde lader det være op til offeret at bære ansvaret for, hvorvidt der skal retsforfølges, kan man overveje, at der ikke på passende vis bliver kommunikeret til forbryderen, at de har forbrudt sig mod hele deres fællesskabs moralske, konstituerende værdier. Samtidig kommunikerer staten ikke på samme måde som i en offentlig straffesag en forsikring til offeret. Uagtet at offeret i praksis kan anmelde til politiet og dermed anmode om offentlig retsforfølgelse, kan man overveje, at der i selve det faktum, at kriminaliteten i første omgang er undergivet privat påtale, ligger en mangelfuld kommunikation fra staten.

Det er ikke åbenlyst, hvorfor freds- og æreskrænkelser er undergivet privat påtale. Oluf Krabbe – som i en årrække var del af den straffelovskommission, der bidrog til grundlaget for den nye straffelov i 1930 – udtalte i 1935, at de krænkelser, som var undergivet privat påtale, herunder freds- og æreskrænkelser, var sammenbundet af tre ‘momenter’:

“For det første at Krænkelsen er et Angreb paa den angrebnes individuelle Retssfære uden samtidig at indeholde et Angreb paa nogen selvstændig Samfundsinteresse, for det andet at Straffen kun undtagelsesvis overstiger Hæfte og i Almindelighed kun er Bøder, og for det tredje at Forseelsen er af den Art, at Gerningsmanden saa at sige frembyder sig af sig selv, der behøves ingen

politimæssig Undersøgelse for at komme paa Sporet efter Gerningsmanden, man ved normalt paa Forhaand hvem det er.” (Det Norske Styre, 1935, s. 189)

Gorm Toftegaard Nielsen har i *Straffesagens gang* (2011) kommenteret, at den private påtaleret ved freds- og æreskrænkelser kan ses som udtryk for, at overtrædelserne ikke er alvorlige nok til, at staten ønsker at påtage sig retsforfølgelsen (Nielsen, 2011). Ingen af disse begrundelser fremstår tilfredsstillende ud fra specialets fremstilling af både produktion og deling af deepfakepornografi som *public wrongs*. At der ikke skulle være tale om nogen selvstændig samfundsinteresse kan anfægtes ud fra de forrige afsnits fremstilling af, hvordan deepfakepornografiske krænkelser overskrider samfundets konstituerende værdier om bl.a. tillid og kønsligestilling. At forseelsen ikke er alvorlig nok til, at staten ønsker at påtage sig retsforfølgelsen, kan efterlade en undrende overfor, hvorfor den så i første omgang er markeret i Straffeloven, og hvorfor dette er en god grund til, at et offer lades alene om at retsforfølge en forbrydelse, som reelt set også vedrører fællesskabet. Den sidste af Krabbes ‘momenter’ omhandlende, at gerningsmanden oftest frembyder sig selv, gør sig ikke gældende i forbindelse med deepfakepornografi.

Når denne type kommentarer historisk knytter sig til, at freds- og æreskrænkelser er undergivet privat påtale, kan man argumentere for, at kommunikationen fra staten ikke i tilstrækkelig grad er, at et offer for en deepfakepornografisk krænkelse ikke står alene i at være blevet krænket. Dette speciale har foreslået, at det også er fællesskabet som krænkes. Ved at overlade retsforfølgelsen til den forurettede, medmindre den forurettede selv anmoder om andet, risikerer staten at efterlade en tvivl om, hvorvidt krænkelsen i det hele taget opfattes som et kollektivt anliggende – hvilket kan siges at svække det moralske budskab, der burde kommunikeres på vegne af fællesskabet til både offer, gerningsmand og borgere. Med forbehold for, at der kan være aspekter i relation til privat påtale, som ikke er blevet udforsket, er det svært at finde grund til, at krænkelser omhandlende fremstilling og deling af deepfakepornografi ikke undergives offentlig påtale.

3.4.3 Straftyper

I forlængelse af forhenstående afsnit kan det påpeges, at den typiske straf for deling af deepfakepornografi aktuelt er bødestraf, medmindre der er tale om særligt grove tilfælde,

som kan give anledning til fængselsstraf (Justitsministeriet, 2025, s. 8-9). Ud fra Duffs kommunikative teori kan man kritisere dette for ikke symbolsk at svare til forbrydelsen, der er blevet begået – udover måske i tilfælde, hvor den kriminelle samtidig har haft økonomisk vinding ved deling af deepfakepornografi. Dette speciale vil ikke forsøge at sige, hvad den rette strafform med sikkerhed er, som kan stå på mål med produktion eller deling af deepfakes, men det kan pointeres, at det ikke er overbevisende, at en bødestraf på rette vis lægger op til anger i forbryderen. Ideelt set skal straffen, ifølge Duff, kommunikere en fordømmelse til forbryderen, der igangsætter en relevant anger, selv-reformation og til sidst genforening med fællesskabet – hvorfor straffen skal konstituere en passende undskyldning, der står proportionalt og symbolsk på mål med forbrydelsen (Duff, 2001, s. 108-109, 145). Det fremstår ikke åbenlyst, at en bødestraf gør dette.

Man kan argumentere for, at en økonomisk kompensation³⁹ for en krænkelse, der består i, uden samtykke, at producere og/eller dele materiale, hvor man udstiller en given person – ofte en kvinde – i en intim situation, kan forstås som en ringe undskyldning i en kulturel kontekst, hvor kvinders seksualitet i forvejen på mange måder kommodificeres og behandles som noget, nogen er berettigede til, jf. f.eks. Mannes fremstilling af, hvordan kvinder forventes at give et feminint-kodet gode som seksuel tilfredsstillelse (Manne, 2019, s. 106-107). Duff beskriver straf som noget, der kan forstås som en sekulær bodsgang. Man kan overveje, at en bødestraf i en kontekst, hvor det ikke er den relevante undskyldning, kan anskues som blot at købe aflad – at købe sig fri fremfor at undskylde på passende vis.

I relation til gældende praksis er fængselsstraf aktuelt også en mulighed ved deling af deepfakepornografi (Justitsministeriet, 2025, s. 8-9). Duff beskriver, hvordan fængselsstraf kan fungere som noget, der udgør en passende undskyldning for en handling, der har været tilpas i strid med fællesskabets konstituerende, moralske værdier (Duff, 2001, s. 149). Det kan ikke udelukkes, at en grov krænkelse omhandlende deepfakes kan være noget, der

³⁹ Selvom Justitsministeriet og Straffeloven omtaler det som bødestraf (Justitsministeriet, 2025, s. 8-9; Straffeloven, 2024, § 264, § 267), er der reelt tale om, at deepfakepornografiske krænkelser kan føre til, at den dømte må betale tortgodtgørelse til offeret jf. § 26 i Erstatningsansvarsloven (Erstatningsansvarsloven, 2018, § 26; Lov om ændring af lov om erstatningsansvar, 2022). Det at sagerne kan føres som private straffesager, betyder også, at offeret kan indgå forlig. Hermed kan penge gå direkte til offeret.

bedst undskyldes for gennem en fængselsstraf. Duff påpeger, at fængselsstraf kan ses som et relevant svar, når det må kommunikeres til forbryderen, at han ikke blot har overskredet men direkte brudt med fællesskabets værdisæt. Her kommunikeres, at han for en stund må 'fjernes' fra fællesskabet for igen at kunne genforenes med dem (Duff, 2001, s. 149). Det er blevet påpeget, at deepfakepornografi kan bidrage til, at kvinder ikke føler sig tilpas ved at bevæge sig i det offentlige rum – et rum der til dels også findes online. Ud fra dette er det ikke utænkeligt, at det i nogle tilfælde kan være relevant, at der kommunikeres til forbryderen, at han i det mindste midlertidigt må trække sig fra det offentlige rum, for at hans medborgere kan føle sig trygge i det. Dette kan en fængselsstraf symbolsk gøre.

Det er dog også værd at overveje, at der er andre strafformer, der på et symbolsk plan kunne være instruktive for forbrydere, der har begået deepfakepornografiske krænkelser. Duff selv er forholdsvis optaget af, at samfundstjeneste kan se ud på mange måder (Duff, 2001, s. 104-105), hvilket betyder, at det i en eller anden form sikkert kunne være meningsfuldt, baseret på konteksten af den givne krænkelse. Man kunne også overveje muligheden for at idømme forbrydere obligatoriske kurser om ting som eksempelvis samtykke. En pointe er her, at noget af casematerialet peger på, at en andel af dem, der fremstiller og deler deepfakepornografi, er relativt unge mænd og endda teenagere – i denne kontekst må en 'undervisning' om fællesskabets normer, ses som noget, der kan være relevant. For Duff er det vigtigt, at straffypen faktisk på en eller anden måde konfronterer forbryderen med den moralsk forkerte adfærd, inviterer ham til at gentænke den og reformere sig selv, således at han kan genforenes med fællesskabet (Duff, 2001, s. 103).

3.4.4 Anvendelse af § 81, nr. 6

En mulighed, der ikke i aktuel retspraksis lader til at blive anvendt i forbindelse med krænkelser omhandlende deepfakepornografi, er appliceringen af § 81, nr. 6. Specifikt angiver § 81, nr. 6, det som en strafskærpende omstændighed, at gerningen er begået delvist eller helt på baggrund af offerets "etniske oprindelse, tro, handicap, seksuelle orientering, kønsidentitet, kønsudtryk, kønskarakteristika eller lignende" (Straffeloven, 2024). Af Anklagemyndighedens seneste praksisoversigt over domme, hvor en straf er blevet skærpet med § 81 nr. 6, er der ikke noget at finde, der har med hverken § 264 e eller

§ 267 at gøre (Rigsadvokaten, 2025) – altså paragrafferne, som deling af deepfakepornografi dømmes under. Justitsministeriets lovforslag nævner en række strafskærpende omstændigheder, der fremadrettet kan anvendes i tilfælde af deling af deepfakepornografi, men § 81, nr. 6, er ikke en af disse (Justitsministeriet, 2025, s. 19).

Specialet har lagt vægt på, at det ofte er kvinder som ufrivilligt bliver gjort til hovedroller i deepfakepornografi. Gennem inddragelse af casematerialet, har særligt første del af denne analyse forsøgt at fremstille, at deepfakepornografi kan positionere kvinder som socialt underordnede: at det i nogle tilfælde kan anskues som en form for misogyn afstraffelse af kvinder, jf. Mannes brug af misogyni (Manne, 2019, s. 33). I tilfælde af, at en sådan misogyni kan ses i bevisførelsen, kan man overveje, om det er relevant at applicere § 81, nr. 6. Det er, som det fremgår af caseafsnittet, ikke utænkeligt, at man kan møde sager, hvor deepfakepornografi er annoteret med misogyne kommentarer, der direkte peger på, at offerets køn har spillet en rolle i valget af offer – se blot sager som Sabrina Javellanas (Kraft, 2024). Ligeledes kan arten af deepfakematerialet evt. pege på, at der har været en intention om at underordne kvinder specifikt. I caseafsnittet er Andrew Haylers deepfakepornografiske fremstillinger af 26 forskellige kvinder i diverse submissive positioner – med tilhørende kommentarer om voldtægtsfantasier – f.eks. henvist til (Cornish, 2024a; Cornish, 2024b; Turnbull, 2025). Det må påpeges, at det, jf. ordlyden i § 81, nr. 6, er tilstrækkeligt, at gerningen *delvist* er begået på baggrund af offerets køn, og dermed behøver det ikke at være eneste baggrund for handlingen.

En fordel ved at anvende § 81, nr. 6, som stemmer overens med Duffs kommunikative teori, er, at staten på relevant vis herigennem kan kommunikere en fordømmelse af ikke blot den grundlæggende mangel på hensyn og respekt, som en deepfakepornografisk krænkelse indebærer, uagtet offerets identitet, men også en fordømmelse af den kønnede underordning, som en given krænkelse kan indeholde, når det rent faktisk gør sig gældende, at offerets køn har spillet en rolle i krænkelsen.

Dette speciale vil, på baggrund af den samlede analyse og diskussion, mene, at staten med rette bør kommunikere en fordømmelse af *også* selve den kønsrelaterede underordning, der kan ligge i at blive offer for deepfakepornografi, hvis det kan bevises, at offerets køn har

været en udslagsgivende faktor. Såfremt staten ikke gør dette, kommunikeres det ej heller til forbryderen, at dette er en yderligere moralsk krænkende del af hans forbrydelse, der strider mod fællesskabets værdisæt. Det indikeres i så fald ikke overfor forbryderen, at han også på denne front har overskredet fællesskabets konstituerende værdier, og at han må angre dette. Ligeledes kommunikerer staten ikke til de krænkede parter, altså offeret og fællesskabet, at det faktisk ér en del af det fælles, moralske værdisæt, at ingen bør krænkes delvist eller helt på baggrund af deres køn. I et land som Danmark, hvor kønsligestilling bl.a. i Danmarkskanonen er markeret som en af vores konstituerende værdier (Regeringen, 2016), må man formode, at der er en interesse i, at der kommunikeres herom. Såfremt staten ingenting kommunikerer og på dette punkt forholder sig tavs, kan man påpege, at dette *også* en form for kommunikation, som kan efterlade både ofre og fællesskab usikre på, om en sådan værdi faktisk gør sig gældende.

Konklusion

Dette speciale har forsøgt at besvare, hvorvidt staten bør kriminalisere og straffe både fremstilling og deling af deepfakepornografi.

Udvalgt feministisk teori har bidraget til en forståelse af måder, hvorpå subordination af kvinder kan foregå (Manne, 2019; Bartky, 1990; Butler, 2006). Herigennem har det været muligt at pege på, at fremstilling og deling af deepfakepornografi kan placere kvinder i en underordnet position på flere plan. Der er, under inddragelse af Mannes forståelse af misogyni (Manne, 2019, s. 33, 78) bl.a. blevet argumenteret for, at produktion og deling af deepfakepornografisk materiale kan fungere som misogyn afstraffelse af kvinder, som ikke handler i overensstemmelse med patriarkalske forventninger. Herudover er der, jf. Bartkys tanker om skam og selvovervågning (Bartky, 1990, s. 72, 77, 97), blevet argumenteret for, at det at blive billedmanipuleret ind i en pornografisk situation ved hjælp af AI – eller den blotte risiko for at blive det – kan risikere at forstærke selvovervågning og skam i kvinder. Det er blevet overvejet, at produktion og deling af deepfakepornografi, kan konstituere en form for kapring af kvinders kønsperformance, som kan mindske deres mulighed for at performe køn på egne præmisser (Butler, 2006, s. 191).

Det er blevet fremstillet, at deling og produktion af deepfakepornografi konstituerer *public wrongs*, hvilket, ifølge Duff, giver grund til, at man bør kriminalisere og straffe sådan adfærd (Duff, 2001, s. 61, 63, 114). Kolodny argumenterer for, at demokrati kan retfærdiggøres som en konstituerende del af et samfund, hvor mennesker relaterer til hinanden som socialt lige (Kolodny, 2014b, s. 317). Dette speciale har påpeget, at et samfund, der bekymrer sig om demokrati af hensyn til et ideal om social lighed, generelt må bekymre sig om social lighed. Det er blevet fremhævet, at såfremt fremstilling og deling af deepfakepornografi stiller nogen i en subordineret position og opretholder stathierarki mellem mænd og kvinder – hvilket det er blevet fremlagt, at der er plausibel grund til at tro, at det gør – så bør et sådant samfund, der vægter social lighed, også bekymre sig om dette. Det er yderligere blevet fremhævet, at en stat som Danmark, der identificerer sig gennem værdier som *tillid* og *kønsligestilling* (Regeringen, 2016) må anse det som en *public wrong*, når sådanne værdier overskrides. Der er blevet argumenteret for,

at både produktion og deling af deepfakepornografi udgør måder, hvorpå de nævnte værdier overskrides.

Dette speciale har fundet, at staten, jf. ovenstående, *bør kriminalisere og straffe både fremstilling og deling af deepfakepornografi*. Det er blevet fremhævet, at det kan ses som statens ansvar tydeligt at kommunikere til både den krænkende part, den krænkede part såvel som det omkringliggende samfund, at staten fordømmer sådan adfærd.

Der er blevet sået tvivl om, hvorvidt retspraksis aktuelt lever op til, at der i tilstrækkelig grad kommunikeres en forsikring til ofre for deepfakepornografiske krænkelse. Særligt er der blevet kastet et kort, kritisk blik på, at freds- og æreskrænkelser er underlagt privat påtale. De aktuelt anvendte strafformer er kort blevet diskuteret med henblik på, hvad der kommunikeres med disse.

Herudover er der blevet peget på, at staten også kan siges at have et ansvar for at fordømme det særligt kønnede aspekt af en given krænkelse, når det er relevant. I relation hertil er der blevet lagt vægt på muligheden for at anvende den strafskærpende § 81, nr. 6, hvis det er beviseligt, at offerets køn har spillet en rolle i forbindelse med fremstilling eller deling af deepfakepornografi. Det har ikke været muligt at finde eksempler på, at § 81, nr. 6, aktuelt anvendes på denne måde, hvilket fremstår som en forpasset mulighed for staten, såfremt staten ønsker at kommunikere ikke kun en fordømmelse af den grundlæggende mangel på hensyn og respekt, som en deepfakepornografisk krænkelse udgør, men også en yderligere fordømmelse, når kvinder i kraft af deres køn udsættes for en deepfakepornografisk krænkelse.

Litteraturliste

- Ajder, H., Patrini, G., Cavalli, F., & Cullen, L. (2019, Sep.). *The State of Deepfakes: Landscape, Threats, and Impact*. Deeptrace.
https://regmedia.co.uk/2019/10/08/deepfake_report.pdf
- Akhtar, M. (2024, 18. Sep.). Stigning i digitale krænkelse : Behov for stærkere beskyttelse mod manipuleret seksuelt materiale. *Institut for Menneskerettigheder*.
<https://menneskeret.dk/nyheder/stigning-digitale-kraenkelser-behov-staerkere-beskyttelse-manipuleret-seksuelt-materiale>
- Anderson, E. S. (1999). What Is the Point of Equality? *Ethics*, 109(2), 287–337.
<https://doi.org/10.1086/233897>
- Bach, A. H., Baltsen, L. B., & Snedker, V. S. (2023, 24. Jun.). 'Kraftige straffe' har ikke stoppet delingen: Falske nøgenbilleder af danske kvinder bliver stadig delt og byttet. DR. <https://www.dr.dk/nyheder/indland/kraftige-straffe-har-ikke-stoppet-delingen-falske-noegenbilleder-af-danske-kvinder>
- Bartky, S. L. (1990). *Femininity and Domination : Studies in the Phenomenology of Oppression*. Routledge.
- Bekendtgørelse af lov om erstatningsansvar [Erstatningsansvarsloven], LBK nr 1070 af 24/08/2018 (2018). *Retsinformation*.
<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/1070#P26>
- Bekendtgørelse af straffeloven [Straffeloven], LBK nr 1145 af 05/11/2024 (2024). *Retsinformation*. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/1145>
- Bengio, Y., Mindermann, S., Privitera, D., Besiroglu, T., Bommasani, R., Casper, S., Choi, Y., Fox, P., Garfinkel, B., Goldfarb, D., Heidari, H., Ho, A., Kapoor, S., Khalatbari, L., Longpre, S., Manning, S., Mavroudis, V., Mazeika, M., Michael, J., ... Zeng, Y. (2025, Jan.). *International AI Safety Report: The International Scientific Report on the Safety of Advanced AI*. Crown.
https://assets.publishing.service.gov.uk/media/679a0c48a77d250007d313ee/International_AI_Safety_Report_2025_accessible_f.pdf
- Bonke, J., Christensen, A. E. W. (2018). *Hvordan bruger danskerne tiden?*. Rockwool Fondens Forskningsenhed. <https://rockwoolfonden.s3.eu-central->

1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2022/07/Hvordan-bruger-danskerne-tiden.pdf?download=true

- Butler, J. (2006). *Gender Trouble: Feminism and The Subversion of Identity*. Routledge Classics. (Originalt værk publiceret i 1990)
- Cooper, A. (2024, 15. Dec.). Schools face a new threat: ‘nudify’ sites that use AI to create realistic, revealing images of classmates. *CBS News*.
<https://www.cbsnews.com/news/schools-face-new-threat-nudify-sites-use-ai-create-realistic-revealing-images-60-minutes-transcript/>
- Cornish, R. (2024a, 21. Jun.). Sydney bartender Andrew Hayler jailed after sharing digitally altered images of women on porn site. *ABC News*.
<https://www.abc.net.au/news/2024-06-21/nsw-bartender-jailed-sharing-fake-images-women-on-porn-site/104005942>
- Cornish, R. (2024b, 13. Okt.). Hannah found deepfake porn of herself online. But the most disturbing revelation was still to come. *ABC News*.
<https://www.abc.net.au/news/2024-10-14/hannah-grundy-reveals-the-ultimate-betrayal-after-photos/104404784>
- Danmarks Statistik (2024). *STRAF44: Strafferetslige afgørelser efter område, overtrædelsens art, afgørelsestype, alder og køn*. Danmarks Statistik.
<https://statistikbanken.dk/straf44>
- Davies-Jones, A., Ministry of Justice (2025, 27. Jan). *Government crackdown on explicit deepfakes* [Pressemeddelelse]. GOV.UK.
<https://www.gov.uk/government/news/government-crackdown-on-explicit-deepfakes>
- Det Norske Styre. (1935). *Forhandlinger på det Sekstende Nordiske Juristmøde*. Fabritius & Sønners Bogtrykkeri. https://jura.ku.dk/jurabog/pdf/nordiske-juristmoeder/Den_Sekstende_Nordiske_Juristmoede_1934.pdf
- Digitalt Ansvar (2024, Apr.). Fremstilling af manipuleret seksuelt materiale uden samtykke skal være ulovligt i Danmark. *Digitalt Ansvar*.
<https://www.digitaltansvar.dk/aktuelt/fremstilling-af-manipuleret-seksuelt-materiale-uden-samtykke-skal-vaere-ulovligt-i-danmark>
- Duff, R. A. (2007). *Answering for Crime : Responsibility and Liability in the Criminal Law*. Hart Publishing.

- Duff, R. A. (2019). Criminal Law, Civil Order and Public Wrongs. *Law, Ethics and Philosophy*, 7, 233–270. <https://doi.org/10.31009/LEAP.2019.V7.14>
- Duff, R. A. (2001). *Punishment, Communication and Community*. Oxford University Press.
- Duff, R. A. (2014). Towards a Modest Legal Moralism. *Criminal Law and Philosophy*. 8: 217–235. <https://doi.org/10.1007/s11572-012-9191-8>
- Feinberg, J. (1965, Jul.). The Expressive Function of Punishment. *The Monist*, 49(3), 397–423. <https://doi.org/10.5840/monist196549326>
- Feinberg, J. (1987). *The Moral Limits of The Criminal Law, Vol 1 : Harm to Others*. Oxford University Press.
- Foucault, M. (2020). *Discipline and Punish : The Birth of The Prison* (A. Sheridan, Trans.). Penguin Classics. (Originalt værk publiceret i 1975)
- Fricker, M. (2007). *Epistemic Injustice : Power and the Ethics of Knowing*. Oxford University Press.
- Gardner, J. & Shute, S., 2000. The Wrongness of Rape. I J. Horder (ed.), *Oxford Essays in Jurisprudence, Fourth Series*. Oxford: Clarendon Press.
- Grossman, S. (2019, 10. Jan.). The insidious sexism of 'resting bitch face'. *The Week*. <https://theweek.com/articles/815496/insidious-sexism-resting-bitch-face>
- Hansen, S. S. (2023, 28. Aug.). Erhvervsforsker: De sociale medier har endeligt overtaget vores demokrati. *Altinget*. <https://www.altinget.dk/digital/artikel/erhvervsforsker-de-sociale-medier-har-enderligt-overtaget-vores-demokrati>
- Henry, N., & Beard, G. (2024). Image-Based Sexual Abuse Perpetration: A Scoping Review. *Trauma, Violence & Abuse*, 25(5), 3981–3998. <https://doi.org/10.1177/15248380241266137>
- Herskind, I. (2024, 30. Maj.). Organisation kommer med hård kritik, efter Google-chef gav interview til 'Go' Aften Live' om porno. *Politiken*. <https://politiken.dk/kultur/art9917752/Organisation-kommer-med-h%C3%A5rd-kritik-efter-Google-chef-gav-interview-til-Go-Aften-Live-om-porno>

- Holck, L. (2022, 9. Mar.). DEBAT: Demokratiet lider, når kvinder flygter fra den offentlige debat. *Institut for Menneskerettigheder*.
<https://menneskeret.dk/nyheder/debat-demokratiet-lider-naar-kvinder-flygter-offentlige-debat>
- Holck, L. (2023, 18. Apr.). Tre ud af fire folketingskandidater oplever chikane og trusler. *Institut for Menneskerettigheder*. <https://menneskeret.dk/nyheder/tre-fire-folketingskandidater-oplever-chikane-trusler>
- Justitsministeriet (2025, 28. Mar.). *L 184 Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om Offerfonden (Styrket indsats mod seksuelt krænkende materiale m.v.)*. Folketingstidende.
https://www.folketingstidende.dk/samling/20241/lovforslag/L184/20241_L184_som_fremsat.pdf
- Kraft, C. (2024, 31. Jul.). Trolls Used Her Face to Make Fake Porn. There Was Nothing She Could Do. *The New York Times Magazine*.
<https://www.nytimes.com/2024/07/31/magazine/sabrina-javellana-florida-politics-ai-porn.html?smid=url-share>
- Kim, H. (2024, 6. Nov.). South Korea fights deepfake porn with tougher punishment and regulation. *AP*. <https://apnews.com/article/south-korea-deepfake-porn-women-409516f159827770913ddf8d39f84cfd>
- Kolodny, N. (2023). *The Pecking Order: Social Hierarchy As a Philosophical Problem*. Harvard University Press. <https://doi.org/10.4159/9780674292819>
- Kolodny, N. (2014a). Rule Over None I: What Justifies Democracy? *Philosophy & Public Affairs*, 42(3), 195–229. <https://doi.org/10.1111/papa.12035>
- Kolodny, N. (2014b). Rule Over None II: Social Equality and the Justification of Democracy. *Philosophy & Public Affairs*, 42(4), 287–336.
<https://doi.org/10.1111/papa.12037>
- Lattouf, A. (2016, 31. Mar.). Manspreading debate: Is the controversial male stance attractive? *ABC News*. <https://www.abc.net.au/news/2016-03-31/manspreading-debate-study-shows-stance-attractive/7285024>
- Li, E.R., Schultz, B., & Jankowicz, N. (2024, 11. Dec.). *Deepfake Pornography Goes to Washington: Measuring the Prevalence of AI-Generated Non-Consensual Intimate Imagery Targeting Congress*. American Sunlight Project.

- <https://static1.squarespace.com/static/6612cbdfd9a9ce56ef931004/t/67586997eaec5c6ae3bb5e24/1733847451191/ASP+DFP+Report.pdf>
- Lim, Y. S., & Ng, D. (2024, 27. Sep.). 'Afraid of social media': South Korea women remove pictures, videos amid deepfake porn crisis. *CNA*.
<https://www.channelnewsasia.com/east-asia/south-korea-criminalise-deepfake-porn-protests-4642616>
- Lov om ændring af lov om erstatningsansvar, LOV nr 894 af 21/06/2022 (2022).
Retsinformation. <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2022/894>
- Manne, K. (2019). *Down Girl : The Logic of Misogyny*. Penguin Books.
- Moore, M. (1997). *Placing Blame : A Theory of the Criminal Law*. Oxford University Press.
- Morris, H. (1968, 1. Okt.). Persons and Punishment. *The Monist*, 52(4), 475–501.
<https://doi.org/10.5840/monist196852436>
- Nielsen, G. T. (2011). *Straffesagens gang* (5. udg.). Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Ofcom (2024a, 23. Jul). *A deep dive into deepfakes that demean, defraud and disinform*. Ofcom. <https://www.ofcom.org.uk/online-safety/illegal-and-harmful-content/deepfakes-demean-defraud-disinform>
- Ofcom (2024b, 23. Jul). *Deepfake Defences: Mitigating the Harms of Deceptive Deepfakes*. Ofcom.
<https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/consultations/discussion-papers/deepfake-defences/deepfake-defences.pdf?v=370754>
- O'Neil, L. (2024, 8. Apr.). Fake photos, real harm: AOC and the fight against AI porn. *Rolling Stone*. <https://www.rollingstone.com/culture/culture-features/aoc-deepfake-ai-porn-personal-experience-defiance-act-1234998491/>
- Park, K., Ging, D., Murphy, S., & McGrath, S. (2023, Mar.). *The impact of the use of social media on women and girls*. European Parliament, Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs.
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/743341/IPOL_STU\(2023\)743341_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/743341/IPOL_STU(2023)743341_EN.pdf)
- Plan International (2023). *State of The World's Girls 2020: Free to Be Online?*. Plan International. <https://plan-international.org/uploads/2023/06/SOTWGR2020-CommsReport-edition2023-EN.pdf>

- Regeringen (2016, 12. Dec.). Her er Danmarkskanonen. *Regeringen*.
<https://regeringen.dk/nyheder/2016/danmarkskanon-befolkningen-har-valgt-10-vaerdier-for-fremtidens-samfund/>
- Reglitz, M. (2020). The Human Right to Free Internet Access. *Journal of Applied Philosophy*, 37(2), 314–331. <https://doi.org/10.1111/japp.12395>
- Rigsadvokaten. (2025, 19. Maj). Hadforbrydelser (strafskærpelsen i straffelovens § 81, nr. 6) - praksisoversigt. *Anklagemyndighedens Vidensbase*.
<https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/c59b058e-758f-41f1-87f3-71dca7e335e7?showExact=true>
- Roos, D. (2024, 4. Oct.). How sexually explicit deepfakes undermine democracy and women's role in the EU. *The Parliament*.
<https://www.theparliamentmagazine.eu/news/article/how-sexually-explicit-deepfakes-undermine-democracy-and-womens-role-in-the-eu>
- Sexual Assault Centre of Edmonton [SACE] (s.d.). *Victim Blaming*. Sace.
<https://www.sace.ca/learn/victim-blaming/>
- Safeline (s.d.). *What is Upskirting?*. Safeline. <https://safeline.org.uk/resources/information-for-adult-survivors/sexual-offences/what-is-upskirting/>
- Schmidt, F., Varese, F., Larkin, A., & Bucci, S. (2024). The Mental Health and Social Implications of Nonconsensual Sharing of Intimate Images on Youth: A Systematic Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(3), 2158–2172.
<https://doi.org/10.1177/15248380231207896>
- Schmidt-Nielsen, J. (2023, 11. Jun.). *Jeg har været i tvivl, om jeg skulle dele denne opdatering. Jeg vil gerne fortælle, hvorfor jeg har været i* [Statusopdatering]. Facebook.
<https://www.facebook.com/johanneschmidt/posts/pfbid02ATD5gYwDRsGLnrPq7MSqywCoqEHiZLhgdCmmbt6GEQEPHYDMcpqv7Q42MkCxdNal>
- Smith, R. I. (2016, 4. Okt.). The Sexism of Telling Women to Smile. *The Atlantic*.
<https://www.theatlantic.com/politics/archive/2016/10/the-sexism-of-telling-women-to-smile/623090/>
- Snedker, V.S., Bach, A.H., & Baltsen, L.B. (2023, 24. Jun). Flere bliver dømt for at dele falske nøgenbilleder - men sociale medier 'er nøglen til at løse problemet'.

DR. <https://www.dr.dk/nyheder/indland/flere-bliver-doemt-dele-falske-noegenbilleder-men-sociale-medier-er-noeglen-til>

Sungshin, B. (2024, 24. Sep.). AI is fuelling a deepfake porn crisis in South Korea. What's behind it – and how can it be fixed?. *The Conversation*.

<https://theconversation.com/ai-is-fuelling-a-deepfake-porn-crisis-in-south-korea-whats-behind-it-and-how-can-it-be-fixed-238217>

Svendsen, D. L., Johansen, S. K., & Christensen, T. (2025, 8. Jan.). Dømt i usædvanlig sag om krænkende indhold skabt af kunstig intelligens: 'Jeg har aldrig opfordret til, at folk skulle begå overgreb'. DR.

<https://www.dr.dk/nyheder/indland/usaedvanlig-sag-om-kraenkende-indhold-skabt-af-kunstig-intelligens-jeg-har-aldrig>

Turnbull, T. (2025, 8. Feb.). Woman's deepfake betrayal by close friend: 'Every moment turned into porn'. *BBC News*.

<https://www.bbc.com/news/articles/cm21j341m31o>

United Nations (1948, 10. Dec). *Universal Declaration of Human Rights*. United Nations.

<https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>

Waterson, J. (2024, 1. Jul.). British female politicians targeted by fake pornography. *The Guardian*.

<https://www.theguardian.com/technology/article/2024/jul/01/british-female-politicians-targeted-by-fake-pornography>

Women Press Freedom (2024, 17. Apr.). *UK: Women Press Freedom Condemns Deepfake Attacks on Cathy Newman as Part of a Growing Trend Against Journalists*. The Coalition For Women In Journalism.

<https://www.womeninjournalism.org/threats-all/uk-women-press-freedom-condemns-deepfake-attacks-on-cathy-newman-as-part-of-a-growing-trend-against-journalists>